

Jongens uit 't Zaanpje

door
D. J. DOUWES

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

Jongens uit 't Zaanpje

Ze hebben geen erg in 't vijftal (Zie blz. 16).

Jongens uit 't Zaanpje

door

D. J. Douwes

Geïllustreerd door Jan Lutz

Vierde druk

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

De klok van de Bullekerk heeft nog maar amper zes slagen over Zaandam laten klinken, als Cor Koppenol het gangetje naar 't Otterspad al uit komt stappen, met z'n visgerei . . .

't Is een heerlijke zomermorgen!

De warmte van de vorige dag hangt nog rond de huizen en Cor is blij, dat hij uit z'n broeierig-warme dakkamertje ontsnapt is. 's Zomers is het bed zijn grootste vijand . . .

Als 's avonds de zon nog héél lang boven de Westerkim aarzelt, heeft de jongen de grootste moeite om in bed te stappen . . .

's Morgens is hij steevast 't eerste beneden en dan verloopt er geen kwartier, of hij zit aan 't Zaanpje te vissen tot een uur of half acht. Dan moet hij weer thuis zijn, want vader Koppenol werkt bij Bruynzeel, het geweldige timmerbedrijf dicht bij de Hembrug.

Vader is een man van de klok. Nog nooit is hij in de achttien jaar, die hij in de deurenfabriek werkzaam is, te laat gekomen. Hij beschouwt het als een eer dat zo vol te houden.

Jammer, dat vader niet sterk is. Inplaats van heerlijk uitgeslapen, voelt hij zich 's morgens dikwijls zo doodmoe.

Niet dat hij er thuis voor moet blijven.

Zo erg is 't nou ook weer niet.

Dat moeder twee jaar geleden zo plotseling overleden is, daar kan hij zich maar niet overheen zetten.

Een zware slag was dat. Zij was altijd zo'n steun voor hem met haar opgewektheid. Al doet vader terwille van de kinderen wel zijn best om vrolijk te zijn zoals vroeger, hij kán 't niet altijd . . .

Als 't weer minder goed is, zet Cor een lekker bakje thee en laat zijn vader daarvan genieten in bed. „Nou va, ga nog maar een half uurtje liggen hoor!” zegt hij dan met een knipoogje.

Nee, als die Cor er niet was!

Van slapen komt er dan natuurlijk niet meer, maar dat gezellig doezen is toch ook fijn!

Deze morgen zet Cor de ketel op een klein oliepitje, daarna kijkt hij nog even naar Willie en Koos.

Die twee slapen gelukkig nog als rozen.

Koos ligt zoals altijd voorover op z'n knieën te slapen, dat is zo'n rare Chinees!

Als die ene vervelende buurvrouw de radio nou maar niet zo keihard aanzet straks, slaapt het tweetal wel door tot ruim 7 uur. Ja, dan moet hij weer thuis zijn, want vader gaat tegen die tijd weg op de fiets. De kleintjes helpt hij dan verder met aankleden en eten. Om kwart vóór negen gaan ze daarna met z'n drieën naar de school op de Gedempte Gracht.

Miep, de oudste dochter van de andere burens, kan dan in hun huis aan de slag: de bedden opmaken en zorgen voor 't middageten. Beste burens hebben ze, o zo!

Schel fluitend, de hengel over de schouder en 't pierenbakje aan een touwtje bungelend in de linkerhand, loopt Cor de weg van vijf minuten naar de Zaan. Vlak bij 't pontje, dat de mensen overzet naar de Oostzij, heeft hij altijd een prachtig visplekje.

Tegenwoordig is 't een wedstrijd met Teun Leegwater, zijn vriend, wie er het eerste is. Natuurlijk kunnen ze met gemak samen zitten op 't stukje schoeiing. Ja, 't is een prachtplek, want je kunt meteen zien, wie er met 't bootje over worden gezet.

Nee hoor . . . Teun is er nog niet. De stand is dus 8—6. Ze maken er tegenwoordig een puntentelling van, zoals bij een voetbalmatch.

Daar komt de zon net over de fabriek van Albert Heyn heen kijken. Cor rolt zijn snoer af en slaat een mooie wurm aan de haak. Akelig vond hij vroeger dat gekronkel van zo'n beest. Nu denkt hij er al niet meer bij na.

Tjonge, wat is 't weer druk op 't Zaanpje.

Grote, zwaarbeladen aken glijden voorbij, getrokken door driftig puffende sleepbootjes.

„Ha . . . Cor!!” klinkt opeens een schelle stem over 't water . . . „Hè, wacht eens . . .!”

Ah, . . . dat is . . . Wim van Ek, met z'n vader op de „Time is money!”¹⁾

¹⁾ Naam van een boot. Betekenis: Tijd is geld!

Die gaan natuurlijk weer naar Amsterdam om een sleep op te halen voor Wormerveer of zo . . . Lekker leventje heeft die Wim!!

Soms varen ze naar België en Duitsland en dan nemen ze moeder van Ek en de kleine Carla óók mee.

Fijn dat je op zo'n manier vrij kunt komen van school. Dat wordt niet eens opgegeven voor ongeoorloofd verzuim!

Ja . . . , zie je wel, daar komt Carla al boven 't roefluik uit; die kleine rakker! Ze zwaait ook al naar hem.

Cor wuift terug.

Nee, dan gaan ze nu vast véél verder dan Amsterdam. Als hij later groot is, wil hij ook 't water op, liefst naar zee.

Maar wanneer vader dat niet goed vindt, kan hij terecht bij de binnenscheepvaart.

Dat is ook niet gek. Dan kun je matroos worden op de „Pollux”; dat opleidingsschip lag laatst nog aan de Prins Hendrikkade. Leuk zagen die leerling-matrozen er uit met hun uniformen en baretten.

Bij de fabriek aan de overkant, worden baaltjes meel gelost. Er ligt een grote schuit. In 't ruim is een onzichtbare kerel, die de zakken vasthaakt en . . . roetsss . . . daar gaan ze langs een soort glijbaan naar de meelzolder. Wat liggen er in zo'n scheepsruim een bende baaltjes. Dat snap je gewoonweg niet!

Intussen vliegen Cors ogen heen en weer tussen de dobber en het levendige gedoe daar op het water.

Nou heeft ie beet, . . . let op! Daar flitst het snoer omhoog en een visje, niet groter dan een flinke duim, spartelt naast hem op de kant. Is dat alles?

Weg domoor! . . . Daar petst hij al op 't water.

Een flauwe zilveren glinstering, . . . die is weer thuis, met een litteken aan de bek . . .

Geen twee minuten later is 't beter raak: een prachtige baars belandt in het netje, dat aan een paaltje in 't water klaar hangt.

Ze bijten best vanmorgen, zes, nee acht mooie visjes belanden in het net.

Cor vindt 't alleen vreemd, dat die Teun weg blijft. Verslapen kan hij zich niet hebben. Straks even bij hem aanlopen!

Hè, wat is dat? . . . Slaat de Buletoren daar al half acht?

Werkelijk, hij is de tijd helemaal vergeten.

Binnen een minuut is 't snoer opgewonden en in galop gaat 't op huis aan.

Bij de Herten-apotheek komt vader al aanfietsen. Hij kijkt een beetje nijdig naar de telaar, maar als hij de vis ziet, die Cor triomfantelijk omhoog steekt, moet vader toch lachen.

Die slimmerd weet net hoe hij hem weer in de goede stemming moet krijgen.

„Toe joh, je bent veel te laat, de kleintjes zitten alleen in de keuken. Direct d'r naar toe hoor!” ... „Joe!” ...

Heel lief zitten Koos en Wil te eten.

Hoe bestaat 't...? Want 't zijn me er twee! Dat komt vast van de lome warmte.

Toch is Koos, de oudste, een beetje stout geweest. Hij heeft balletjes van z'n tarwe-boterham gekneet en als Cor hem vraagt waar dat goed voor is, zegt hij: „Voor de vissies!”

Word daar nou eens kwaad om!

Cor schenkt zichzelf een fikse kop thee in en eet zes sneden, waar een slootgraver eerbied voor gehad zou hebben.

Dan helpt hij de kleintjes met aankleden en klokslag half negen zetten ze de stap er in naar school.

Onderweg komen ze Teun tegen.

„Waar was jij vanmorgen zeg?”

„O, ik moest aal halen bij de sluis, voor m'n moeder.”

„Nou, ik heb jouw portie erbij gevangen hoor. 'k Had er acht!” en Cor wijst hoe groot ze waren.

Bij 't politie-bureau mogen

'k Had er acht!

Koos en Willie alleen verder. Hier komen weinig auto's. Blij dat ze niet meer bij hun grote broer hoeven te lopen, gaan ze er als hazen vandoor.

„Zij liever dan ik,” lacht Teun. Maar in z'n gedachten ziet hij de kanjers, die Cor gevangen heeft . . . Jammer hoor, dat hij er vanochtend niet bij kon zijn.

Bij de school is 't een drukte van belang. 't Valt voor de onderwijzers niet mee om driehonderd kinderen samen te persen op de kleine speelplaats achter de school.

Mochten ze maar ravotten op 't brede trottoir aan de andere kant van 't gebouw, maar dat mag niet.

Vandaag zou 't niet eens kunnen, want er is Donderdags markt op de Gedempte Gracht. 's Zaterdag trouwens ook. De school ligt wat dat betreft erg ongelukkig. Het geschreeuw van de kooplui klinkt op tegen de ramen en maakt 't vooral onder de Bijbelse geschiedenis onmogelijk om onafgebroken te luisteren. Hoe meneer daar nog tegenop vertellen kan! . . .

En toch zitten ze in die lokalen 't liefst, dáár is tenminste volop zon!

Teun en Cor zitten in de klas van meneer Herksen, het hoofd, in de 5e, met 6a erbij. Fijn hoor, want ze hebben hier een prachtige verzameling tropische vogeltjes in kooien, waar elk op de beurt voor mag zorgen: parkieten en nog wel vijftien andere soorten.

Natuurlijk fluiten en kwetteren die beestjes de hele dag dat 't een lieve lust is, maar de klas is er al zo aan gewend, dat 't werk er helemaal niet onder lijdt.

Dat was in September wel even anders. Toen dwaalden de ogen nogal eens af onder een vertelling, of 't uitleggen van een taaie som.

De leuke diertjes brengen in 't lelijke lokaal een kleur en vrolijkheid, die eerder tot goed werken prikkelt.

In een hoekje van de speelplaats, tegen de muur van de synagoge, die pal tegen de school staat, zitten een paar jongens uit klas zes. Teun en Cor slenteren naar hen toe.

Hè, wat heeft Co Grippeling daar nou weer meegebracht? . . . Uit zijn broekzakken diept hij een voorraad verschrompelde stukjes appel of zo iets op.

Nee, 't is iets anders.

„Wat is dat voor rommel Co?” vraagt er één.

„Hè, rommel! . . . Dat kan je net denken . . . Stukjes cocosnoot!”

„Toe joh, geef mij d'r is een paar van!”

Co is in een royale bui en alle jongens die er bij zitten, krijgen vijf of zes brokjes. De hele vergadering zit even later te genieten. T'jonge, dat smaakt reuze! . . .

„Hoe kom je d'r eigenlijk aan?” wil er één weten.

„Zal 'k jou aan je neus hangen! Als 'k gek was!”

„O, moet je daar gek voor wezen soms!”

De opkomende ruzie zakt gelukkig weer af. 't Is er te warm voor.

„Wedden dat we vandaag onweer krijgen?” profeteert er één . . .

Was 't maar vacantie, dan hoefden ze de school straks niet in.

Daar gaat de bel. Twee minuten later stromen de klassen ordelijk naar hun lokalen om nog knapper te worden dan ze al zijn . . .

Meneer vertelt vanmorgen de geschiedenis van Koning Hiskia. Hoe hij een gezwel kreeg en de dokters er machteloos tegenover stonden.

Dan moet Cor denken aan zijn moe. Zij is nu bijna twee jaar geleden ook naar 't ziekenhuis gegaan, voor haar maag, maar de operatie kwam te laat.

Waarom heeft God haar geen vijftien jaar verlenging van haar leven gegeven? Zij had, net als koning Hiskia, haar werk nog niet af. Zij moest nog zorgen voor Willie en Koos, voor vader en voor hem . . .

Maar er is één stralende zekerheid: moeder woont nu bij Jezus in de Hemel . . . Zou ze hem hier nu kunnen zien in school en vader bij Bruynzeel? En de kleintjes in 't schooltje?

Cor schrikt op uit z'n gemijmer door meneers zware stem: „Je rekenwerk vóór en de paragraaf van gister afmaken. Volgende voor je zelf proberen, jongens!”

Opeens moet Cor stiekem lachen en hij geeft Teun, die naast hem zit, een zachte por. Hij wijst naar Co, die schuin vóór hem zit in de eerste rij. Er zijn wel tien stukjes cocos uit z'n broekzak gevallen in 't gangpad.

Als Cor zich iets onderuit laat zakken in de bank, kan hij Co net een waarschuwings-schop geven.

Die kijkt verschrikt achterom.

„Wat is d'r?" telefoneren zijn ogen.

Cor seint weerom: „Kijk naast je op de grond!" Hij krijgt een dankbaar knipoogje terug en even later is de overboord gevallen cocos veilig weggewerkt.

Dan rekenen ze. Er zitten daar in die eerste en tweede rij altijd een stuk of acht jongens tegen elkaar op te zwoegen.

Ondanks 't marktlawaai daar buiten en de zwoele warmte hier binnen, jakkeren ze voort aan die verraderlijke vormsommen, die tóch zo lekker zijn.

Je moet er geducht bij opletten en 't is helemaal geen wonder als Piet de Graaf opeens, als 't héél stil is, door de klas schreeuwt: „'k Heb em!"

Hij schrikt er zelf van en natuurlijk gaat er een spottend hoeraatje op voor de „verstrooide professor", zoals hij altijd genoemd wordt.

Meneer Herksen vindt 't helemaal niet erg, hij weet best dat 't Piet niet om herrie maken te doen was. Als de bel voor 't vrije kwartier gaat, voelen vooral de meisjes zich opgelucht. Zij houden niet van die „enge" sommen; handwerken is hún liefhebberij . . . en dat hebben ze straks gelukkig.

Buiten vertelt Co aan Cor, hoe hij aan de cocos gekomen is. Dat mag ie nu gerust weten na zijn waarschuwing, anders had meneer de rommel in 't gangpad zien liggen en dan had hij alles moeten inleveren.

„Je weet de Phenix in de Oostzij wel te staan hè? Nou . . ., daar weet ik een kelderraam, waar je doorheen kunt kruipen.

Zakken vol liggen er! . . . Er tussen liggen allemaal gemorste stukjes, die mag je best oprapen! . . . 'k Heb er gistermiddag m'n broekzakken en blouse vol gezocht . . . Joh, vraag maar aan Teun of die ook meegaat, dan gaan we om vier uur met z'n drieën kijken! . . . Niks aan de anderen zeggen hoor!"

„Hoe ben je aan die opslagplaats gekomen?"

„O, door Wim van Ek, . . . die zei dat je daar mocht zoeken!"

„Maar dan moet ik eerst Koos en Wil bij m'n tante brengen in de Zeemansstraat. Wacht je dan even?"

„Natuurlijk!"

Ja, die cocos smaakt heerlijk en die losse brokjes mogen de jongens gerust meenemen, waarom niet?

Teun, die geholpen heeft met borden schoonvegen, komt naar buiten springen. Hij is meteen voor 't plan gewonnen . . .

Na 't vrije kwartier hebben de jongens van 5 en 6a natuurkunde en tekenen. Meneer doet enkele proeven met een spiritusvlam. Hij laat met een toestel zien, hoe lichamen door verwarming uitzetten. Ring en bol van 's Gravenzande heet dat ding. 't Is leuk werk! Maar je moet oppassen hoor! Laatst is er een glazen kolf met heet water gesprongen en de scherven spatten toen tot achter in 't lokaal.

Als de klassen om twaalf uur uitgaan, zitten er kleine onweerskoppen in 't Zuid-Westen en de de zon steekt.

Willie en Koos wachten al bij de Lutherse kerk en met hun vieren gaan ze op huis aan. Bijna gelijk met vader komen ze aan op 't Otterspad.

Miep staat al uit te kijken, want ze moet naar Amsterdam vanmiddag.

Heerlijk smaakt 't eten, ondanks de drukkende temperatuur. Ze krijgen rabarber na.

Vader schijnt vandaag veel beter dan anders te zijn. Hij heeft tenminste trek. De schalen gaan allemaal leeg.

„Vader, mag ik Koos en Willie bij tante Trien brengen uit school? . . . Dan kan 'k met de jongens spelen.”

„Best jongen, als tante ze maar hebben kan!”

Naar tante Trien, vaders jongste zuster gaan ze wat graag. Ze is verleden jaar getrouwd met oom Arie, die reiziger is voor de firma Hille. 't Is bijna altijd goed als de kleintjes komen.

„Maar je denkt er wel aan Cor, dat je meteen met ze naar huis komt, als tante ze niet hebben kan.” . . .

„Ja va, vast hoor!”

Na het danken moet vader weer direct weg naar zijn werk. Het drietiel stapt nu naar tante Trien.

Net als ze voor haar huis in de Zeemansstraat aankomen, komt tante met de fiets naar buiten.

„Wat nou, hebben jullie soms geen eten gekregen thuis?” vraagt ze lachend.

„Nee tante, . . . maar mag ik Willie en Koos een poosje hier laten, na vier uur?”

„Och jongens, wat treft dat slecht! Ik moet juist vanmiddag helpen met naaien bij m'n schoonmoeder op de Koog . . . jammer hè voor jullie!”

Dat is 't zeker . . . niks aan te doen. Dan gaan ze maar weer hè . . . ? Maar tante wipt nog even naar binnen en met een lekkere toffee achter de kiezen trekken ze nu naar school.

Teun en Co vinden 't ook pech, dat het nu anders loopt. Maar dan weet Co een oplossing: „Je kunt je zusje en Koos toch wel even meenemen . . . !”

Ja, dat is 't nu net: vader heeft gezegd dat hij dadelijk naar huis moest gaan als 't bij tante niet schikte. Maar kom, wat geeft 't, hij is om 5 uur immers al terug en met hun drieën zullen ze prima op de kleintjes passen. Vooruit ze gaan . . . !

Helemaal rustig voelt Cor zich niet onder schooltijd. Je mag toch eigenlijk geen loopje nemen met je vader. Nee, 't is geen afspraak zo, maar och, ze zijn hoog en droog binnen, als vader nog in de fabriek werkt. Teun en Co zouden hem een kinderachtig ventje vinden als hij naar huis ging. En die cocos is toch zo lekker, zie je!

Tien over vier lopen ze al over de sluis. Kijk eens, wat hangt ginds boven Amsterdam een zware bui! Is 't verbeelding, of schieten er al lichtflitsen langs de wolken?

Het water van de Voorzaan is grauw, maar 't ligt helemaal glad. De houtloodsen ginds weerspiegelen zich duidelijk.

Ze lopen door de Peperstraat en de Klauwershoek. 't Is nog een heel eind tippelen en Willie klaagt telkens, dat ze zo warm en zo moe is.

Ha, daar is de Phenix . . . ! Wacht eens, als de poort nu maar niet op slot is. Prachtig, die is open . . . Het terrein voor 't gebouw ligt verlaten en is volgegroeid met onkruid.

Voorzichtig om zich heen kijkend, naderen ze de stille fabriek, die tegenwoordig als pakhuis dienst doet. En weldra staan ze vóór de bewuste kelderopening.

Waarom fluistert Co nu en waarom kijkt hij zo behoedzaam om zich heen? 't Is toch immers een eerlijke geschiedenis!

Net als de jongens besloten zijn om naar binnen te kruipen, horen ze ergens in 't grote gebouw lopen en lachen. Schielijk glippen ze weg achter een verroeste machineketel, die toevallig in de buurt staat en wachten . . . Een deur piept open en twee arbeiders komen naar buiten . . .

Ze hebben geen erg in 't vijftal en kalm lopen ze naar de uitgang.

Pang! de poort klapt dicht. Gelukkig, dat is mooi afgelopen. Ze horen niets meer en zonder langer te talmen, schieten de drie kornuiten na elkaar door 't keldergat of wat 't wezen mag, terwijl Wil en Koos fijn wat bloemen gaan plukken op 't fabrieksterrein. Dat doen die twee altijd zo graag!

Co heeft wel gelijk gehad. Ze moeten eerst even wennen aan 't schemerdonker in de kelder. Dan zien ze in wat voor overvloed ze beland zijn. Ha, moet je kijken. Daar ligt een zak helemaal op z'n kant gerold, de inhoud ligt over de grond uitgestort. Nou . . . die mag je natuurlijk ook hebben. Graaien dan maar!

De broekzakken worden barstensvol gepropt, maar onder de blouses kan ook nog een scheepslading! Klaar is Keesje . . .! Toch voelen de jongens zich niet kip-lekker . . . Is dit nou wel helemaal in de haak? Stelen? Wel nee, wees nou wijzer. 't Ligt hier toch zeker over de vloer gegooid. Dat kunnen ze toch niet meer in een fabriek of banketbakkerij gebruiken? Veel te smerig natuurlijk!

Hé . . . gilt Willie daar?

Cor is onmiddellijk buiten, de beide anderen volgen hem op de voet. Werkelijk, daar staan de twee peuters met angstige snuitjes te kijken.

Ze hebben elk een grote bos kamillen en zuring in de hand.

„'t Onweert!“ zegt Koos.

„Wel nee joh!“ troost Cor.

„'t Is welles!“ meent Willie. Nu, de lucht is allesbehalve helder, de bui begint al over Zaandam te jagen.

Opeens: een felle flits en . . . na enige tijd klinkt er een doffe donderslag!

„Lopen jongens!“ roept Co en binnen tien tellen zijn ze bij de poort. Maar, wat is dat nou . . .? Ze rukken aan de klink . . ., die geeft niets mee!

Graaien dan maar!

Ze bensen, ze trekken uit alle macht. Tjonge, wat klemt dat akelige ding!

Wat, . . . ze zullen hem toch niet op slot gedraaid hebben?

Hoe ze zich ook inspannen, de poort blijft onvermurwbaar en angstig kijken ze elkaar aan. Willie en Koos staan met hun boeketten zo beteuterd te kijken, die begrijpen er niets van . . .

Cor zit 't meest in de knijp; zijn ongehoorzaamheid staat hem als een spook aan te grijnzen. Wat zal vader zeggen als hij te laat thuis komt? Zelden krijgt hij slaag, maar dit keer kon 't wel eens warm aflopen.

Nu laat Co zien, wat een handige jongen hij is. Snel werken zijn

hersens. „Toe Teun, ga jij eens met je handen samen tegen de schutting staan.”

Teun begrijpt al wat er gebeuren moet, en . . . in een wip klautert Co op de schouders van zijn makker. Z'n handen komen nu net bij de schuttingrand. Hij spartelt en wriemelt, maar 't lukt hem zich er met de buik bovenop te hijsen. Onder zijn blouse vandaan daalt een regen van cocos naar beneden . . .

En daar begint me die Co te schreeuwen! 't Duurt wel even, maar, nu krijgt hij contact met iemand op straat. Dan roept hij naar 't vier-tal beneden: „Ze komen al met een ladder . . .!”

Daar klinkt weer een zware slag en de eerste dikke regenspetters beginnen te vallen. Er brommen stemmen achter de schutting, er schuurt wat langs 't hout . . .! Ja hoor, daar komt een mannenhoofd over de rand kijken. Als hij die gespannen gezichten op zich gericht ziet, moet hij lachen. „Ik kom bij jullie hoor . . .!”

Geen minuut later, wordt er een tweede ladder aan hun kant neergelaten en de gevangenen worden bevrijd. Willie huilt tranen met tuiten, want de regen stroomt plotseling neer en ze is bang om die hoge ladder op te klauteren. Maar Cor gaat vlak achter haar aan en houdt haar arm vast. De kleintjes worden door de man daarboven overgenomen.

Gelukkig, ze zijn vrij! Maar . . . nog niet thuis . . . Een knecht van een meubelzaak tegenover de Phenix heeft Co straks gehoord en is te hulp geschoten. Natuurlijk bedanken ze hem.

En nu zo gauw mogelijk naar 't Otterspad . . .!

Zoveel mogelijk uit de regen lopend, langs de woningen, gaan ze op huis aan. De bui breekt nu in volle hevigheid los . . .

Na een kwartier komen de drie Koppenols, nat tot op hun hemd thuis, waar ze door buurvrouw worden opgevangen.

Willie en Koos zijn helemaal overstuur en worden als ze verschoond zijn, dadelijk in bed gestopt.

Met een angstig hart wacht Cor op zijn vader. Als die na de bui thuiskomt, kijkt hij vreemd op, wanneer hij Cor alleen vindt in de kamer.

„Waar zijn Koos en Willie, . . . nog bij tante?” vraagt hij verwonderd.

Hakkelend komt 't verhaal er gedeeltelijk uit. Alles vertellen durft hij niet en Cor bereidt zich voor op een stevig pak voor de broek. Tot zijn verwondering blijft vader heel kalm. „Jongen . . ., dus je hebt je woord niet gehouden! Dat valt me lelijk tegen. Schiet maar op naar boven. Ik wil je vóór morgen niet meer zien!”

Dat doet Cor véél meer pijn dan 't hevigste pak rammel. Beschamd sluipt hij de trap op naar boven en 't duurt heel lang voor de slaap zich over hem ontfermt . . . Wat zou Moeder in de hemel van hem denken, als ze dit wist . . . ?

Als Cor de volgende morgen al heel vroeg wakker wordt, merkt hij een eigenaardig leeg gevoel in zijn maag. Regendroppels tikkeren op 't kleine dakvenster. Grauw is de nieuwe dag en een even sombere stemming komt er in hem boven. Och, dat is waar, die ellendige historie van gisteren ook!

In de speelgoeddoos achter z'n bed liggen de stukjes cocos van gister . . . Zal hij er een paar van oppeuzelen. Hij heeft honger . . . Nee, die rommel wil hij niet hebben. Wat heeft hij gisteravond vóór hij eindelijk in slaap sukkelde, ook weer besloten ?

O ja, thee zetten, vader een kopje brengen, eerlijk alles opbiechten en zeggen dat 't hem erg spijt.

Is dat Willie, die daar hoest . . . Als ze maar niet verkouden geworden is van die plensbui!

't Is stil in huis. Héél voorzichtig sluipt Cor de trap af. Vlak achter 't portaal is de kleine keuken. Een minuut later staat de ketel op 't volle gas. Weet je wat ?

Hij zal voor vader een lekkere beschuit met kaas klaar maken. Dat doet hij anders alleen 's Zondags.

Zal hij zelf ook een lekkere plak in de mond steken ? Nee . . ., eerst moet 't goed zijn tussen vader en hem, anders lijkt 't bijna stelen. Goudbruin stroomt de geurige thee uit de tuit van de pot in 't kopje, waar met vergulde letters op staat: „Ter Uwer Verjaring”. Het is een cadeautje, dat Wil en Koos aan Vader gegeven hebben op zijn verjaardag, 13 Mei.

Vervelend hoor, als je zo naar je vader toe moet, 't lijkt wel een beetje op omkoperij.

De deur van de kleine achterkamer piept open. 't Is schemerdonker. De gordijnen zitten nog dicht.

Er komt gerucht uit 't bed en de rustige stem van vader vraagt: „Ben jij daar Cor?”

Dat klinkt gelukkig bemoedigend.

„Ja va . . !” Is vader niet meer boos? Vlug schuift Cor 't linkergordijn open. Dan reikt hij de thee met de beschuit over. „Zo jongen,” zegt vader, „je wordt bedankt . . . Ook goed geslapen?”

„Gaat nogal vader . . .”

„Lag die cocos soms wat zwaar op je maag . . .?” Hé . . ., hoe weet vader dat nou? Heeft Koos of Willie 't soms verklaard?

„Nee — nee vader!”

Met vriendelijke ogen kijkt vader z'n jongen aan en toch is er ook iets ernstigs in die blik.

Cor voelt, dat vader hem al door heeft.

„Ja jongetje, als je nog eens weer cocos meebrengt, moet je geen spoor in de keuken achter laten. Laat dat maar aan klein Duimpje over.”

Cor moet lachen maar dan gaat hij op de rand van het bed zitten en biecht alles van gister eerlijk op en natuurlijk zegt hij dat 't hem echt spijt . . .

't Is een poosje stil.

„Ja-ja,” . . . mompelt vader dan, terwijl hij achterover gaat liggen, de handen gevouwen onder 't hoofd. „Dat was een echte flauwe streek van je vent . . . Ik moet op je woord kunnen vertrouwen en je moet beter op de kleintjes passen, als ik er niet ben . . . Natuurlijk is 't weer in orde tussen ons, maar . . . je weet met Wie je 't nog meer in orde moet maken, hè? . . . Heb je daar al over gedacht?”

„Ja va, dat heb 'k gedaan!”

„Fijn jongen, dan is 't goed. Maar nou nóg wat: . . . die cocosgeschiedenis is nog niet voor elkaar. Ze leggen die spullen d'r toch niet neer voor een stelletje kwajongens. Dat wat jullie gister deden, is zoveel geweest als gappen . . . Ik vind 't niet prettig voor je, maar je brengt vóór schooltijd al die cocos naar de Phenix terug. Je gooit 't weer in die kelder en als ze je zien, dan vertel je maar hoe de vork in de steel zit . . . Geen gegapte spullen hier in huis!” . . .

Daar schrikt Cor van. Is 't nou zó erg? Hij kijkt erg beteuterd, maar hij weet dat vader niet met zich laat spotten.

Als 't dan gebeuren moet, dan liefst zo gauw mogelijk.

Om zeven uur zal de poort van de Phenix wel open zijn.

„Mag 'k dan meteen gaan, va?”

„Dat is best . . . Je krijgt van mij zes centen om over te varen bij 't Ruiten-veer . . . Dan ben je als 't even wil vóór halfacht weer terug. We moeten Koos en Willie niet alleen thuis laten . . .”

Vader is toch een bovenstebeste man. Dat scheelt hem wel twintig minuten lopen. Kwart vóór zeven is 't buiten nagenoeg droog. Cor heeft de cocos in een papieren zak gedaan. 't Is nog heel wat, zo bij elkaar. Als er nou maar geen kerels op 't fabrieksterrein zijn . . .!

Met een kloppend hart staat hij tien minuten later vóór de fabriekspoort. Hij had direct een pontje, je moet maar boffen. In de Oostzij is 't niet eens druk . . . De poort is open . . . even kijken . . . Nee, niks te zien. En vlug als een haas, rent Cor door 't hoge onkruid, dat kletsnat is, naar de kelderopening.

Hup! Daar zeilt de zak met cocos naar binnen.

„Au!” klinkt een holle, pijnlijke stem uit de diepte. „Stomme . . .” De rest hoort Cor niet eens, zo snel maakt hij zich uit de voeten. Hij heeft vast en zeker een arbeider, die daar aan 't werk was, de zak tegen z'n hoofd gegoooid . . .!

Dreunend slaat de poortdeur toe en kwart over zeven komt de jongen hijgend de keuken in stormen.

Koos en Wil zitten al aan tafel en vader kijkt vrolijk, omdat alles zo vlot is verlopen. Zoonlief heeft een lesje gehad, dat hij voorlopig niet zal vergeten. . .

II

De zomervacantie is in 't land. In de scholen is 't vreemd stil en in de Zaanse fabrieken en bedrijven nemen ze 't er nu ook van. Bij Verkade gaat 't hele personeel tegelijk met vakantie; maar dat gebeurt lang niet overal.

Cor en Teun zijn met vlag en wimpel overgegaan naar klas zes, ze verheugen zich nu op eindeloze hengelpartijen. En al gaat 't ook pijpestelen of oude wijven regenen, ze zullen vis vangen!

Toch is er de laatste week iets, waar Cor geen verklaring voor kan geven, iets raadselachtigs: Die vader van hem voert wat in z'n schild. Maar . . . wát 't is, daar kan hij niet achterkomen.

't Is ook net of vader er de laatste tijd gezonder en sterker uit begint te zien!

Op zekere avond komen tante Trien en oom Arie binnen lopen, net als ze met hun viertjes aan tafel zitten. Ze glunderen zo genoeglijk die twee en oom Arie kan 't niet laten Cor aan de oren te trekken. Als hij dat doet, is er iets bizonders op til!

„Henk, 't is voor mekaar hoor . . . Je kunt 't de jongens nou wel vertellen,” roept tante . . .

Hé, wat is er toch aan de hand?

„Prachtig!” zegt vader. En aan alles kun je merken, dat hij in 't complot zit. „Nee, laat Arie 't vertellen. Jullie hebben er tenslotte de meeste drukte mee gehad.”

„Vooruit dan maar . . . Hoe zouden jullie 't vinden, als we een weekje naar Texel gingen naar een boerderij?”

Willie en Koos snappen er natuurlijk niets van, maar Cor schuift van blijdschap de stoel zo wild achteruit, dat z'n beker melk omvalt, precies in 't schaaltje met bruine suiker!

„Cor nou toch!” schrikt tante.

De jongen is even boven z'n thee en houdt een Indianendans van louter plezier.

„Texel, ha Texel!” roept hij geestdriftig. Willie en Koos zijn eerst stil van verbazing, maar dan krijgen ook zij 't te pakken en met hun drieën dansen ze van plezier een rondje. Oom Arie moet er ook aan geloven en ze rollebollen over de vloer.

„Ho jongens, spaar m'n leven . . . Ik wil ook graag mee naar Texel.”

Maar met dat al weten de jongsten op geen stukken na, wat dát eigenlijk te betekenen heeft: Texel?

Met hun drieën dansen ze van plezier een rondje.

Wanneer ze horen, dat ze naar zee gaan, willen ze opnieuw beginnen, want aan zee zijn ze weleens een dagje geweest verleden jaar, in Wijk aan Zee.

„Jongens, nu ophouden hoor!” waarschuwt vader. „Luistert toch naar oom en tante . . . Willie, moet pappa jou soms eerst naar bed brengen? . . .”

Ineens is Wil zo rustig als een lammetje.

„Ja jongens, we gaan volgende week, al, net als jullie vader vakantie heeft, hoor! Als 't goed weer is en de wind is Zuid, dan fietsen we

naar Den Helder.

Een week later haalt een vrachtauto van de firma Dekker ons weer op. Dan kunnen we de fietsen meteen meenemen.”

„Toe Arie! schiet eens wat op!” vermaant tante; „vertel liever eens wat over de plek waar we komen!”

„Wat wou jij zeggen Jan-hen? . . . Als ik 't niet goed doe, mag je 't van me overnemen! . . . Nou jongens, we komen op een boerderij: de „Dennenhoeve” heet ie, vermoedelijk vlak achter de duinen.

Daar krijgen we een woonkamer, een keukentje en twee slaap-

kamers. En dan trekken we elke dag met de fiets er op uit en we gaan lekker overal pootjebaaïen of zwemmen in de zee!" . . . „Hoera, hoera!" roepen de kinderen en vader zit maar te lachen en z'n hoofd te schudden. Op zo'n manier kunnen de kinders straks niet in slaap komen. Maar 't is alles ook zo onverwacht en heerlijk. Mopper daar nou eens over!

Eindelijk bedaren ze.

„Klop-klop!" klinkt 't op de keukendeur.

„Ja, binnen!" Daar is buurvrouw Kee. „Ik kom eens vragen of er brand is, zie je?"

„Kom verder buurvrouw, de spuit is al onderweg hoor! Ja, . . . de kinderen zijn een beetje opgewonden. Ze gaan namelijk volgende week naar Texel!"

Buurvrouw wist iets van de plannen, maar ze heeft zich terwille van de kinderen stil gehouden. 't Had immers wel eens niet door kunnen gaan!

Ze gunt 't de familie Koppenol van harte, dat is wel te lezen op haar glundere gezicht.

Toen ze 't lawaai hoorde, vermoedde ze al iets . . . Er wordt nu snel door gegeten en terwijl tante de tafel afruimt, brengt vader de kleintjes naar bed. Oom en Cor zitten nog even vóór 't huis op de stoep.

Wat is 't vredig. Roerloos ligt het water vóór hen en groot weerpiegelt zich de maan. Kijk . . ., daar rimpelt opeens het water: een rat zwemt over. Zijn spoor waaiert wijd uit in de vorm van een omgekeerde V.

„Wat is het leven fijn!" denkt Cor.

In 't schemerdonker van de slaapkamer buigt vader zich over de jongsten.

„Fijn, hè va!" fluistert Koos.

„Naar de zee, hè pappa?" kirt Willie.

En Koppenol denkt: „Je mag haar niet meer terug verlangen, maar wat zou moeder 't vanavond prachtig hebben gevonden" . . .

De klok van de Bullekerk laat horen dat het alweer acht uur is . . .

Als die tante Trien er toch eens niet was! . . . Bijna elke dag komt

ze Miep helpen met 't klaarmaken van de spullen die mee gaan.

De zomerkleren moeten extra nagezien worden en natuurlijk is er nog een en ander aan te schaffen. 't Is juist uitverkoop.

Voor Wil en Koos kunnen ze heel geschikt een paar badpakjes kopen.

Vader en Koos zijn daar al van voorzien.

En zo is 't dan eindelijk Zaterdagmorgen.

Een grote koffer met lakens en allerhande noodzakelijke dingen is Woensdag al verzonden per vrachtschipper. Die staat natuurlijk al op hen te wachten in de „Dennenhoeve” . . .

't Is rustig weer. De weinige wind die er staat, komt uit 't Zuid-Oosten, maar de hemel is toch wel verdacht grijs. Houden ze 't droog?

Cor heeft een oude rammelkast van een fiets, maar hij loopt licht als een veer en 't beestje is netjes zwart door hem geverfd met glanzende rijwiellak. Hij heeft 't frame gevonden bij een vuilnisbak in de Ooievaarstraat. Vader had nog een ketting en twee wielen in de schuur en zo heeft 't beestje met wat materiaal erbij, nog geen twintig gulden gekost. Wie doet hem dat na?

Willie komt bij vader achterop en Koos krijgt een plekje voorop bij Oom Arie.

Tante neemt een koffer voor haar rekening.

Precies om zes uur komen oom en tante aan en geen tien minuten later stappen ze op.

De hele familie Kee is op 't appèl om hen na te wuiven en 't beste toe te wensen. „Horen we gauw wat?” vraagt Miep. „Vast hoor!” En Willie en Koos geven haar een stevige zoen. De kinderen popelen nu om te vertrekken.

„Wacht even!” roept buurman; „we moeten 't startschot nog geven!”

Daar is hij al weer terug met veger en blik . . . Buurman is altijd zo'n rare hansworst geweest.

Nu zal hij de omtrek in opschudding brengen . . . Maar buurvrouw is er ook nog, het feest gaat dus niet door. En als ze nogeens omkijken, heeft buurvrouw 't blik te pakken.

Buurman zwaait met de veger.

Juist breekt een flauw zonnetje door 't wolkendek. 't Is heerlijk zoel weer. Ze zetten er meteen een stevige gang in.

De vroege ochtend is altijd je winner hè?

Wil en Koos babbelen en vragen onophoudelijk.

Cor geniet en peinst dat 't helemaal volmaakt zou zijn, als Teun ook mee had kunnen gaan. Die trekt vanmiddag naar zijn opa in 't Gooi.

Het eerste deel van de tocht is niet zo mooi, maar als ze even voorbij Castricum komen, wordt 't prachtig.

Wat leuk is dat witte kerkje in Heilo. En die Alkmaarder Hout met z'n prachtig geboomte, daar kijk je de ogen aan uit, als je uit 't kale Zaanpje komt.

„Zullen we de botten en spieren even strekken?“ roept oom Arie. „Best hoor!“ Met de fietsen aan de hand wandelen ze door 't mooie vogelpark. Er moeten ook een paar apen zijn, maar die vertonen zich niet.

Willie vindt de marmotjes 't mooiste. Ze wil er één meenemen. Van vader mag ze wel bij de beestjes blijven, dan halen ze haar over een week wel op.

„Zullen we dat maar doen, Wil?“

Nee, dat lijkt haar toch niet.

Dan fietsen ze weer. 't Is wel jammer, dat ze geen tijd hebben om even in Alkmaar rond te neuzen. 't Is zo'n prachtig oud stadje. Rechts zie je de geweldige Sint Laurens en Cor moet opeens denken aan dat prachtig spannende boek over „Een dappere Alkmaarder jongen,“ dat ze pas op school gelezen hebben... Zou er hier nog familie wonen van Willem Wijcherts? En van die oersterke smid Kitman, die twee Spanjolen zo lekker als eieren tegen elkaar aanklutste? O ja en schele Ebben, die verrader!... Hij kijkt nog eens om naar de kerk.

„Pas op Cor!“ roept tante.

Cor kan net nog langs een groentekar heen slingeren. Dat ging op 't nippertje nog goed!

Nu komt 't taaiste en langste eind langs 't Noordhollands kanaal. Zet je schrap mensen!

Even buiten Schoorldam klinkt een knal en onmiddellijk erop:

bonk-bonk-bonk! Tante heeft een lekke achterband. Jammer, ze zeilden zo vorstelijk, met een krachtig geworden wind in de rug, 't Noorden in.

Een kwartier later is 't zaakje weer in orde, want oom heeft reparatie-spullen bij zich en hij is erg handig. Hoe bestaat 't, een punaise in de band!

„Wie nu een lege band krijgt, moet tracteren,” stelt oom voor.

„En wacht eens, . . . die geeft mij een sigaar voor 't maken!”

Dat vinden ze allen goed, een arbeider is z'n loon waard.

Koos is 't laatste deel van de rit erg stil geweest, maar als ze weer goed en wel fietsen, vraagt hij opeens:

„Wanneer krijgt pappa nou een lekke fiets?” . . . Daar wordt smakelijk om gelachen.

O, wat is dat kanaal eindeloos lang en wat krijg je een pijn op de plek van je zadel . . . Als eindelijk in de verte een vuurtoren zichtbaar wordt en veel rode daken, begrijpen ze, dat ze er gauw zijn.

Om één uur, vertrekt de Texelse boot. 't Zal er om spannen of ze die halen, want 't is al ruim half één.

Ze passeren grijze oorlogsschepen, meest ouderwetse, die hier hun oude dag doorbrengen.

Hoera, ze redden 't net. Volgens vader is 't nog hoogstens vijf minuten.

„Die band van mij begint raar te doen,” zegt oom met een bedenkelijk gezicht.

„Fietsen jullie maar door, dan kun je de boot misschien voor me vasthouden.”

Hè, zullen ze nu stranden in 't zicht van Texel?

Tante is 't eerst bij de aanlegsteiger en ja hoor, 't lukt haar met een vriendelijk praatje de boot nog even aan de kant te houden. Hoewel de bootslui wat knorrig doen, glipt oom nog net op tijd aan boord. Hij is rood als een kalkoense haan en warm als een paard.

Wat is de boot vol!

Toch vinden ze op 't zonnedeck nog een paar zitplaatsen. „Waar is Arie nou weer?” roept tante uit. Ja, oom is spoorloos.

„Dáár!” zegt Willie en werkelijk, daar komt oom aan van 't achterdek met zes spritskoeken en in z'n vestzakje een grote sigaar.

„Die zijn voor jullie en deze Karel I is extra voor mij, want ik moet m'n band straks eerst repareren in Oude Schild". Zo'n slimmerd!

„Duur dagje voor je, mannetje!" lacht tante Trien, terwijl ze een flinke hap neemt van de sprits.

„Duur dagje voor jou, vrouwtje!" schatert oom en vóór tante's verbaasde ogen, zwaait hij háár portemonaie heen en weer.

„Je denkt toch niet, dat ik dat van mijn centen betaal?"

Is tante Trien er even lelijk ingetippeld. Nijdig grist ze oom haar bezitting uit handen.

„Kun je die fiets nú niet even repareren?" vraagt vader.

„O nee, geen kijk op. Er staan er wel twintig vóór die van ons. Die hebben ze nog even verzet toen we begonnen te varen."

Wat is 't heerlijk. De zon is nu helemaal doorgekomen en over de met kleine golfkopjes bezaaide zee, stoomt de boot op Texel aan. Ja hoor, ginds zie je 't eiland al liggen.

Knabbelend en babbelend genieten ze van 't bijzondere tochtje.

Achter hen zit een stel meisjes met mandolines. Ze zingen en spelen er lustig op los. Misschien zien ze die hier of daar nog eens terug op 't eiland.

Cor kan 't niet lang uithouden op zijn plek, hij gaat wat rond-scharrelen.

Langs de steile trap daalt hij naar beneden.

Misschien kan hij ergens in de machinekamer kijken.

Wacht eens: daar hangt een papier.

Even lezen. Wat? Treffen ze dat!... Woensdagavond speelt Wessel Dekker met Vrij en Blij in De Koog. Ja, en Henk Dorel zingt!... Vliegensvlug is Cor weer boven, maar in zijn haast let hij slecht op de gladde koperen rand van de bovenste tree en... languit tuimelt hij neer op het zonnedeck.

Hij schaamt zich, want van alle kanten kijken lachende gezichten naar hem.

Vlug krabbelt hij overeind, veegt gauw zijn knieën af en vertelt even later z'n ontdekking. Ze vinden 't fijn. Ja hoor, als 't even kan, gaan ze er heen.

Tante herinnert zich, dat ze verleden jaar hier ook gespeeld hebben, ze heeft 't over de radio gehoord.

Ah, daar vaart het schip de haven binnen. Op de wal staan veel mensen. Die halen zeker familie of zo af.

De scheepshoorn dreunt, de schroef slaat achteruit en langzaam glijdt het vaartuig naar de aanlegsteiger toe.

Als ze met de fietsen, waar ze lang op moeten wachten, aan wal stappen, is 't even een vreemd gevoel het lichte schommelen niet meer te merken.

Oom heeft zijn fiets al op de kop staan. Rits, daar gaat de buitenband. Hup, de binnenband. Even lucht blazen in 't ventiel en luisteren . . .

Ja! . . . kip, ik heb je! . . . Er zit maar een heel klein glassplintertje in. Een beetje speeksel, een plakkertje . . . Klaar is Kees . . .

Binnen een kwartier is 't zaakje bekeken en rijden ze. De lekkere Karel I is al op, . . . dat was loon vóór 't werk uit.

Naar Den Burg is een pracht-tocht. De „Dennenhoeve” ligt nog een eind verder, vlak achter de duinen. Maar o, wat kijken ze raar, als ze langs een hek fietsen, waar op geschilderd staat: „Dennenhoeve”.

Ginds midden in een weiland, ligt een boerderij. Rondom grazen schapen . . .

Nee, dat is natuurlijk hún Dennenhoeve niet. Die ligt immers vlak bij de duinen? Alles goed en wel, maar 't is toch verstandig even te informeren bij een huisje waar ze net vóór staan. Een vriendelijk vrouwtje vertelt, dat die boerderij toch heus No 45 is. Háár huisje heeft 44.

Er zit niet anders op, ze moeten er naar toe . . . Tante kijkt teleurgesteld: „Dat ziet er nogal denneboom-achtig uit, Arie . . .

Noemen ze die grassprietten hier soms dennen?”

„Wat drommel!” moppert oom; „en ook al geen duinen” . . .

De enige die lachen kan, is vader.

„Mensen, wat geeft dat nou! Ze hebben in elk geval vette schapenmelk voor ons. En overdag gaan we toch naar zee!”

Over een hobbelig graspaadje zeulen ze naar de boerderij. Er lopen ook twee paarden rond 't huis, met een ijzeren bal aan één poot.

„Griezelig,” vindt tante. „Leuk!” meent Cor.

Bij de deur worden ze verwelkomd door een vriendelijke jonge boerin.

. . . . ze moeten er naar toe . . .

Ze had de familie nog niet verwacht. De vorige gasten waren nog niet zo lang geleden naar de boot gegaan. . . . Vanmorgen pas!

De fietsen worden op de deel gezet en daar stappen ze dan hun vakantie-verblijf binnen.

„'t Is toch treurig!” zegt tante. „De asbak staat nog vol as op tafel!

Hoe kunnen die mensen de boel nu zo achter laten! 'k Zal eens gauw stoffer en blik pakken” . . .

Geen minuut later klinkt haar stem weer uit 't keukentje.

„Arie, Henk, . . . kom voor de aardigheid hier eens kijken!”

„Mens wat heb je nou weer? . . . Zet toch eens gauw een bak thee, ik snak er naar!”

„Nee, kom even hier!”

De mannen moeten wel en Cor steekt er natuurlijk z'n neus ook bij . . . Zou er een achtergebleven badgast in 't keukenkastje liggen? Tante doet zo raar!

Gelukkig valt dat mee: alleen maar twee zwart-beroeete petroleumstellen en dito kookpannen.

En in een la drie sneden brood en een scheepslading kruimels. O ja, . . . ook nog een kluitje boter.

„Eet lekker, Trien, we hebben voor twee dagen brood!” meesmuilt oom.

En dan opeens zingt hij luid op één of ander wijsje:

„Laat niet als dank voor 't aangenaam verpozen; gast nummer twee de kruimels en de dozen!” . . .

„Ss-t!” waarschuwt tante, met een gezicht, strak van boosheid. Maar oom trekt er zich niets van aan.

„Ze mogen 't gerust horen. 't Is toch zeker een schandaal ons hier in te stoppen? . . . Henk, ga je mee? We zullen die boerin meteen d'r vet geven.”

„Ben je mal, Arie! . . . Als je 't doet, loop 'k weg!”

Tante is nu echt boos en dus laat oom 't erbij. Maar treurig is 't even zo goed . . .

Cor moet gaan vragen, waar de koffer neergezet is . . . Wat, is ie er nog niet? Ze staan allemaal paf.

Dan moet er dadelijk iemand naar de vrachtrijder in Den Burg om hem te halen.

Volgens de boerin gaat er over een kwartier een bus. Wat gelukkig, dat tante in haar kleine koffer nog van alles heeft meegenomen, zoals thee en suiker. Nu kunnen ze drinken.

Och mensen, wat smaakt dat heerlijk. De goede stemming keert terug, en nu kunnen ze ook lachen om de rare ontvangst.

Om vijf uur komt vader terug uit 't dorp. Er is geen spoor van de koffer. Ze hebben in de garage ook opgebeld naar De Koog, of hij daar soms is beland.

Maar mis hoor!

Dat wordt een rare geschiedenis, als hij maar niet is gestolen . . .

Vader heeft groente, vlees en van allerlei meegebracht, ook aardappelen.

„Wat is alles hier stukken duurder dan in Zaandam!” vertelt hij.

„Dat is in badplaatsen altijd zo,” troost tante. Nu de zaak wat opgeruimd is, vinden ze 't hier toch best leuk.

Cor sjouwt een emmer melk binnen.

„De boer heeft aan de andere kant van de weg een stuk weiland met acht koeien,” weet hij al. „En aardappels kunnen we hier krijgen zoveel we willen”.

Willie en Koos zijn in huis niet meer te vinden; die scharrelen achter de boerderij rond en voeren de kippen.

Er is een varken met tien biggetjes en de kalkoense haan, waar oom Arie van morgen zo op leek, is hier ook in een ren.

Raar geluid dat zo'n beest maakt!

Er wordt vroeg warm gegeten, want ze gaan straks de zee nog even goeie nacht zeggen.

De geur van gebraden vlees trekt de kamer in en prikkelt de neuzen. Om half zeven haalt tante 't kleed van de tafel en zet borden en schalen op 't kale hout.

„Zal ik bij de boerin een tafellaken lenen?“ vraagt vader.

„Nee hoor, die hebben ze vermoedelijk niet eens!“

„Kom nou Trien! . . .“

„Welnee, ze eten misschien ook wel zo uit de pan met hun handen.“

Tante is nog steeds wat boos over de rare ontvangst.

Geen wonder; 't is voor een huisvrouw ook helemaal niet leuk, als je de tafel niet kunt dekken.

Maar als ze allemaal zitten te roemen over de heerlijke jus en de prachtige bloemige aardappels en er tenslotte geen kruimeltje over blijft, is tante Trien weer in de beste stemming.

De afwas blijft staan, de fietsen worden buiten gebracht en terwijl de zon al laag aan de kim staat, peddelen ze nog even naar De Koog om naar de zonsondergang te kijken. Wat een avond! Het is eb en over 't strand, dat heerlijk hard en glad is, rijden ze in zuidelijke richting.

Aan een wandelaar vragen ze, of hier ergens een duinpad of zo terug is.

„U bent net op de goede plek, ga hier maar naar boven, langs die consumptietent. Dan ziet u een straatweg, die linksaf uitkomt op een pad naar Den Burg en rechts bij Den Hoorn.“ . . .

„Dank u vriendelijk!“

't Is een hele hijs, maar ze komen op de duintop en door bossen en duinen belanden ze tenslotte achter de „Dennenhoeve“. Wil en Koos knikkebollen van slaap . . . Als de kinders naar bed moeten, zijn er geen pyjama's en beddegoed. Koos en Willie vinden 't fijn, 't is weer eens wat anders. Binnen een kwartier heeft Klaas Vaak hen meegenomen naar dromenland.

In een soort bedsteekast vindt oom een sjoelbak. Vader en Cor zullen een wedstrijd houden tegen oom en tante.

Na een beurt of vijf voelt de jongen zich zo loom. Vader merkt dat en stuurt hem naar bed.

„Tot morgen kerel, dan gaan we fijn na kerktijd kijken in de bossen. Slaap ze!” Tante en oom krijgen een hand en weldra volgt Cor de jongsten van de familie naar 't oord van rust en vergetelheid. Om die dingen vraagt vooral zijn zitvlak. Ai, wat schrijnt dat!

III

Met schrik wordt tante Trien de volgende morgen wakker. Waar is ze toch?

O ja, ze zijn op Texell! . . . Maar hoe laat is 't eigenlijk? . . . 't Is nog tamelijk donker. Dat komt doordat de binnenblinden dicht zijn geschoven.

Aan de overkant klinkt uit 't bed de rustige ademhaling van Willie.

Zij slaapt in een kinderledikantje.

Op de stoel ligt het radium-polshorloge van oom. Even kijken! . . .

Wat? . . . Is 't al half negen?

Och, dat is waar ook: de tweede kerkdienst begint hier om half elf.

O gelukkig, dan is 't eigenlijk nog vroeg.

Door een smalle spleet van de blinden, valt een lichtstraal naar binnen. IJle stofdeeltjes dansen er in. 't Is vast heel mooi weer. Raar hoor, die bedden zonder lakens en slopen.

Cor, die anders altijd zo vroeg op is, slaapt een gat in de dag.

Hij heeft van allerlei gedroomd; hij trapte op zijn rammelkar wat hij kon, maar het ding ging niets vooruit.

Links en rechts waren ontelbaar veel kanalen, vol grijze oorlogsboten.

Tante wenkte uit de verte om veger en blik . . . 't Was een zotte droom en midden in de nacht werd hij lachend wakker. Onmiddellijk zette hij de fietstocht in dromenland weer voort.

Vaders stem brengt hem tot bewustzijn terug . . . Foei, wat heeft hij geslapen. Als hij uit zijn bed komt heeft hij nog zadelpijn en de benen zijn behoorlijk stram . . .

Om de beurt wassen ze zich onder de pomp. Niks erg dat er hier geen wastafel is.

De boer komt net terug van 't koeienmelken. Zulke mensen hebben nu ook nooit eens vrij!

Het Texelse brood smaakt heerlijk.

Terwijl vader uit de Bijbel gaat lezen, verorbert Cor de laatste boterham van de schaal.

Wat is Psalm 23 toch mooi! Vader heeft zo'n welluidende zachte stem: „De Heer is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Hij doet mij nederliggen in grazige weiden. Hij voert mij zachtjes aan zeer stille wateren” . . .

Die vredige woorden passen zo echt bij de Zondag, want God is eigenlijk de Herder, die ons in de kerk bij de waterstromen van de Bijbel kracht geeft, om in de week weer te werken . . .

Nou ja, zij werken deze week wel niet, omdat het vakantie is. Maar je kunt immers nooit zonder God?

Als oom gedankt heeft, wordt 't tijd om de fietsen klaar te maken.

Tante wast af, vader maalt koffie en oom veegt de vloer.

„Kijk jij even naar de banden, Cor en geef ze zo nodig wat lucht!”

„Ja vader” . . .

En zo gaan ze dan allemaal naar de kerk, die ze na enig vragen vinden . . .

Gelukkig kunnen ze allemaal zitten, bijna vooraan, zodat ze de dominee goed kunnen verstaan. De preek pakt Cor en zelfs Willie en Koos zitten hele tijden achtereen te luisteren. Dat wil wat zeggen!

Je ziet Paulus met al die gevangenen en soldaten op dat schip in de storm. Verschrikkelijk, wat gaat die zee te keer!

„Nee, jongens en meisjes, eigenlijk waren er geen tweehonderd zes en zeventig, maar zeven en zeventig mensen in dat schip.

Jullie weten vast wel, wie die tweehonderd zeven en zeventigste was.” . . .

Willie zit hevig „ja” te knikken en tante houdt haar hart vast, dat ze roepen zal: „ikke wel!”

De dominee preekt kort, veel te gauw zegt hij „Amen!”

Wat raar, dat je de mussen nu hoort kwetteren door de open ramen, net stormde 't zo geweldig . . .

Terwijl 't kerkje leegstroomt, zingen een heleboel mensen mee met 't orgel:

*Ruwe stormen mogen woeden,
Alles om mij heen zij nacht! . . .*

Dat was een fijne Zondagmorgen.

Als oom zijn fiets pakt, is de band weer leeg . . . Nou, dan gaan ze met z'n allen lopen naar de „Dennenhoeve“.

Daar komt de koster al aan:

„Lekke band meneer?“

„Ja, dat denk 'k wel!“

„Bent U uit Den Hoorn of zo komen fietsen?“

„Nee, we zijn op de „Dennenhoeve“.“

„Ah, bij Jan van Antje zeker.“

„Nee, bij Huisma!“

„Ja krek, die bedoel ik ook,“ lacht de koster. „Maar we noemen de mensen hier bij de voornaam en naar de voornaam van d'r lui vader of moeder . . . Jan Huisma z'n moeder heet Antje, snapt u?“

Grappig is dat hier op 't eiland . . .

„Neemt U mijn fiets maar hoor! Dan ruilt u morgen als deze gelapt is.“

Eerst wil oom er niet van weten, maar de koster houdt vol.

„We zijn d'r toch zeker om elkaar te helpen!“

Ja, dat is wel bijzonder. Moet je in Zaandam niet verwachten, zou ook niet kunnen!

De koffie smaakt thuis heerlijk. En wat is 't weer mooi!

„Laten we vanavond warm eten,“ stelt tante voor.

„Ik kan al raden wat je wilt,“ zegt vader. „Brood snijden en dan naar 't bos wandelen, hè?“

Vader heeft de spijker op de kop geslagen en een kwartier later trekken ze al langs een landweg, die naar de bosrand ginds loopt.

't Wordt een heerlijke middag. Ze eten daar, liggen in de schaduw te slapen en zoeken telkens een ander, nog mooier plekje op. Als je niet beter wist, zou je menen in 't Gooi te zijn.

Met een wijde boog komen ze eindelijk bij de „Dennenhoeve“ terug.

Dan is 't vijf uur en begint de zorg voor de warme maaltijd.

't Is wel knoeien met die petroleumstellen als je gas gewend bent.

Tante moppert nogal eens, als de pitten te hoog optrekken.

„Arie en Trien, als jullie 't goed vinden, blijf ik bij de kinderen thuis en kunnen jullie samen naar de kerk . . . Doen jullie dat?“

Goed, dat komt voor elkaar. Cor en vader zorgen ook voor de afwas en 't naar bed brengen van 't jonge grut. Wat een geluk dat tante in haar koffer een paar thee- en handdoeken heeft meege-
nomen . . .

Als de kerkgangers terug komen, is alles voor elkaar. Het waxine-
lichtje brandt onder de koffiepote en heel langzaam komt de avond-
schemering naderbij. De schapen opzij van 't huis, baden zich in een
roodachtige gloed.

Cor is net even achter de boerderij. Hij staat ademloos te kijken
naar de ondergaande zon.

Dat moeten de anderen ook even zien. Vlug loopt hij naar binnen.
In zijn haast haakt hij op de schemerige deel aan de gras-machine.
't Loopt net nog goed af . . .

Even later genieten ze met z'n vieren. 't Is iets prachtigs. Dat zien
ze in Zaandam eigenlijk nooit, van wege de huizen en fabrieken.

„Door die poort moest je nu zo de hemel binnen kunnen stappen,”
zegt tante ontroerd . . . Als Cor haar aankijkt, ziet hij haar ogen
vochtig glanzen. Ja, als dat eens kon, hè?

Stil gaan ze weer naar binnen, tante gearmd tussen oom Arie en
vader.

Cor volgt met een bos kippenveren, die hij heeft gevonden in de
wei. Morgen zal hij eens snuffelen naar een schoenendoos of een
stuk carton, dan maakt hij vast een Indianen-muts.

In de rietmat, achter 't kippenhok, zitten pijlen en als er dan nog
een buigzame tak is voor een boog, kan hij jagen in de prairie.

De schapen zijn dan bisons en de beide paarden van de boer wilde
hengsten of mustangs . . .

De tijd van Maandag tot Zaterdag wordt een periode van onafge-
broken mooi weer. De „Dennenhoeve” is alleen eet- en slaapverblijf!
Als ze Maandag tegen de avond thuiskomen van een heerlijke strand-
dag, allemaal met rood-bruin verbrande gezichten, armen en benen,
staat de vrachtbode juist vóór 't hek. Twee mannen komen door de
weide teruglopen. Ze hebben de koffer gebracht. Dat is een feest.
Vannacht slapen ze tussen lakens en op slopen.

Oom Arie stelt voor 't nu zomaar vol te houden, dat spaart straks

... en de beide paarden van de boer wilde hengsten of mustangs ...

thuis een bende wasdrukke uit. Ja, ... voor zo iets moet je net wezen bij tante Trien, ze ziet je aankomen!

Ze kan 't niet laten, vóór de kokerij eerst nog gauw de bedden in orde te maken.

De eetlust van 't zestal is geweldig en Cor vooral kan zo goed merken, dat vader helemaal opknapt van deze heerlijke, onbezorgde dagen.

Wil en Koos hebben in 't zand al door kuilen gegraven en er emmertjes water in gegoooid. En zij hebben lekker gebaad en gezwommen met z'n vieren. Oók hebben ze in een chocoladefles garnalen gevangen, maar die zijn natuurlijk later weer losgelaten. 't Was een leuk werkje, die vlugge beestjes te pakken te krijgen ...

De volgende dag maken ze een fietstocht naar De Koog en vandaar in noordelijke richting, tot ze bij een café aan een duinvoet de fietsen kunnen stallen.

„Nu zullen jullie wat moois zien!” lacht oom. „Volgt me maar!”

Langs een rul duinpad gaat 't omhoog met een paar tassen, waarin brood en chocomelk. En dan moeten ze hun verbazing wel uiten in een langgerekt: oh! ... Want daar ligt een geweldige vlakke, met een kronkelpad erdoor en enkele stroompjes water.

Ginds blinken links en rechts duinen met er tussen een open strook, waar je de zee ziet. „Dat is de Slufter!” vertelt oom. „Ik vind dit 't mooiste deel van 't eiland” . . .

Na wat zoeken vinden ze een plekje met een beetje schaduw en daar worden de magen verzorgd. De kinderen verlangen er naar om die grote vlakte, waar ook nog schapen lopen te grazen, gauw te veroveren. Nu, dat mag! Er bloeien prachtige trossen paarsblauwe bloemen. Natuurlijk gaan Koos en Willie er meteen van plukken.

Daar komen ze voor een tamelijk brede stroom. Op de bodem ervan liggen allemaal hoopjes, met grijze wormen er bovenop.

Kunnen ze hier door? Stel je voor dat 't erg diep is! Gelukkig komen er jongens aan van de andere kant, ze lopen er doorheen.

Zie je wel, zo gek diep is 't niet.

Tante krijgt een kletsnatte jurk.

De kleintjes gaan mee op de schouders van de mannen. Verblindend wit ligt 't duinzand, de warme lucht trilt er boven.

Scholeksters trippelen in snelle vaart over 't harde strand en schieten nijdig krijsend de lucht in. Als ze de fietsen bij zich hadden gehouden, konden ze in één ruk terug rijden naar De Koog.

Ginds staat de Eierlandse vuurtoren als een wijzende vinger op de Noordpunt.

„Wisten jullie dat de Russen daar zo gevochten hebben met de Duitsers?”

Hoe kan dat nou!

„Ja, hier hebben duizenden Russen gezeten, die in Duitse dienst waren.

Op zekere dag zijn ze in opstand gekomen.

Eerst wonnen ze, maar de Duitsers brachten versterkingen en toen moesten ze terugtrekken. De laatste gevechten zijn toen in die toren geleverd.

Als we tijd hebben, gaan we nog eens kijken op de Russische begraafplaats aan de andere kant van Texel.

Er rusten daar honderden Russen” . . .

Je kunt je niet indenken dat die wijde stilte hier, eens verbroken is door mitrailleurgeknetter.

Wat zal 't hier onherbergzaam zijn, als 's winters de sneeuw-

stormen vrij spel hebben. Dan zal die Slufter wel veranderen in een wild meer . . .

Laat keren ze naar huis terug en deze keer gaan ze eens extra vroeg slapen. De zee maakt loom en lui.

En zo gaan de Texelse dagen ongelooflijk snel voorbij. Te laat eerst merken ze Donderdagavond, dat ze helemaal niet meer gedacht hebben aan „Vrij en Blij”. Wat is dat jammer!

De volgende morgen bezoeken ze de gezellige schapenmarkt in Den Burg. Ook beklimmen de drie mannen 's middags het leuke, witte torentje van Den Hoorn en ze genieten van 't geweldige uitzicht. Ze kunnen zelfs kijken tot de Wieringermeer en naar Den Helder is maar een stap of drie zou je zo zeggen . . .

's Avonds gaat de koffer al weg, anders is hij 's Maandags niet thuis.

Zaterdagmorgen zijn ze allen bijtijds uit de veren. De boot van negen uur moeten ze hebben, anders kunnen ze niet meerijden met de auto van Dekker.

Om zeven uur zitten ze aan de ontbijttafel.

Oom dankt God voor de kostelijke dagen en opgewekt stappen ze klokke acht op de fiets.

De boer en de boerin brengen hen naar 't hek. Het makke, zwarte paard, waar Wil en Koos ook op gereden hebben, loopt mee en steekt briesend de kop over 't hek als laatste groet.

Al weer straalt de zon aan de hemel en zingende clubjes rijden hun voorbij.

De rammelkast heeft zich prima gehouden deze week. De klok dicht bij de steiger wijst precies kwart vóór negen als ze in Oude Schild aankomen.

Ze kunnen rustig hun fiets een plekje geven op de boot en een bank zoeken boven.

Een zware stoot op de sloopshoorn en ze varen. Langzaam glijdt het heerlijke eiland van hen weg. Eerst als ze in Den Helder de auto van de firma Dekker zien staan, voelt Cor iets verdrietigs van zich afglijden. Ha, dat is weer een stukje Zaandam. Ze gaan nu op honk aan.

Nog twee weken kan hij straks hengelen en ze gaan vast eens roeien naar 't Oostzijderveld.

Wanneer komt Teun terug? O ja, óók vandaag!

Na een vlotte rit komt de Zaanstreek in 't zicht. De chauffeur rijdt zijn auto de Tuinstraat halverwege in. Vandaar is 't één minuut lopen naar huis.

En zie nu eens, wat hebben buurvrouw en Miep zeldzaam gezorgd: de koffie staat al klaar. Er staan zelfs bloemen in een vaas op de schoorsteenmantel en op tafel. Het meest blij zijn Willie en Koos. In een wip heeft Wil haar pop te pakken en Koos de houten vrachtauto.

„Buurman, wat zie jij er best uit!” zegt juffrouw Kee verbaasd.

„Ik heb me in geen jaar zo kiplekker gevoeld!” glundert vader.

„Deze week heeft een ander mens van me gemaakt.”

Natuurlijk hebben ze wat meegenomen.

Miep krijgt van de kinderen een pracht snoer kralen en buurvrouw een knaap van een Texelse spritskoek.

Er is gezorgd voor groente en aardappelen, en al willen ze eerst niet: tante en oom moeten blijven eten.

En dan volgt natuurlijk de gewoonte van elke Zaterdagmiddag: ze gaan nog een uurtje naar de markt.

Zo tegen 5 uur willen de kooplui los van hun groente en fruit.

't Is toch wel heerlijk weer op honk te zijn.

IV

Teun, Cor en Hein Vis zitten te hengelen aan de haven. Bij de houtloodsen van William Pont liggen drie boten: één van Pont zelf, een Noor en een Fin.

Ze zijn hier heen getrokken, omdat Hein Vis gevraagd heeft of ze zijn nieuwe figuurzaag en timmergereedschap eens komen bekijken. Heintje is een echte knutselaar en een eersteklas duivenhouder. Hij heeft de mooiste postduiven, die je vinden kunt en alles aan de hokken vertimmerd hij zelf. Hij is ook lid van de Club Zaterdagvliegers en hij heeft samen met zijn vader al verscheidene prijzen gewonnen.

Soms neemt hij een stel duiven mee naar school, om ze op de speelplaats te laten vliegen.

Houdt Hein nu eigenlijk duiven om hokken te kunnen timmeren of timmert hij hokken om meer duiven te kunnen houden?

Als ze een half uurtje genoten hebben van de vogels, gaan ze hun geluk beproeven met de hengels.

Ze zitten nog maar net, of daar roept een mannenstem: „Hallo makers!”

Ah, dat is buurman Kee. Hij is houtlosser en heeft nu volop werk bij de schepen. Kee wenkt, dat ze maar bij hem moeten komen op de zolderschuit, maar dat is natuurlijk gekheid. Hoe zouden ze er moeten komen? Ze zwaaien maar eens terug en verdelen dan hun aandacht tussen de dobbers en de drukte op de schepen . . . 't Lijkt leuk werk dat lossen, maar 's winters is 't een koud karwei.

Bovendien zijn de lossers dikwijls maanden werkeloos, vooral 's winters.

„Heb jij zo'n boot wel eens bekeken, Heintje?” wil Teun weten.

„O, vaak genoeg! Soms drinken die zeelui koffie bij ons 's avonds.”

„Is 't echt?”

„Niet van alle boten natuurlijk, maar van de „Linda” uit Zweden . . . M'n zuster Annie is verloofd met de kok van die boot!

Over een maand komt ie weer hier" . . .

Toon rijst in hun achting. Tjonge, dat is wat: je zuster verloofd met een Zweed. Hadden zij óók maar zo'n zus.

„Is tie groot, zo'n boot?"

„Nou, reken maer en mooi! . . . Al die zeemansverblijven en de slaapkooien. Ik ben ook in de machinekamer geweest. Daar kun je in verdwalen" . . .

Heintje vertelt zoveel 'at Teun er geen erg in heeft, dat zijn dobber al een tijdje onder is.

„Toe joh, haal op!" Teun schrikt en zwaait zo wild op, dat de vis, een grote, van de haak af valt.

't Wil niet best vanmiddag, ze vangen niets, hebben zelfs niet meer beet. Die vis heeft natuurlijk zijn vrienden gewaarschuwd, nu happen ze niet meer toe . . .

Kijk, de zolderschuit waar Kee op werkt, is volgeladen. De houtlossers springen over op een lege schuit er naast. Nu neemt de buurman van Cor een lange vaarboom en langzaam zet de schuit zich in beweging. „Hij gaat vast naar Dekker onder 't kippenbruggetje door. Zullen we vragen of we mee mogen varen?"

Dat lijkt Teun opperbest.

„Ajuus!" roepen ze Hein toe en gaan er van door. Ja hoor, de schuit vaart naar 't bewuste brugje en buurman heeft al in de gaten wat de jongens willen.

Ze laten zich langs de gladde glooiing zakken. Kee trekt met een haak de schuit tegen de oever en snel wippen ze aan boord. Ze mogen helpen met sturen. Dat is geen kunst, zoiets hebben ze al zo dikwijls gedaan. Fijn werkje is 't en je ziet de huizen nou ook eens van de achterkant.

't Is op de achtererven vaak een rommelige boel. Ze passeren de fabriek van Polak en Schwarz aan de Oostkant. Het ruikt daar altijd zo naar odeur. Bij de Willemsstraat varen ze langs de tuin van melkboer De Graaf. Die heeft een kwaai Duitse herder, die los mag lopen achter 't huis.

Ja, daar is ie! Even 't beest ophitsen . . . Woest blaffend stormt het monster op de kant af en werkelijk: hij rolt in 't water. Wat hebben ze een plezier!

„Opletten jongens, je roer naar links!”

O ja, ze sturen bijna tegen de wal op.

't Gaat gelukkig nog goed. Wanneer de schuit bij de loodsen komt, springen ze snel op de wal en helpen met vastleggen.

„Jullie mogen morgen nog weleens mee,” belooft Kee en ze nemen zich voor, de volgende dag weer te gaan hengelen aan de haven.

Het is twee dagen later. Cor en Teun bben al heel wat reisjes met de zolderschuit gemaakt en 't vervee,c nog helemaal niet. Men is gister begonnen de Finse boot te lossen. Kee heeft al verscheidene keren iets staan te brommen in zijn baard en duidelijk horen de jongens hem op een gegeven moment zeggen:

„Die onnozele halzen!” . . .

Ze volgen Kee's ogen, die maar naar die Fin kijken. „Wat is er buurman?”

„Och, nog niks bizonders, maar ze lossen dat hout op een rare manier” . . .

Ja, nu zien zij ook, dat de „Kotka” scheef ligt. Maar wat zou dat? Die schuit slaat niet om hoor! . . . Dat is Kee wel met hen eens. Maar als ze zo doorgaan slaat de lading van de andere kant om in 't ruim. Enfin, ze hebben met die lossers niets te maken. Dat hout gaat naar de zagerij van v. d. Stadt.

Nog geen kwartier later valt de lading hout met donderend geweld om.

„Daar heb je 't al!” schreeuwt Kee . . . Even is er een verschrikkelijke stilte, maar dan ontstaat er een geren en geschreeuw op het schip! Van alle kanten komt hulp opdagen. Met witte, geschrokken gezichten komen de houtlossers op 't achterdek van de „Kotka” bijeen en dadelijk worden de hoofden geteld. Twee lossers ontbreken.

Dat klopt, want zij waren in de kuil van 't schip om haken te slaan rond de stapels planken. Ontzettend! Ze zijn vast en zeker dood gekneld. Je moet er niet aan denken.

De boot van de havenpolitie komt er al aan en van de oever wordt een dokter naar de boot geroeid.

Kijk, 't is Dr van der Wel. Zijn licht-groene volkswagen staat ginds onder de bomen. De lossers beraadslagen wat er gebeuren moet en

Ja, nu zien zij ook, dat de „Kotka” scheef ligt.

weldra is men besloten om met verdubbelde krachten aan 't lossen te gaan. Stel je voor dat de mannen nog in leven zijn.

Een extra lier begint te werken, een derde zolderschuit ligt al langs-zij en de lossers van de Noor helpen onmiddellijk mee. Hoe lang zal 't duren vóór de slachtoffers bereikt zijn?

Cor en Teun kijken met strakke gezichten toe. Hier is maar Eén die redden kan en dan zal ieder 't een wonder moeten noemen . . .

Nog niet zolang geleden werd hier een schuit gelost, waarin twee Polen zich hadden verborgen onder 't hout. Die kerels waren van achter 't IJzeren gordijn weggevlucht, maar ze waren voorzichtig tussen 't hout verstopt en zij konden nog voedsel aangevoerd krijgen door een buis.

Kee duwt zijn zolderschuit met de vaarboom naar 't eiland van Pont en laat hem daar onder de hoede van Teun en Cor. Er ligt een roeiboort aan de kant, daar stapt hij in over.

Maar als de jongens met hem mee willen, weigert hij dat, dus moeten ze maar wachten op wat komen gaat. 't Kan wel een paar uur duren vóór ze de slachtoffers gevonden hebben.

„Waarom hebben ze toch zo raar gelost dat die schuit scheef is

komen te liggen?" vraagt Teun. Maar Cor snapt dat al evenmin . . . 't Zal een klein uur geduurd hebben, als opeens de lieren stil staan.

Er valt een stilte over de boot en ingespannen turen de jongens.

Daar komt Kee over de verschansing heen klimmen. Zijn gezicht staat somber. 't Is daar zeker mis . . .

Met een roeispaan wrikt Kee 't bootje naar hen toe. „Niet zo mooi," mompelt hij zacht. „De ene lijkt dood en de ander z'n rechtervoet is bijna afgeknelld . . .

't Is ontzettend!"

De jongens zijn diep onder de indruk.

„Wie waren 't, buurman?"

„Ik ken ze evenmin, . . . de ene komt uit Westzaan en de ander woont hier ergens bij de haven." . . .

Vanaf de Provinciale weg nadert een ziekenauto en even later wordt een brancard op een lege zolderschuit gezet.

„Dat is handig bekeken," mompelt Kee.

Ze kunnen met de lier neergelaten worden" . . . En werkelijk, zo is 't ook. Als de eerste gewonde wegrijdt: héél langzaam, nadert een tweede auto om de ander weg te brengen. Ze gaan beiden naar 't Gemeente-ziekenhuis.

Geen tien minuten later ratelen de lieren weer en de vrachten hout dalen neer op de zolderschuiten.

Zo is 't leven: er mag geen tijd verloren gaan! De oloop op de havenweg mindert snel, enkelen blijven nog wat napraten en kijken. De schuit voor de firma Dekker is intussen vol en dan varen ze weer met hun drieën naar het Otterspad.

De volgende morgen horen ze, dat de man met de afgeknelde voet er 't ergste aan toe is. De ander heeft wonder boven wonder alleen maar een hersenschudding opgelopen. Als hij zich kalm houdt, is 't waarschijnlijk over een week of zeven weer in orde.

Erg hoor, als je als invalide, met een kunstvoet 't leven verder door moet. Als houtlosser kunnen ze je dan natuurlijk niet meer gebruiken . . .

Natuurlijk willen Cor en Teun graag weten hoe dat ongeluk nu eigenlijk in z'n werk gedaan is.

„Dat zal 'k jullie eens proberen uit te leggen jongens," zegt Kee.

„Jullie weten zeker wel, dat de linkerkant van een schip de bakboordzijde heet hè? . . . Als je tenminste bij de stuurman staat en naar voren kijkt . . . Rechts noemen ze stuurboord.”

Nu hadden ze bij de „Kotka” aan de linkerkant dikke planken geladen en aan stuurboord dunnere.

Bij 't lossen minderde de kant met de dikste planken het vlugst. De zaak werd daar dus het lichtst en zo rolde de schuit enigszins op zij.

Hebben ze dat in de gaten, dan wachten de werklui links even met lossen, tot ze de kous zogezegd aan de rechterkant gelijk gebreid hebben.

Maar omdat alles tegenwoordig vlug-vlug moet, merken de houtlossers dat weleens te laat. En wat er dan gebeuren kan, hebben jullie nu kunnen zien . . . Zonder gevaar is ons vak dus zeker niet!”

't Is de jongens onder 't varen opgevallen, dat ergens bij de Hogendijk, op een achtererf een klein houten huisje staat met veel glas. Ze hebben er de eerste keer zo geen erg in gehad, tot Teun in de gaten krijgt, dat daar een jongen ligt.

Nu ze dat ontdekt hebben, gaan ze er op letten. Wat zou dat ventje mankeren? Je ligt daar niet voor je plezier als 't vakantie is.

Wanneer hij op zekere dag de hand opsteekt naar de passerende schuit, schreeuwen ze: „Hallo!” . . . Kijk, nou komt ie half over-eind . . . Wat ziet die jongen er bleek uit.

Vanaf dat moment groeit er iets van kameraadschap.

De volgende keren jodelen de twee als ze op die plaats zijn en prompt elke keer zit dat ventje half overeind . . . Hij vindt 't leuk en zwaait geestdriftig.

Als Teun 's avonds aan tafel van moeder een appel krijgt, steekt hij die in z'n zak.

„Eet hem nou toch op, jongen!”

„Straks, moe!” . . . Maar hij bewaart hem en als ze de volgende dag met de laatste lading hout van de Noor langs bomen, gooit Teun de bellefleur keurig netjes door een openstaand raam op 't bed van die jongen.

Jammer, nu zien ze hem voorlopig niet meer. De vakantie zal om zijn als Kee opnieuw hout moet halen.

's Zondags er op, lopen Teun en z'n vriend samen naar De Hembrug. Dat doen ze vaak. Veel is hier niet te wandelen, maar je ziet nogal eens een grote zeeboot door 't Noordzeekanaal passeren.

Dat is best leuk . . .

Als ze nog even over de Hogendijk komen, zegt Teun opeens: „Hier zowat moet dat jochie wonen . . . Zullen we even bij 'm kijken?”

Door een kier van een poortdeur zien ze 't vaarwater. Ja, . . . hier is 't zowat . . .

Ze rammelen aan de gesloten deur, dan komt er misschien iemand... Mis hoor! Dan maar aanbellen bij de voordeur.

Nog geen gehoor! Moeten ze soms één of twee huizen terug?

Net als ze weg zullen lopen, komt er een man aanslenteren op pantoffels. Een sigarenpeukje bengelt in zijn linkermondhoek. Z'n overhemd staat wijdopen.

„Wie moeten jullie hebben, jongens?” . . .

Ja, hoe moeten ze dat zeggen! Ze weten niet eens de naam.

„Weet u ook, waar die zieke jongen woont?” informeert Cor. En Teun vult aan: „Die van dat glazen huisje!” . . .

„Ah net, . . . dat zal Appie van der Steen wel wezen . . . Maar dan zijn jullie te laat. Die is gistermorgen net weggebracht naar Soestduinen naar „Zonnegloren” . . .

Als de jongens hem niet-begrijpend aankijken, voegt hij er aan toe: „Dat is een sanatorium voor T.B.C.-patiënten.”

Zwijgend kijken ze de man aan.

„Ja, een aardig ventje is 't. Allemaal hebben we met hem op . . . Een zusje van hem is er aan gestorven.”

Ze weten genoeg en na gegroet te hebben, lopen ze zwijgend verder.

Wat maakt dat woord T.B.C. altijd een nare gedachte in je wakker en vooral nu 't een jongen betreft, die ze al zo'n beetje kenden.

Ze herinneren zich nu wel, dat er af en toe met speldjes wordt ge-collecteerd. Dat gebeurt dus voortaan ook voor Appie van der Steen.

Het is laat als Teun 's avonds naar bed gaat. Hij heeft met zijn zusjes nog een tijdje Monopolie gespeeld, al heeft hij eigenlijk geen geduld voor dat spel.

Zijn kamertje ziet net uit op de Zaan.

't Is rustig op het water; een enkel laat Amsterdams motorjachtje glijdt voorbij. Over een uur of twaalf nee eerder al, zal er heel wat meer vertier zijn.

Niks fijn om nu al in je kooi te kruipen.

Als Teun tenslotte ligt, wil de slaap niet komen. Hij moet telkens weer denken aan die Appie van der Steen, met z'n bleke gezicht. Als hij nu maar beter mag worden door de gezonde dennenlucht.

In school heeft meneer net voor de vacantie nog één en ander verteld over die ziekte. Bij de behandeling van het menselijk lichaam.

Nóg ziet hij in gedachten die akelige plaat, met hart en longen erop voor de klas hangen

Eén meisje was er naar van geworden en had weg mogen gaan uit 't lokaal.

Meneer had een heel tijdje verteld over de ellende, die er in de wereld veroorzaakt wordt door deze verraderlijke ziekte.

Maar . . . ze hebben tegenwoordig gelukkig goede geneesmiddelen, al kosten die veel.

Wacht eens! . . . Ja zeg, . . . kunnen de jongens op school met elkaar dan niet eens wat doen? . . . Bijvoorbeeld lopen met prikkaarten, of zegeltjes verkopen?

't Is opeens of er Teun een licht opgaat.

Natuurlijk kan er iets gedaan worden; alleen is 't hem nog niet duidelijk hoe. Misschien zijn er jongens, die een paar konijnen, boeken of wat speelgoed willen missen . . . Je zou die spullen kunnen verloten. Vader weet vast wel een adres in de stad waar 't geld gebracht kan worden.

In de verte slaat een klok tien uur, als Teun eindelijk onder zeil is geraakt.

'Als moeder Leegwater even later bij hem komt kijken, moet ze zich weer eens verbazen over de slordigheid van haar zoon. Zijn broek ligt naast de stoel, z'n blouse hangt op een knop van het ledikant. Eén schoen komt onder 't bed uitkijken en de ander is spoorloos.

Als die in de dakgoot ligt, mag een mens zich niet verbazen . . . Toch kan ze 't niet laten de jongen even liefkozend over z'n voorhoofd te strelen en een weerbarstige haarlok recht te strijken.

't Is Dinsdagmorgen! De kostelijke tijd van ravotten, varen en vissen hoort tot 't verleden. Met bruinverbrande koppen en witverschoten haren, begroeten de makkers elkaar weer bij de school.

De één heeft nog meer beleefd dan de ander en er worden avonturen verteld, die misschien nooit gebeurd zijn, maar toch wel leuk zijn om aan te horen.

Natuurlijk is er niemand die zin heeft om te beginnen en zo vinden Teun en Cor dit een geschikt moment om over de zaak te beginnen, die hen sinds gisteren zo bezig houdt. 's Maandagmiddags zijn ze samen naar de Hogendijk getrokken om bij de moeder van Appie te vragen hoe 't in dat Sanatorium leek. Ze gingen immers tóch vissen.

Wat armoedig was 't daar in huis. Nou ja, wel netjes, maar alles zo kaal en samengeraapt.

„Ja-ja, 't valt niks mee voor een arm mens, die reiskosten. En je wilt voor je kind ook graag wat meenemen, met lege handen komen, dat gaat toch niet hé?” . . .

Hun medelijden met Appie was nog groter geworden, toen Jufvrouw Van der Steen een fotootje gepakt had van de schoorsteenmantel.

„Ja, dat is tie nou!” . . . Op het kiekje lag Appie in z'n tentje voor 't huis.

„As hij ons ook ontnomen zou worden, dan hebben we dit fotootje tenminste nog!” zei de arme vrouw, terwijl ze met haar ruwe werkhands hand langs haar ogen veegde.

Diep onder de indruk waren ze verder gegaan naar de haven . . .

Toen eerst had Teun met Cor kunnen praten over de plannen, die hij de avond te voren in bed had liggen uitdenken. En Cor was er direct voor gewonnen! . . . „Weet je wat we doen?” had hij uitgeroepen met 't gezicht van een uitvinder. „We vertellen 't ook aan Hein!” . . .

„Waarom?” . . . „Die heeft duiven en die helpt vast!”

Cor had 't bij het rechte eind gehad, ook Hein was meteen van de partij. Er zaten bij hem drie posters te broeden en als vader 't goed vond, was één stelletje voor de verloting. Een koppel duiven wilde hij ook best geven, natuurlijk! Maar die vliegen vaak terug naar hun vorige baas.

Teun zou zorgen voor een boek en wat tropische visjes, terwijl Cor drie jonge konijnen leverde . . . De vaders hadden de plannen wel even bedenkelijk gevonden.

Zouden er geen gekke dingen gaan gebeuren met 't geld en zouden ze geen last krijgen met de politie? Daarom was de toestemming wel wat aarzelend gegeven.

Koppenol had gezegd: „Nou goed, gaan jullie je gang dan maar. Alleen elke avond de ouders laten controleren of de zaak klopt.” . . . Dat is natuurlijk prima: de boeken van een penningmeester op een club worden immers ook altijd gecontroleerd?

Ja, . . . en nu moeten ze hier op school van wal steken. 't Is toch wel een beetje raar om alles van haver tot gort uit te gaan leggen; maar alla: Teun zal de koe bij de horens pakken en hij haalt een sigarendoos voor de dag.

„Ga je roken?” vraagt er één. „Eerst touwtjes om je broekspijpen doen!” waarschuwt nummer twee.

„Klets nou 's niet, we gaan centen vangen!” . . .

't Is even stil en lachende gezichten kijken Teun ietwat verwonderd en spottend aan . . .

Daar gaat de kartonnen doos open en wat zien ze? Een verzameling zeldzame postzegels? Sigarenbandjes? . . .

Nee, een bende opgevouwen papiertjes. En nu legt Cor uit, wat er aan de hand is. Hortend, op jongensmanier, maar toch duidelijk voor de aandachtig luisterende klasgenoten, komt hij met 't plan vóór de dag.

Ze willen allemaal weten waar die Appie woont.

„Ja, dat kan uitkomen!” bevestigt Rut Slagmolen. „Die jongen ken ik . . . Hij woont schuin tegenover ons . . . Maar z'n vader is een dronkaard!”

„Wat heeft dát er nou mee te maken!” roept er één.

Er gaat een gejoel op tegen die onnozele opmerking van Rut.

„Wat kosten die lootjes?” moet Harm Danser weten.

„Eén dub . . . D'r zitten 150 lootjes in de doos en op twintig ervan krijg je een prijsje: een tropische vis, een boek, een konijn, een paar jonge duiven enz.” . . .

Ze mogen allen kijken en de lootjes open vouwen. Op de meeste

staat niets, op die twintig is een tekeningetje gemaakt van een duif, een gedrochtelijk konijn, een vis die denken doet aan een zeehond.

Nog niemand koopt iets, want daar is geld voor nodig. Dat moeten ze vader of moeder afbedelen. Er is trouwens geen verder gesprek meer mogelijk, want de bel gaat en weldra staan ze in 't gelid.

De slag is begonnen, tenminste: nu is 't bekend bij een deel van de klas.

Onder de Bijbelse Geschiedenis vinden de meesten 't weer fijn in school.

Voor de jongens van klas 6 wordt 't het laatste schooljaar. Na 't gebed haalt meneer dat even aan als hij ze welkom heet na die prachtvacantie.

En op een leuke manier, met een grap, weet hij de jongens en meisjes op hun eergevoel te werken, dat 't er nu om gaat spannen.

Het drietal plannenmakers popelt van verlangen naar vanmiddag twee uur. In 't vrije kwartier gaan de berichten van de verloting als een lopend vuurtje rond over 't plein en van alle kanten wordt gevraagd, wanneer de lootjes-verkoop gaat beginnen.

Daar heeft Hein een reuze-idee.

„Laten we meteen proberen wat lootjes te verkopen aan meneer en aan de andere onderwijzers.”

Nee maar, dat is goochem bedacht. Vervelend dat ze 't nu weer zeven keer uit moeten leggen. Maar dat moet je er voor over hebben hè!

Meneer Herksen koopt er drie. Hij vindt 't een prachtig doel en vooral wanneer hij hoort, dat vader Koppenol en de andere ouders de contrôle op zich hebben genomen, is hij erg content.

„Wat kopen jullie dan jongens?”

„Fruit en zo, meneer, voor Appie van der Steen.”

„Dat is goed bekeken, zeg. Vitaminen hè?” lacht meneer.

Om twaalf uur wachten ze nog even bij 't hek op de andere onderwijzers. Zo raken ze er nog acht kwijt. Maar die schoolmeesters hebben wel pech, want niet één van de elf lootjes levert iets op. Mooi, nu kunnen ze met de andere prachtig reclame maken. 't Is nu al een kans van 1 op 12. Niet gek, al f 1,10 is binnen. Als 't vanmiddag zo loopt, tekenen ze ervoor!

Geen wonder dat de jongens nogal opgewonden zijn onder 't eten, al laten ze 't er niet om staan.

Koppenol geniet mee en hij wenst z'n zoon 't allerbeste toe voor de verdere dag. Als hij van twee tot vier zijn hersens maar bij z'n werk houdt! . . .

's Middags wachten Teun en Cor eerst hun makker op bij de Czarinastraat, dan trekken ze naar school.

Bij 't hek komt direct een stel kinderen op hen toe. „Ik heb een dub! . . . Laat me gauw een lootje trekken, joh!”

De eerste drie hebben geen geluk, gooien hun papiertje balorig van zich af en vinden 't niks die hele verloterij.

De vierde treft 't: een konijntje!

„Om 4 uur op 't Otterspad, nummer 63; neem een mandje mee om hem in te doen.”

't Jochie, eentje uit klas drie, gaat er huppelend vandoor.

't Loopt geweldig: als 't schooltijd is, zijn er weer acht en dertig verkocht. Dat maakt dus f 4,90.

Wat zal die moeder van Appie opkijken als ze Vrijdag of Zaterdag aan komen zetten met zo'n zak fruit! Cor glundert al bij die gedachte.

't Is toch fijn als je zoiets kunt doen voor een zieke jongen, al is hij niet eens bij hen op school.

Tegen 't eind van de middag gebeurt er jammer genoeg iets vervelends. Ze zitten te tekenen en Teun is net even naar voren gelopen om een kleurpotlood te slijpen. Cor zit ook ingespannen te schetsen aan een dierenkop, als er opeens een dichtgevouwen papiertje op hun bank valt.

Cor kijkt rond, maar snapt niet, waar 't vandaan is gekomen. Op de buitenkant staan alleen de letters T. L.: 't is dus voor Teun.

Ah, daar is Teun alweer.

Verwonderd pakt hij 't briefje aan van Cor. „Van wie?” vraagt hij.

Cor haalt z'n schouders op. Samen buigen ze zich over 't kattenbelletje en herkennen 't als een lootje. Maar als ze 't open maken, slaat hun de hete kleur uit de wangen.

Is 't waar, dat daar zoiets gemeens staat? Werkelijk, ze kunnen zich niet vergissen.

„Vuile dieven. Je houd die cente natuurlijk zelf.”

Wie heeft dat geleverd? Ze speuren de klas door en dan staat Teun op en loopt naar meneer Herksen, die cijfers staat te geven in de meisjesrij.

„Wat is er m'n jongen?”

Zwijgend geeft Teun hem 't papiertje.

De klas heeft nog niets in de gaten, als meneer naar de lessenaar loopt.

Een daverende klap doet 't licht geroezemoes plotseling verstommen.

Ieder schrikt en kijkt verwonderd naar de boze ogen van meneer. Snel glijden die langs de rijen en blijven op iemand rusten. Dan klinkt 't wonderlijk kalm: „Wie heeft dit gemene briefje geschreven?” . . .

't Blijft ademloos stil en nog snappen de meesten niet, wat er aan de hand is.

„Dan blijven we zo zitten tot de dader zich meldt . . . Ik weet geloof 'k al wie 't is en als hij uit eigen beweging hier komt, loopt 't nog goed voor hem af” . . .

Daar zitten ze nou met de gebakken peren, de mooie tekenles is naar de haaien.

Je zou zo'n knul!

„Ik vind 't dom jongelui, want nu zal 'k het anders vragen: . . . Wie heeft van Teun, Cor of Hein een lootje gekocht?” . . .

Zes vingers gaan omhoog.

„Nog één keer: wie heeft nog meer een lootje gekocht? . . . Klopt 't Teun?” . . .

„Nee meneer!” roept Cor opeens.

„Abel Mosman heeft er óók één gekocht!”

„Dat lieg je . . . oh, heel niet waar meneer!”

Even is 't onheilspellend stil. Dan, . . . als een zweepslag klinkt 't: „Ga naar de gang lelijke jongen! . . . Jij hebt 't geschreven, ik zie 't aan de fouten!” . . .

Als een geslagen hond verdwijnt Abeltje. Die sufferd: natuurlijk moest hij er in lopen . . .

Na 't danken mag hij weer binnen komen en nu krijgt de klas te horen wat Abel uitgespookt heeft. Meneer steekt even flink de lof-

trompet over het leuke plan van het drietal en hij spreekt de hoop uit, dat er nog véél meer kinderen aan 't werk zullen gaan voor de bestrijding van de T.B.C.

„Dan tonen jullie tenminste dat je de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan hebt begrepen . . . En jij Abel, vertelt alles thuis en voor straf krijg ik morgen dat gemene praatje 50 keer overgeschreven terug, met de handtekening van je vader eronder!” Abel is 't aller-eerst het hek uit. In de verte zien ze zijn schim nog bij de Westzij.

Die is genezen! . . . Dat is tenminste te hopen . . .

Een dag of drie nadat Cor, Teun en Hein begonnen zijn met 't verkopen, van lootjes slenteren ze door de Westzij. Ze hebben net een grote zak fruit bij Juffrouw Van der Steen gebracht.

Wat was zij geweldig blij: ze kreeg tranen in de ogen, toen ze het vrachtje aanpakte en de jongens moesten beloven Maandag even aan te komen.

Wat zou Appie 't prachtig vinden! Nee, 't was veel te bar! . . . Ze hadden 't eigenlijk vervelend gevonden, voorbijgangers konden 't horen, die loftuiting. Een andere keer zouden ze maar even achterom lopen, dan voorkwamen ze dat gevaar.

„Nou ajuus, tot morgen!” zegt Hein, als ze met elkaar opgelopen zijn tot de Gruyter en hij gaat er van door.

Hé, wat is daar aan de hand tegenover de bioscoop? Ze dachten nog even de Gedempte Gracht over te gaan, maar nu lopen ze terug.

Wat staan daar veel kinderen! 't Lijkt wel een soortement tentje daar tegen dat hek.

Uitkijken! 't Is net vijf uur en dus razend druk. Vóór een zware vrachtauto heen, glippen ze gauw over . . . Ja hoor, daar staat vast en zeker een tentje. Het tweetal moet reikhalzen.

Wat is dat nou? . . .

Op een kartonnen bord staat met kromme krijtletters gekalkt: — Ringen gooien voor de T.B.C.-bestrijding, één centje maar!

Prachtige prijzen! Altijd kans! . . . —

Ze kijken elkaar eens aan en dringen verder naar voren, erg nieuwsgierig.

Het zijn natuurlijk jongens van hún klas . . . Niks hoor! 't Zijn

onbekende snuiters! Eén ervan kent Teun een beetje, omdat hij een lootje heeft gekocht.

...het ventje kiest de fluit....

Die knul gaat in de Stationsstraat op school.

Op een laag tafeltje staan allerhande prijzen: een stapeltje gebruikte boeken, bovenop Tom Poes! Een zakmes, een pijp laurierdrop, een fluit, een stuk noga en nog een heleboel meer.

Verdraaid, hoe hebben die knullen, dat verzonnen? Ze kunnen 't niet helpen, maar een beetje jaloers voelen ze zich wel. Toch is 't leuk bedacht, o zo! De zaken lopen hier best, moet je maar eens kijken... Een jochie krijgt, na een cent in een spaarpot gedaan te hebben, drie houten ringen. Die moet hij om een paaltje gooien. Met z'n tong uit de mond, probeert hij zijn geluk. Hè, net mis!

De derde keer is 't raak..., och nee, wat jammer... het ding stuit een beetje omhoog en 't is weer mis! Maar het kereltje heeft nog een cent en nou is 't raak hoor!

„Hoera!” schreeuwen de omstanders en hij mag uitzoeken. „Jôh, je moet die pijp drop kiezen!” wordt hem geraden.

„Sufferd!” roepen er een paar, want het ventje kiest de fluit en overgelukkig dringt hij tussen de kinderen door om thuis zijn aanwinst te laten bekijken. Dadelijk komt er weer een ander naar voren met een cent tussen z'n groezelige vingers. Weer kijken...

Mis! Hoor die vent eens een mond opzetten: „Ze doen hier gemeen, ... ja jij gaf een zet tegen dat paaltje, anders was ie erom geweest.” 't Wordt een hele rel.

Sommigen hebben schik, want ze gaan vast vechten. Fijn!... Maar de tentbaas is er ook nog. Hij komt naar voren. De laurierdrop rolt op 't trottoir, de stapel boeken gaat ondersteboven, maar de zaak is

al voor elkaar. De held op sokken gaat er gauw vandoor. Ja, schelden dat kan ie!

Gedienstige handen hebben de spullen al op hun plaats gelegd en de ringwerperij kan doorgaan. Daar gaat er één strijken met Tom Poes: een meisje . . .

De centen stromen binnen en vallen tinkelend neer op hun voorgangers in de spaarpot.

Als Cor en Teun eindelijk op huis aangaan, hebben ze al twintig centen geteld. En nóg staan er klanten, die hun kans willen wagen. Cor moppert eerst nog wat over die concurrenten, maar Teun is dat helemaal niet met hem eens.

't Gaat toch zeker tegen de T.B.C.? . . . Ja, dat is ook zo! Alleen kunnen ze niet snappen, hoe die lui op dit idee gekomen zijn om met een tentje te beginnen. Zeker afgekeken van de kermis!

Komt dat nu door hun verloterij of hadden ze 't zonder hen toch op touw gezet? . . . Als Cor thuis komt, is vader er te gelijk met hem. Natuurlijk vertelt hij dadelijk over die geschiedenis in de Westzij. „Prachtig!” meent vader.

„Ja, ik zag ze bij de Houthaven ook al aan de gang. 'k Moest natuurlijk even kijken, hè!”

„En ging 't daar ook goed, vader?”

„Ja, dat geloof 'k wel, . . . alleen deden ze 't daar weer een beetje anders, met lootjes pakken uit een trommel.”

Cor krijgt nu toch ook plezier in de geschiedenis. Hoe meer tentjes, hoe meer geld! En wat geeft 't tenslotte of zij dat vuurtje 't eerst aan de gang gemaakt hebben!

Zaterdagmorgen horen ze op 't speelplein er meer over. 't Blijkt nu, dat er op allerlei punten in de stad van die kraampjes zijn opgericht. De politie doet een oogje dicht, want eigenlijk is 't een soort van collecte, waar de burgemeester toestemming voor moet geven . . . Een paar meisjes van de Vinkenstraat-school, openen op de hoek van de Gracht een kleine poffertjeskraam en zij verkopen op Zaterdagmiddag als 't markt is nog het allermeeeste.

Hun moeders krijgen er zo'n plezier in, dat zij thuis voor hun dochters mee gaan bakken en als de meisjes 's avonds tellen wat er in hun kas binnen is gekomen, blijkt het f 13,68 te zijn.

Op zekere dag komt 't Dagblad „Typhoon” de collectantjes te hulp. Ieder die het geld daar inlevert, wordt in de krant vermeld, met 't bedrag erbij. Dat vinden de kinderen reusachtig leuk.

Cor en zijn makkers zijn van hun lootjes overgegaan op een kraam en weldra kunnen ze hun penningen bij „Typhoon” brengen. En ja: daar staan ze Dinsdag met voor- en achternaam te pronk.

Al doen ze 't daar niet om, toch is 't aardig. Vol trots laat Teun 's avonds de krant aan vader Leegwater zien.

De onderwijzers blijven al evenmin achter bij de actie. Meneer Steenbrink maakt zijn klas er attent op, dat oud papier tegenwoordig een aardig centje opbrengt. In een gangkast wordt ruimte gemaakt en weldra ligt er een massa oude schriften, boeken, kranten, want elke klas draagt zijn steentje bij.

Het duurt verscheidene weken, dan gaat de aardigheid er langzamerhand af. Maar als „Typhoon” de bedragen optelt en er verantwoording van doet, zijn er honderden guldens binnengekomen. En 't is vooral voor de drie kameraden een grote voldoening, wanneer een gedeelte daarvan gebruikt wordt om kinderen uit Zaandam, die een tijdlang ergens verpleegd worden, van fruit te voorzien en natuurlijk krijgt Appie daar óók zijn deel van.

Van tijd tot tijd gaan ze naar de Hogendijk om te horen hoe 't in „Zonnegloren” gaat.

Héél langzaam knapt hun vriend op.

„Nou, als jullie hem zagen, jongens, zou je er van staan te kijken . . . Dik dat ie begint te worden!” . . .

Toch zal 't nog zeker een jaar duren vóór zijn longen beter zijn en dan blijft 't altijd oppassen.

„Affijn,” zegt moeder Van der Steen; „als we hem maar niet behoeven te missen zoals z'n zusje!” Later nog vertelt ze, dat ze daar in „Zonnegloren” zulke mooie vertellingen horen uit de Bijbel.

„Ja zie je, we zijn niet Christelijk of van de Kerk, maar ik vind 't toch wel goed . . . Appie is net als ik indertijd op de Zondagsschool geweest. En die meester heeft er zich ook voorgespanssen, dat Appie daar heen kon gestuurd worden.” . . .

De jongens luisteren maar en zeggen er niet veel op. Later moeten ze er nog weleens aan denken, hoe gelukkig 't is ouders te hebben die

God liefhebben en die hun voorhouden, dat je alleen echt gelukkig en vrolijk kunt zijn, als je Jezus kent . . . Daar praat je vanzelf niet zo over met elkaar. Dat lijkt zo schijnheilig.

Als die Appie over een jaar terugkomt, zullen ze hem bij hun clubje zien te krijgen. Jammer dat ze dan van school zijn, anders konden ze na vieren en op vrije middagen er samen op uit trekken. Enfin, zo ver is 't nog niet . . .

V

De nazomer is dit jaar in één woord prachtig. Wat gaat 't Cor aan z'n hart, als hij van tijd tot tijd een vrije Woensdagmiddag thuis moet blijven om op Wil en Koos te passen. Miep en tante kunnen niet altijd opgescheept worden met de kleintjes en dus zorgt hij er dan maar voor.

Op de vrije middagen vermaken Teun, Hein en hij zich opperbest. Als ze niet bij de haven zijn, voetballen ze nogal eens op de Burcht. Soms gaat 't goed, maar meestal maakt de politie er een eind aan. 't Mag niet. Jammer eigenlijk, want waar moet je 't anders doen.

Hein heeft nog niet zo lang geleden een ruit ingetrapt, vlak bij z'n huis.

Hij heeft een paar postduiven moeten verkopen om de schade te kunnen vergoeden. Nu is hij uiterst voorzichtig geworden.

Op een middag, eind September, slenteren ze op de Zuiddijk. Wat zullen ze nu eens doen? Een agent heeft net een stelletje jongens weggebezemd van 't grote plein. „Ik weet wat!” zegt Teun opeens. „Ze zijn in de Oostzij bezig met nieuwe bouwterreinen, daar gaan ze zand op spuiten . . . Zullen we er eens heen gaan?”

Welja, waarom niet? In de Oostzij kijken ze een tijdje naar een paar stratenmakers, maar ook daar mogen ze niet blijven van een agent, die 't verkeer regelt.

Ze komen langs Albert Heyn. Wat ruikt 't lekker naar beschuit en chocola. Bij slager Oldenkamp hebben ze geluk.

Er staat een slagersfiets naast de zaak, maar door de volle mand is die fiets gevaarlijk scheef gezakt.

Heintje heeft 't dadelijk in de gaten.

„Als we even wachten, rollen de biefstukjes over de straat.” . . .

„Welnee jôh, dat kan niet. De winkels zijn toch zeker vanmiddag gesloten.”

„Dan is die slager zeker naar het slachthuis geweest. Zie je wel:

daar komt een varkenspoot onder 't deksel uit." Cor is al bij de zijdeur. „Hallo!"

Oldenkamp komt er meteen aan.

Z'n witte slagersjas zit vol bloed.

„Wat was d'r van je dienst? . . . De zaak is gesloten, hoor!"

„Ja baas, maar je fiets glijdt zo meteen onderuit; we wilden je even waarschuwen."

De slager schiet snel z'n gele klompen aan en komt de beide jongens te hulp, die hun voet al tegen de fietsvelgen gezet hebben om verder wegglijden te voorkomen . . . Ze moeten nog even wachten en krijgen uit dank elk een groot stuk leverworst.

Zo zie je alweer, dat een vliegende kraai altijd wat vindt.

Hé, . . . daar loopt Wim van Ek ook, die is weer een tijdje met z'n vader op de sleepboot weggeweest.

„Morgen kom 'k weer op school!" vertelt hij.

„Waar ben je geweest, Wim?"

„O, niks bijzonders, niet verder dan Maastricht."

Natuurlijk gaat Wim mee als hij hoort dat ze naar de „blubber" gaan.

Achter de Heyermansstraat ligt een hoge dijk om een groot stuk land.

Vanuit de Zaan is een lange pijpleiding onder de hoofdweg door gelegd naar dat terrein. Dag en nacht stroomt er een massa bruin zandwater dat land binnen. Je kunt niet begrijpen, dat hier later huizen zullen staan . . .

Hé, vandaag schijnt er niet gewerkt te worden. Wim weet er meer van.

De zandzuiger, die op de Zaan de modder doorpompt, is al een paar dagen kapot en ginds is ook een stuk uit de pijp weggenomen.

Moet zeker ook iets aan gerepareerd worden.

„Ik durf best die blubber een eind op te lopen!" snoeft Wim.

„Je zult 't wel laten!" „Waarom?"

„Als je d'r in zakt, stik je!"

„Je bent niet goed!" . . . Inderdaad ligt het grootste deel van het terrein nog droog. Maar als Wim op blote voeten zich een eindje op de blubber waagt, zakt hij tot de knieën weg, zo drassig is het. Geluk-

kig komt hij terug . . . Geen van de drie durft dat na te doen. 't Is hier een compleet moeras.

„Wedden, dat ik in die pijp durf te kruipen?”

„Wat heb je d'r aan?” „O, zo maar!”

Om de beurt loeren ze in het open mondstuk en werkelijk, heel ver weg zie je een klein stipje licht. Dat is natuurlijk de plek, waar de leiding open ligt.

Wim hangt al met zijn bovenlijf in de pijp en als de jongens hem een zetje geven, verdwijnt z'n hele lichaam snel in de buis. Als een paling glijdt hij voorwaarts. Dan schrikt het drietal toch . . . Die malle gaat toch zeker niet dat hele eind door!

Als hij eens geen lucht genoeg krijgt?

't Is zeker vijftig meter, o nee, nog langer.

Zij zouden 't niet durven! Je moet je bijna voelen als iemand die levend is begraven . . .

Onrustig lopen ze naar 't andere eind.

„Wim, ben je d'r zowat?” schreeuwen ze daar. En heel flauw klinkt een stem terug. „Ja . . . maar ik zit vast!”

Ze schrikken zich naar. Hoe moet dat aflopen, dat kan een mooie geschiedenis worden . . . Traag gaan de minuten voorbij en weer brullen ze voor de opening: „Wim, waar zit je??”

Een huilerige stem klinkt weerom: „'k Zit nóg vast!”

Dat is om radeloos te worden.

Of houdt die flauwerd hen voor de gek?

Trillend van schrik staan ze elkaar verwezen aan te staren. Stom, ze hebben meegeholpen, door Wim die pijp in te werken . . .

Daar komt een werkman van 't karwei aanlopen. Ze rennen naar hem toe: „Baas, d'r zit een jongen in die pijp, . . . Wim van Ek en hij zit vast!”

„Hou je grootje voor de gek!”

„Nee baas, echt waar, . . . hij zit ergens vast.” Ongelovig schudt de man het hoofd en broemt onverstaanbare klanken. Dan roept hij zo hard hij kan:

„Zit jij daar Wim van Ek?”

En na even geluisterd te hebben: „We komen bij je!”

Dan krabbelt hij overeind en kijkt verschrikkelijk nijdig: „Die

„Baas, d'r zit een jongen in die pijp, . . . ”

stomkop, nou mot 'k er nóg een brok buis uithalen en d'r is niemand om me te helpen.”

Uit een materiaalwagen, die een eind verder staat, haalt hij een schop en een grote schroevendraaier. De pijp is iets verzakt. Intussen komen er verscheidene mensen bijstaan. Gelukkig, de schroeven gaan los en met hulp van wel tien mannen, wordt het stuk er voorzichtig uitgerold. 't Kan niet mooier!

Vlak vóór de opening wordt Wims hoofd zichtbaar. De ogen puilen bijna uit zijn hoofd van angst. De jongen ziet er uit als een polderwerker, van onder tot boven onder de natte modder.

Vlak vóór hem verspert een stijve klont modder de doorgang.

Als hij de handen uitstrekt, kunnen ze er hem niet overheen krijgen. Eerst moet de rommel weggehaald worden.

Nu lukt 't, maar o wee, de zaak is nog niet in orde. Er klinkt ge-

kraak en daar scheurt de linkerbroekspijp finaal van 't been af.

Daar staat Wimpie, de waaghals, huilend, half in z'n onderbroek en ontoonbaar vies.

Nu de spanning voorbij is, kunnen dat omstanders lachen. „Rekel, je hebt me een bende werk gegeven, maar je zult genoeg in de knijp gezeten hebben. Smeer em naar je moeder!”

Natuurlijk gaan de anderen mee, ze laten hun onfortuinlijke schoolmakker niet in de steek. Maar als ze moeder Van Ek tekeer horen gaan tegen die schavuit van een zoon, gaan ze er gauw vandoor. Ze konden ook eens een veeg uit de pan krijgen!

De fabrieksfluit gaat juist, als ze weer langs Albert Heijn komen. 't Is dus vijf uur. Dan moeten ze langzamerhand op huis aan. Bijna op hetzelfde moment gaan de fabriekspoorten open en een massa meisjes komen naar buiten en rennen zo hard ze kunnen om met 't pontje mee te varen. Ze moeten naar Amsterdam. De meesten hebben tassen bij zich, gevuld met biscuit, koek en andere levensmiddelen.

„Zouden ze dat nou meegappen?” denkt Hein hardop.

„Welnee jôh, dat krijgen ze omdat ze er werken natuurlijk. Dat is nog niet zo gemakkelijk, wat achterover te drukken . . . Ze moeten af en toe bij de portier binnenkomen en die onderzoekt alles” . . .

Teun weet, dat er bij de chocolade-afdeling van Verkade iets heel bijzonder is voor contrôle. Daar moeten alle mensen bij 't weggaan op een knopje of zoiets drukken. Soms gaat er een rood lichtje branden en wie dat treft is d'r bij. Hij moet binnenkomen en alles wordt nagesnuffeld.

„En als ze wat vinden?”

„Nou, dan krijg je natuurlijk ontslag.”

Over de sluis, vlak bij de Hema, gaat Hein de andere kant op. „Ajuus, tot morgen!”

Als Cor thuis komt, zijn Willie en Koos er nog niet, die zitten bij tante. Wacht, dan haalt hij ze op. Of nee: hij zal de tafel even klaar maken en alvast brood snijden.

Dat vindt vader vast gezellig na 't harde werken . . . Wat fijn dat hij de laatste tijd zo gezond is. Menig keer dolt vader met hun drieën. 't Is reuze hoor!

Even later zingt het water voor de koffie. Onder 't werken door moet Cor nog eens denken aan Wim van Ek. Wat een malle kerel toch! Nee, dat zou hij niet gedurfd hebben met die pijp.

Door de herrie die de koffiemolen maakt, hoort Cor niet dat tante binnen komt met de jongens. Ze heeft een paar lekkere gebakken visjes meegebracht; die legt ze ongemerkt neer op een schaalte in de kast. Als ze de boter of zo pakken, zullen ze 't wel zien. Willie en Koos zijn in 't complot, ze zullen lekker niks verklappen. „Ha tante, bent u er al?” roept Cor verrast, als het drietal uit de kamer doorloopt naar de keuken.

„Ja jongen, ik kom vragen of je vader vanavond met ons meegaat naar de Oostzijkerk . . . Zou jij dan op kunnen passen?”

„Best tante . . . Is er wat te doen soms?”

„Ja, een orgelbespeling en er komt een zangeres uit Amsterdam.”

„Mooi, daar is jullie vader al!”

Juichend hollen Koos en Wil hem tegemoet naar de schuur.

Hé, vader kijkt zo ernstig. Hij bukt zich om de kinderen te kussen, maar een glimlach schijnt er nauwelijks af te kunnen.

„Dag Trien, jij hier? . . . Dat is gezellig!”

„Is er iets Henk, je kijkt niks opgewekt.” . . .

„Nee hoor, met mij is 't best . . . Maar ik kom van 't werk en denk zo bij mezelf: laat 'k even langs fietsen bij Juffrouw van der Steen, om te horen hoe 't met Appie was Zondag . . . En daar hoor ik dat haar man verdronken is.”

't Is even doodstil in 't keukentje.

Cor snapt er niets van, 't wil niet tot hem doordringen . . . Hij staat daar maar te kijken bij het aanrecht, met een loodje gemalen koffie in z'n hand . . .

Dan vertelt vader wat er eigenlijk gebeurd is en hoe 't in zijn werk is gegaan.

Van der Steen is Dinsdagavond naar een kroeg gegaan bij de haven, waar hij wel vaker kwam.

Eerst heeft hij ruzie met zijn vrouw gemaakt. Dat gebeurde ook nogal eens.

Over elf heeft hij dat café in zwaar beschonken toestand verlaten en is toen rechtuit de Voor-Zaan ingelopen.

Een schipper die er lag, heeft één keer hulpgeroep gehoord, maar toen 't niet herhaald werd, gedacht dat 't verbeelding was.

Juffrouw van der Steen heeft een verschrikkelijke nacht gehad . . . Toen haar man maar weg bleef, is ze naar de haven gelopen en heeft ze aangebeld bij de caféhouder . . . Die kon alleen vertellen, dat zijn klant 'm aardig om had, toen hij tegen half twaalf weg ging.

Meer wist hij niet te zeggen . . .

't Arme mens is daarop naar 't politiebureau gesjouwd en héél vroeg in de morgen zijn ze gaan dreggen. Tegen achten is het lichaam opgehaald . . .

'k Ben niet bij de arme vrouw binnen geweest, maar 'k heb het bij de bureu gehoord."

Wat verschrikkelijk! Ze zijn allen diep onder de indruk van 't geval.

„Och," zegt vader: „ik geloof niet dat 't voor die Juffrouw van der Steen zo heel erg is.

't Was een treurig leven tussen die twee, maar wat moet 't vreselijk zijn als je zo in dronken toestand rechtstreeks vanuit een café vóór God moet verschijnen . . . zonder dat je klaar bent!"

Cor heeft nog nooit aan zoiets gedacht. Hij vindt 't bijna vanzelfsprekend heel lang te leven, want hij is door en door gezond.

Hij heeft laatst in de kerk nog eens zitten lezen uit de Openbaringen, achter in de Bijbel, over de Witte Troon en de glazen zee. Over de zaligen in witte gewaden, gewassen in 't bloed van 't Lam, die palmtakken in de hand dragen. 't Moet in die Hemel geweldig zijn, al snap je er maar héél weinig van . . .

Maar nee, als hij kiezen mag, wil hij toch liefst voorlopig blijven hier in Zaandam, bij vader en al de anderen. Ook bij de vrienden van school!

„Zeg Henk, ik kwam vragen, of je vanavond misschien meegaat naar de Oostzijkerk, naar een orgelbespeling . . . Maar je zult nu misschien geen zin hebben hè?"

„Ja . . . zin wel, maar ik wilde vanavond beslist even naar die weduwe toe.

Dat mens zal misschien gevoelig zijn voor een troostwoord of wat belangstelling. Vind je ook niet?"

Tante knikt . . . Natuurlijk moet haar broer dat doen. Zacht fluistert ze even met vader. „Ja, als ze vrij is vanavond, wil ze misschien wel.”

En tante is opeens de kamer uit. Wat heeft ze toch? Even later, wanneer ze aan tafel zitten, komt tante terug.

„In orde hoor, buurvrouw komt zelf, want Miep is niet thuis.” . . .

„Nou jongen, dat tref je dan . . .

Jij mag vanavond met oom en tante mee, dan kun je je hart ophalen!”

Dat is een verrassing, al blijft die gebeurtenis daar op de Hogendijk steeds in je gedachten . . . Nee, als 't een feestavondje was, zou hij liever thuis zijn gebleven. Tante gaat nu weg en ze spreken af, dat hij half acht in de Zeemansstraat zal zijn.

Onder 't broodeten komt één en ander van 't droef gebeuren nog eens ter sprake.

Appie schijnt nog niets van 't ongeluk te weten. De dokters zijn bang, dat 't de jongen kwaad zal doen.

Maar hoe kunnen ze dat nu verborgen houden? Z'n moeder gaat Zondag immers weer naar Soestduinen? . . .

O nee, . . . dat is waar ook: tegenwoordig gaat ze eens in de drie weken, omdat 't reizen zo duur is.

Tegen achten komen ze met z'n drieën aan bij de kerkingang. Cor komt voor 't eerst van z'n leven in deze kerk.

Wat is dit gebouw stukken mooier dan hun kerk. Je loopt hier over grafzerken, kijk maar! Schuin tegenover 't orgel schuiven ze in een bank.

Hé, wat raar: daar hangt bij de preekstoel een schilderij met koeien en mensen erop. 't Is net of dat schilderstuk hier verdwaald geraakt is. 't Stelt een kerk voor, er hangen tenminste kronen ook, maar dat kan natuurlijk niet. Oom vertelt fluisterend, dat de kerk jaren geleden, in 1825, is gebruikt om vluchtelingen voor een overstroming onderdak te geven . . .

Daar slaat de torenklok acht uur! Nu gaat 't wel gauw beginnen. Ah, op 't orgel gaat een gordijntje opzij en daar verschijnt de zangeres. Op het programma kunnen ze zien, wat er gezongen zal worden.

Zacht zet het orgel in en dan klinkt er een prachtige, volle stem,

zo mooi als Cor nog nooit gehoord heeft. Ademloos luistert hij . . . Hoe kan een mens zo zingen. En dan die zachte, diepe orgelklanken er bij. 't Doet denken aan gouden zonnestrallen van achter een donkere wolk. Zou er in de Hemel nu nóg mooier gezongen worden ?

Opeens flitsen de electriche kaarsen op de koperen kronen aan! 't Zijn net armen en bollen van zuiver goud . . . Nu speelt 't orgel alleen . . .

Wacht, dat stuk heeft hij immers eerder gehoord! 't Is net een bekend gezang. O ja, hoor maar: Een vaste burcht is onze God! Kijk maar: op 't briefje staat 't: Fantasie van Jan Zwart.

Wat een geluid; het tuimelt over je heen, de banken trillen en alles in de Kerk krijgt nieuwe glans, lijkt 't wel. De tijd schijnt stil te staan. Maar vóór je 't weet is alles voorbij en met een brok in je keel schuifel je mee over de grauwe zerken, met al die stille mensen, die ook nog onder de indruk zijn . . . Als hij nog een keer de kans krijgt, gaat hij vast weer mee. Tante en oom gaan nog even met Cor naar 't Otterspad om te kijken of vader al thuis is en om te horen hoe 't met Appie's moeder was. Maar hij is nog niet terug; buurvrouw zit op te passen en te breien.

Ze heeft alvast voor een potje thee gezorgd.

„Zijn jullie schor gezongen?“ vraagt ze.

„Welnee buurvrouw, we hebben alleen maar geluisterd. En mooi dat 't was!“

Geestdriftig vertelt Cor en meteen komt 't programma voor de dag. Ja, nu komt buurvrouw ook los.

Dat werk van Jan Zwart, ja hoor dat heeft ze vroeger wel horen spelen door die organist zelf. Dan zat de Oostzijkerk helemaal vol. Jammer dat hij gestorven is, o hij speelde zo prachtig, ook voor de radio.

Er gaat een schim voorbij 't raam. Vader komt binnen . . . Nog even mag Cor luisteren en dan moet hij vlug naar boven, want 't is bijna tien uur.

Het is vader op de Hogendijk erg meegefallen.

„Ik heb me eigenlijk nog geschaamd, omdat die vrouw meer vertrouwen in God had, dan wij die er bij opgegroeid zijn.

Ja ja, hoe is dat nu mogelijk hè . . . Dat is nog een vrucht van

de Zondagsschool, waar die Juffrouw Van der Steen als kind op geweest is . . . Zeg Cor, ik heb beloofd, dat jij en Teun binnenkort Appie eens zullen schrijven. Doen jullie dat?"

Natuurlijk wil Cor wel, al lijkt 't hem wat vreemd toe, want ze hebben die jongen eigenlijk nooit gesproken.

Even later ligt hij in bed. Door het dakraam kan hij een paar sterren zien pinkelen, 't is nu nacht buiten. Hij moet er aan denken dat Appie en hij eigenlijk dichterbij elkaar zijn gekomen, Appie mist z'n vader, hij zijn moeder. Maar er is nogal even verschil, je kunt beter een vader verliezen die een drinkebroer is, dan zo'n lieve goede moeder als zij kwijt zijn. Of, . . . zou Appie dat anders bekijken? Het is toch wel erg als zo'n jongen over een paar weken horen moet, dat zijn vader er niet meer is.

Dan dwalen Cors gedachten nog even weg naar die fijne ogenblikken in de kerk. Wat mooi waren die kroonlichten met hun zachte licht en dan die hoge, zuivere stem bij dat orgel. Hè, als hij de kans had, zou hij best organist willen worden, maar . . . dan komt er natuurlijk niets van de Pollux en varen.

Ineens zeilt hij weg, niet aan boord van een opleidingsschip, maar op de wicken van de slaap, het land van Klaas Vaak binnen.

VI

Plotseling is de mooie herfst afgelopen. Er komt een bladstille, mistige Octoberdag. Maar 's middags rumoert de wind rond de school . . . De rook slaat bij vlagen en slierten neer, deuren rammelen en klapperen en 's avonds is de wijde hemelruimte in rep en roer.

Vooraf bij de Bullekerk heeft die rakker vrij spel. De windwijzer draait als dol heen en weer.

Fluitend joelt de wind over het leien dak en langs de toren.

Met een stelletje jongens hebben Cor en Hein nog wat geknikkerd op 't kerkplein, maar de aardigheid gaat er helemaal af wanneer 't tenslotte gaat regenen.

Thuis branden de kachels, maar natuurlijk zuinig aan, want de kolen zijn schandalig duur.

Er komt een heerlijke tijd van lezen en spelletjes doen. De beide

vrienden gaan nu op een jongensclub, waar ze af en toe een opstel Vaderlandse of Bijbelse geschiedenis voor moeten maken, verder zien ze mooie films en ze mogen houtsnijden en figuur-zagen.

Met Kerst gaan ze van de Zondagsschool af, ze zijn nu beiden twaalf geworden.

Cors vader is óók Zondagschool-onderwijzer, maar hij heeft nooit bij vader gezeten, Willie en Koos wel.

11 November is 't Sint-Maarten, dan gaan de meeste kinderen rond met lampions of verlichte huisjes op stokken. Van deur tot deur trekken ze en ze zingen met harde stemmen het prachtige lied:

11 November is 't Sint-Maarten.

*Sintere-sintere Maarten
De kalfjes dragen staarten,
De koeien dragen horens,
De klokken dragen torens . . .
Hier woont een rijk man
Die veel geven kan.
Veel zal ie geven,
Lang zal die leven,
Honderdduizend rokkies an
Daar komt Sinter Maarten an.
Hooi de booi, hooi de booi
O wat is Sint Maarten mooi.*

En wee de gierige, die niet met de snoeptrommel voor de dag wil komen, want dan klinkt 't schel en uitdagend:

*Hier woont een kikkerbil . . .
Die niets geven wil . . .*

Maar zulke mensen bestaan er in Zaandam niet of tenminste heel weinig. Teun en Cor doen van 't jaar niet meer mee aan de strooptochten om snoep. Ze voelen er zich te groot voor. Maar met Willie en Koos is 't vanzelfsprekend anders en daarom heeft Cor voor die beiden van triplex twee prachtige huisjes gemaakt. De bodem is vastgespijkerd op een stok. Wat zijn die twee er gelukkig mee.

Vóór de raampjes is dunne, rode stof geplakt. De lapjes ervoor zaten in de lorrenmand. Leuk schijnt het licht van de kaars er door heen. Met Teun zijn zusjes gaan die twee op stap en met twee kennisjes van over de grote sluis: Greet en Harry.

Vanuit de verte houden de broers een waakzaam oogje in 't zeil. Soms zijn er van die flauwe lui, die er aardigheid in hebben een trap of een klap tegen een lampion of huisje te geven . . . Laten ze 't maar eens proberen, dan zullen ze 't weten!

In de Westzij is 't om half zes een feest van belang. Prachtig, al die door elkaar krioelende lichtjes in allerlei tinten.

Overal galmt 't mooie lied van Sintere Maarten op tegen winkels en huizen.

Koos durft eerst niet te zingen, maar als hem een lekker taaipopje voorgehouden wordt door een winkeljuf van Simon de Wit, dan komt 't hoor!

*Hier woont een kikkerbil
Die niks geven wil . . .*

Er gaat een geweldig gejuich op voor die domme Koos, maar de juf vindt 't zo zeldzaam, dat ze hem twee popjes geeft. Toch kunnen Teun en Kees 't niet laten af en toe hun hand uit te steken, want iets lekkers mag je niet versmaden. Maar ervoor zingen: geen sprake van... „Hallo!” klinkt 't ineens van de overzij.

Ha, daar gaan Wim van Ek en Carla.

Wim is net beter van een ernstige ziekte, z'n wangen zien er nog allesbehalve gezond uit. Wat een domoor, daar loopt hij zonder jas of muts. Dat is toch vragen om weer ziek te worden!

Als ze tegen zevenen op huis aan gaan, hebben de kleintjes zakken vol snoep om de hals bengelen. Ze zijn op van de slaap.

Veel eten kunnen ze niet meer en als va en Cor 's avonds nog even bij die twee gaan kijken, zien ze een paar gezichten met rode wangen op de kussens en vóór elk bed een stoel met een grote schaal snoep.

Uit Soestduinen komen steeds goede berichten. Af en toe gaan de drie jongens bij juffrouw Van der Steen vragen. Jammer, dat ze geen geld meer hebben om fruit mee te geven. Appie's moeder krijgt een kleine ondersteuning. Met wat werk er bij in een wasserij, kan ze net haar brood verdienen. 't Is een zorgelijk leven voor de arme vrouw, al heeft ze nu niet meer de ellende van ruzie en dronkenschap in huis.

Cor heeft er al eens over gesproken met Teun en Hein, hoe aardig 't zou zijn om Ap met Sinterklaas of Kerstmis een pakje te sturen. Vader belooft, dat hij bij de Zondagsschool, waar Appie op gegaan heeft, eens zal vragen of ze niet wat over hebben voor die jongen.

En ja, dan moeten ze wanneer dat lukt, er zelf nog iets bij doen.

Een tijdje lang horen ze niets, maar dan komt vader thuis van de fabriek met een leuk bericht: „Zeg Cor, moet je horen, . . . net vóór Kerst gaat er een auto van de zaak naar Apeldoorn en die chauffeur ken ik. Hij woont op 't Rustenburg . . .

Als twee van jullie nu eens met hem meereden en dat pakje zelf bij Appie brachten hè!" . . .

Cor kijkt vader ongelovig aan.

„Ja, maar die chauffeur zal”

„Stil jongetje, ik weet al wat je zeggen wilt, maar die chauffeur, Van Duren bedoel 'k, vindt 't prima . . . Ik heb 't hem gevraagd.”

„Hoera, fijn . . . Ha, vader, dan gaan Teun en ik” . . . „Ho-ho, of Teun en Hein hè? . . . Dat zullen we eerlijk doen.”

Cors gezicht betreft, maar hij voelt dat vader gelijk heeft. Hein heeft net zo hard voor de T.B.C. gezwoegd als Teun en hij. En hij kende Appie helemaal niet, geen eens van gezicht

„En hoe zit 't met dat pakje, va?”

„'k Ga straks even naar meneer Van Tol, de leider van Appie's Zondagsschool.” Vader trekt z'n opknappak aan en als ze gegeten hebben en de kleintjes naar bed gebracht zijn, gaat hij dadelijk op z'n fiets naar die meneer. Heel jammer is 't, dat ze niet met hun drieën mee kunnen, maar ja, dat is onmogelijk. Dan krijgt de chauffeur een bekeuring! En wie zal dat betalen?

Vader is eerder terug, dan hij verwachtte.

„'t Is voor elkaar hoor! Ze zullen daar een mooi pakje samenstellen en jij kunt 't volgende week Woensdag uit de club komen afhalen.” . .

Natuurlijk kijken Teun en Hein de volgende morgen op, als Cor alles vertelt.

„En vader vraagt of jullie morgenmiddag even kunnen komen, dan zullen we papiertjes trekken om te zien wie er mee gaan.”

't Komt voor elkaar en wie komen er uit de bus? . . . Hein en Teun!

't Is jammer, maar Cor valt af.

Toch loopt 't twee dagen vóór Kerstmis anders dan ze gedacht hebben. Hein gaat onverwachts met zijn ouders naar Limburg, waar z'n opa woont in Kerkrade. En zo wordt 't voor Cor een grote verrassing, dat hij toch nog mee kan.

Maar die Hein snap je niet! Inplaats van blij te zijn dat ie helemaal naar Limburg mag, is ie eerst niks in z'n sas. Hij was veel liever thuis gebleven en meegegaan naar „Zonnegloren”, al vindt hij 't leuk voor Cor.

De laatste dagen vóór de vakantie is 't mis in school. De rapporten

zijn al uitgedeeld, de spanning van 't werk is er uit en in de lucht schijnt sneeuw te zitten. Maar deze wordt blijkbaar vastgehouden, er valt geen vlokje. En wanneer ze om 12 uur de Vinkenstraat in stormen met veertien dagen vrijheid vóór de boeg, breekt de zon weer door. Dat kan morgen een prachtig ritje worden naar Soest.

Ja, daar zal de chauffeur hen afzetten en in de namiddag weer oppikken.

Het pakje is uitgegroeid tot een behoorlijk pak. De drie makkers hebben hun boeken eens terdege bekeken en drie van de mooiste, nog bijna nieuwe exemplaren, er bij gedaan. Die rare Hein was eerst opkomen dagen met een wonderbaarlijk boek!

Het heette „Moord in 't Hotel.” Dat had zijn vader eens gekocht bij een tweedehands boekenkraampje op de markt. Natuurlijk had hij 't toen goed gemaakt met een bijna splinternieuw boek, dat „Razende Roeltje” heette . . .

En toen ze aan meneer Herksen vertelden wat ze gingen doen, had hij 't ook een reuze idee gevonden en vlak vóór 't speelkwartier was hij met een aardig plan gekomen: „Zeg luitjes, er is nog f 3,— in kas van nagekomen oud-papiergeld.

Vinden jullie 't goed om daarvan 20 eieren te kopen voor Appie in Zonnegloren?”

Daar was ieder vóór en zo kwam er nog een los pakje bij met een stel prachteieren, keurig verpakt door mevrouw Herksen.

Morgen vroeg moeten Teun en Cor om negen uur bij de Provinciale weg klaar staan, daar zal Van Duren hen wel inladen.

Geen wonder, dat ze de avond tevoren ietwat in spanning verkeren en eerst laat in een onrustige slaap vallen.

Als ze de volgende morgen wakker worden, wacht hun een verrassing. Er is 's nachts een dunne laag sneeuw uit de loodgrauwe lucht gevallen en 't ziet er buiten feestelijk wit uit.

Vader en Cor zitten samen aan tafel en drinken een kopje thee. Zo dadelijk zal Miep wel verschijnen. Zacht tikt de klok en in 't kamertje van Wil en Koos is alles nog stil, die twee slapen als marmotten.

Laat ze maar! . . . Vader pakt de Bijbel en met gedempte stem leest hij een Psalm.

Bij het danken vraagt hij of God zijn jongen vandaag wil beschermen, want de wegen zullen wel glad worden . . . En of ze vanavond weer veilig met hun vieren onder dit dak samen mogen zijn. Met dat gebed stemt Cor van harte in. „Nou jongen, 't is bijna half acht, . . . een prettige dag hoor. De groeten aan Appie en wees voorzichtig!”

„Nou va en of.” . . .

Op 't pad kijkt hij zijn vader na.

Hé, dat is nou niet verstandig! Vader wuift nog eens naar hem en kijkt achterom. Hup, daar glijdt de fiets onderuit en va zit in de sneeuw. Maar vóór Cor naar hem toe kan hollen, is hij al lachend overeind gekrabbeld en zie, daar rijdt hij alweer, ietwat slingerend en met een witte rug.

Precies acht uur komt Teun achter binnen stappen bij Koppenol. Hij stampet met veel bombarie de sneeuw van z'n schoenen. Wil en Koos zitten net in hun pyjama pap te eten en Miep loopt te neuriën, terwijl ze de bedden afhaalt.

„Nou Miep, we gaan!”

„Toe nou, jullie zijn veel te vroeg, zou je niet even wachten?”

„Nee hoor, als die Van Duren eens wat vroeger is!” . . .

„Dag Koos, dag Willie . . . Nee, jullie mogen niet aan de deur komen! Ajuus Miep!”

Ze zullen de pakjes af en toe verwisselen het ene is veel groter dan 't andere.

Wat lekker kraakt de sneeuw, 't knierpt onder je schoenen! Natuurlijk zijn ze veel te vroeg bij de Provinciale weg en intussen begint 't weer fijntjes te sneeuwen.

„Wat zal 't mooi wezen in die bossen zeg!”

„Reken maar . . .; hier Cor, een rol pepermunt. Moest 'k je geven van moeder.”

„Ha, dank je!” Dat is net lekker spul voor dit weer. Je wordt er van binnen warm van en als ze eens buikpijn krijgen! . . . Medicinale pepermunt, staat er op.

Een elektrische trein uit Amsterdam ijlt voorbij. De sneeuw stuift van de bovenleiding en sissend spatten er vonken af.

Toch veel jofeler om met een auto te gaan. Ze zouden niet willen ruilen met die reizigers.

Wachten duurt lang.

Wachten duurt lang, vooral als je zin hebt in zo'n rit, maar eindelijk komt daar toch de auto aan. Ze moeten een lading hout wegbrengen voor parketvloeren in een hotel, wist vader Koppenol gisteren te vertellen.

De remmen knarsen, een portier springt open en daar klauteren ze met hun bagage in de cabine. „Môge!” verwelkomt de chauffeur hen. Het lijkt een aardige kerel, want hij begroet hen als oude makkers. Met een glunder gezicht accepteert hij 't pakje shag, dat ze gisteren voor hem gekocht hebben.

Als er nou maar niet zo'n lange sliert auto's bij de pont staat te wachten bij het Noordzee-Kanaal . . . Wacht even, nu kunnen ze 't zien . . . Ah, dat valt reusachtig mee. Er staat hoogstens een rij van tien en de meeste zijn personenwagens. Ze komen nog net op deze pont en weldra varen ze. Aan de andere kant van de Hembrug ligt een grote tankboot te wachten. Die moet nog even geduld hebben tot de spoorbrug open kan worden gedraaid.

Daar slaat de motor weer aan en weldra gaan ze in snelle vaart op Amsterdam af. 't Is heerlijk warm in de cabine en er wordt heel wat gepraat. Van Duren moet weldra uitleggen, hoe zo'n motor nu eigenlijk werkt en wat die knopjes en wijzerplaten, te betekenen hebben. Met een behoorlijk gangetje toeren ze door de hoofdstad; er valt weinig te wachten voor trams of bruggen en na een kwartier rijden ze op de snelweg richting Amersfoort.

Links ontdekt Teun een soortement kasteel. „Wat is dat meneer Van Duren?”

„Houd maar op met dat — gemeneer —, ik heet doodgewoon Van Duren hoor! . . . Dat is 't Muiderslot.”

Teun glundert. Ja, nu herinnert hij zich iets. „Daar heeft Karel de Vijfde gevangen gezeten!” roept hij triomfantelijk.

„Nou nog mooier. Floris de Vijfde zul je zeker menen?” schatert Cor. En Van Duren heeft ook de grootste pret.

„Ik ben al 25 jaar van school, maar dat wist 'k toch nog wel!”

„Nou ja, zo ver is 't er niet af, ze heetten allebei de vijfde.” Van Geschiedenis houdt Teun nu eenmaal niet, hij kan al die namen onmogelijk onthouden.

Wat geeft 't eigenlijk ook: wat voorbij is, is voorbij. Wie praat er nou over een taartje, dat je twee jaar geleden kreeg?

Ha, nu begint 't bosachtig te worden hoor! En wat staan er in de plaatsen, die ze passeren, prachtig villa's.

Nee, dan is Zaandam maar een lelijke stad. Bomen moet je er met een lantaarntje zoeken en zo heel veel mooie woningen zijn er al evenmin.

„Zou u wel willen ruilen met Bussum of zo?” informeert Cor.

„Nee jong. 't Is hier wel mooi, maar mij te droog! . . . Ik moet 't Zaanpje af en toe zien! . . . En de mensen in deze streek zijn me ook te sjiek: allemaal voorname heren. Geef mij maar een houtbewerker!”

Even later merken ze, dat hij bij 't Leger des Heils is. Hij heeft vorig jaar nog naast de ingang van 't postkantoor gestaan bij de Kerstpot.

Hebben ze hem daar niet gezien? Nou dat is raar! Maar Cor denkt bij zichzelf dat een mens toch weer een heel ander gezicht heeft

onder een Leger des Heilspet dan onder die van een chauffeur.

Op een vrij rustig stuk, even buiten Hilversum, grijpt Cor opeens Teun bij de arm. Heel onverwacht steekt een bruine kip de weg over en vliegt pardoos onder de voorwielen van de auto. Oei, die is er geweest! Jammer, niets aan te doen . . .

„Stopt u daar niet voor?”

„Welnee” lacht Van Duren, „’t is gelukkig geen mens. Dat gebeurt zo vaak. Kippen zijn de onnozelse beesten die ik ken. ’t Is net of ze uitkijken of er een auto aankomt en dan plegen ze gauw even zelfmoord . . . Enfin, ze hebben daar nou een Kersthen inplaats van een Kersthaas . . . en ze smaken best!”

De jongens vinden ’t maar onverschillige praat, zo’n beest heeft immers ook gevoel!

Een klein kwartier later krijgen ze te horen, dat ze er zowat zijn. Jammer eigenlijk!

„Let op jongens, daar komt een zijweg. Als je die een eind uitloopt, ben je er over een half uur. De ingang is links. En pal er tegenover staat een restaurant, waar je soep kunt kopen . . . Daar moet je maar heen gaan, hoor!”

De auto mindert vaart en even later staan ze met hun pakjes in de sneeuw, die hier veel dikker ligt dan in Zaandam. Een zwaai en nog één keer de waarschuwing: „Tot vier uur hoor!” . . . Weg is Van Duren, met de kisten parketvloeren.

Nu die twee samen op de eenzame zijweg staan, met een nog onbekend doel voor ogen, voelen ze zich wat minder op hun gemak. Ze zetten er de pas maar in.

Vader Koppenol heeft gezegd dat ze aan de portier hier moeten vertellen, dat ze uit Zaandam komen. Dan worden ze waarschijnlijk buiten ’t bezoekuur ook toegelaten. Tjonge, wat is ’t hier zeldzaam mooi, ’t is net of die dennentakken ondergestoven zijn, met poedersuiker. Ook op de telefoondraden liggen dikke koorden sneeuw. Er is hier veel meer gevallen; eigenaardig!

Teun kan ’t niet laten een tak tegen de draden te gooien en meteen komt er een regen dikke vlokken naar beneden zeilen.

Al gooierend glijdt hij uit en valt bijna met z’n zitvlak op de eieren.

„Kijk toch uit!” . . . Bedaard gaan ze verder.

Een postbode zwoegt hun voorbij op zijn fiets.

Voorop heeft hij een zware brieventas.

„Die gaat vast naar „Zonnegloren” joh!”

Werkelijk, een eind verder zwenkt hij af. Even later volgen de jongens een oprijlaan links. Ja hoor, daar staat 't: „Zonnegloren-Sanatorium”.

Ze melden zich bij een loket, vertellen wie ze zijn en waar ze vandaan komen en dan brengt een vriendelijke zuster hen naar de plaats waar Appie van der Steen ligt . . .

Ze komen op een overdekt gedeelte, vóór een gebouw, dat helemaal open is aan één kant. Daar liggen op een rij wel twintig mensen, heel diep onder de dekens.

Alleen nieuwsgierige gezichten en rode neuspunten zie je.

„Ap van der Steen, bezoek voor je uit Zaandam!”

Helemaal aan 't eind van de rij gaat iemand met een ruk overeind zitten.

„Ziezo jongheren, daar is je Zaanse vriend. Houdt hem naar een poosje gezelschap. Zet je kraag op, want 't is hier koud hoor!”

Appie kijkt de onbekende bezoekers verbaasd aan en het tweetal kijkt al even onzeker naar die jongen met 't dikke gezicht.

Wie durft te beweren, dat dit de magere, witte Appie van de Hogendijk is?

't Is even onwennig stil. Ze kijken elkaar maar aan, tot Appie begint te lachen.

„Wie zijn jullie dan?” En nu is 't ijs gelukkig gebroken. Als ze hun namen noemen, is Appie opeens alles duidelijk en nog eens klinkt zijn vrolijke lach.

Hij vraagt meteen naar zijn moeder en of zij nog weleens met zo'n zolderschuit varen.

De jongens vertellen honderd-uit, ze vergeten bijna, dat ze nog wat hebben meegebracht en als hun dat te binnen schiet, helpen ze Appie met touwtjes los te peuteren.

De jongen is stom-verbaasd, als al die heerlijkheden tevoorschijn komen. Hij weet niet hoe hij zal bedanken, 't is te veel.

Zijn blanke vingers bladeren in de boeken en met een glimlach leest hij 't aardige briefje van meneer Van Tol, bij wie hij in de

Zondagsschool-klas zat. Maar 't fijnste vindt hij tenslotte de eieren, omdat die gegeven zijn door een schoolklas.

Appie is weer achterover gaan liggen. Je kunt zien dat hij moe is van 't bezoek . . . En zij beginnen te voelen, dat hun voeten steenkoud geworden zijn op die betonnen vloer . . . „Komen jullie vanmiddag om twee uur weer? Dan liggen we binnen. Hier is 't wel wat koud hè?” . . .

Even kijken: dan kunnen ze nog komen van twee tot ruim drie uur. Natuurlijk beloven ze dat, al weten ze niet wat ze dan nog allemaal moeten zeggen . . .

„O ja, da's waar ook. Nou moeten jullie me eerlijk zeggen, waarom je dat allemaal voor me gedaan hebt!”

De heldere ogen van Appie kijken hen onderzoekend aan. Eerlijk gezegd hebben ze daar nog nooit bij stilgestaan. Ze kijken elkaar ietwat verward aan en Teun zegt dan ook: „Dat zou 'k zelf niet weten . . . en jij Cor?”

Die staat er al net zo tegenover.

„'t Is vanzelf zo gekomen, denk 'k!” zegt hij dan. Appie voelt dat 't zo is; daar hoeft je als jongens dan verder geen woorden aan te verspillen.

„Ajuus dan, tot twee uur hè?”

Daar gaan ze; nog één keer zwaaien ze naar hun Zaanse beschermeling.

't Is hun reuze meegevallen. Toch zijn ze blij, dat ze even uit die inrichting weg kunnen vluchten. Koud, als marmer zijn ze. Ja, dáár is die eetgelegenheid zeker waar Van Duren 't over had. Gelijk met hen lopen er meer mensen heen. Oók bezoekers van buitenaf, moet je maar rekenen.

Als ze binnenstappen, schrikken ze even, omdat 't er zo keurig uit ziet. Kunnen zij dat grapje wel betalen?

Cors ogen vliegen rond en hij ontdekt dadelijk een kaart aan de muur: Erwtensoep en groentensoep: f 0,30 per kop.

Hij stoot Teun aan en knipoogt in de richting van 't papier. Dan is Teun ook gerustgesteld. Dicht bij het raam, niet te ver van de heerlijk snorrende kachel, strijken ze neer en even later smullen ze van de hete soep en de extra-belegde boterhammen, na stil gebeden

te hebben. Na een kwartier gloeien ze van de warmte.

„'t Is kwart over twaalf, . . . zullen we een end 't bos ingaan?” stelt Teun voor.

Op zo'n vraag geef je geen antwoord, dat doe je natuurlijk. Ze danken, betalen en dan begint hun zwerftocht.

Vlak bij het huis slaan ze een kronkelpad in en met glanzende ogen turen ze vóór zich uit naar 't ongewone landschap. Op een open gedeelte rennen twee konijnen hun voorbij, de sneeuw stuift achter de beesten op. Cor moet dadelijk denken aan Texel en Teun, aan 't logeren bij zijn grootvader. 't Is helaas te ver, want anders gingen ze even bij hem aan. Jammer, dat ze geen tassen hebben meegenomen. Je zou nu gratis een scheepslanding dennengroen mee kunnen nemen. Al te ver gaan durven ze niet, als ze eens verdwalen!”

't Is nog lang geen twee uur wanneer ze weer vóór de ingang van 't sanatorium staan. Weet je wat, . . . ze lopen de bossen achter 't gebouw nog even in. Het begint opeens weer te sneeuwen uit de grauwe lucht.

't Is net of 't al schemerig gaat worden en wat een zware vlokken!

Door de dennengroepen zucht opeens de wind met een zwaar geluid, dat denken doet aan de branding van de zee.

Met een laag sneeuw op de jassen komen ze klokslag twee binnen. Eerst kloppen ze de vlokken af. Zaal 4: zei Appie vanmorgen toch? Je vraagt de weg maar aan een zuster en je bent er zo.

Kloppen hoeft niet. Eens eventjes kijken: ja . . . nee. Maar een hand wuift en ze zijn er. Ah, er staan ook twee stoelen.

„Hier!” fluistert Appie na voorzichtig rond te hebben gekeken, „'t mag niet van de zuster, gauw!” . . . Elk een Verkadereep. Natuurlijk kunnen ze niet weigeren, dat zou flauw wezen. „Dank je!” mompelen ze terug.

Het gesprek loopt vlot, ze praten over de Houthaven, 't vissen en honderd dingen meer. En Appie heeft 't meeste plezier. Wat heeft die knul zelf een grappen uitgehaald. Hij zou een goeie voor hun clubje van drie geweest zijn . . .

Zonder overgang zegt hij opeens: „Als 'k volgend jaar weer beter ben, dan komen jullie me thuis zeker nooit meer opzoeken hè?”

Stomverbaasd staren ze Appie aan. Hoe komt ie daar nou bij?

„Ja, ik weet 't wel, . . . jullie zijn Christelijk en wij thuis niet. M'n vader dronk.”

Even is 't heel stil en dan zegt Cor: „Dat zul je wel mis hebben, Appie . . . Als jij beter bent, gaan we met ons vieren, hè Teun!”

Teun knikt. Je kunt zien dat hij 't volkomen eens is met z'n vriend. „Zeg joh, ga je dan mee naar onze jeugdclub?”

Appie kan nauwelijks geloven wat hem daar gevraagd wordt.

„Meen je dat nou echt?”

„Ja, wat anders soms? Wij zijn d'r toch ook op . . . Waarom jij dan niet?”

„Nou graag dan, zo gauw 'k thuis kom!” belooft Ap.

„Ik lees hier ook in een platen-bijbel hoor! . . . Kijk, hier ligt ie!”

Appie schuift een lade open van een nachtkastje en ja hoor, daar komt een Jeugdbijbel te voorschijn.

Intussen wordt 't tijd om weg te gaan. Appie zal de klas een brief sturen voor die eieren, nou en of!

Als ze hem een hand geven, knijpt hij die bijna fijn: „Reuze bedankt hoor. De groeten thuis . . . en . . . aan m'n moeder. Ze gaat morgen naar m'n tante in Leiden!”

Als ze de deur uitgaan, zwaaien ze nog eens. Een hand wuift terug.

't Is of dat wuiven een belofte inhoudt voor later: een belofte van trouwe vriendschap. Welnee, 't is meer: ze zijn immers al vrienden!

Wanneer ze hun neus buiten de deur steken, worden ze ontvangen door een geweldige sneeuwjacht. Moet je toch eens kijken: er is een hele verse laag bijgevallen in dat uurtje. Tegelijk met hen komen er heel wat bezoekers 't hek uit. Wat erg toch, als je hier moet liggen, ver van huis en dan maar wachten, wachten op zo'n bezoekdag . . . 't Is volgens de klok, die ze in de hall gepasseerd zijn, al bijna half vier. Opschieten dus! Van Duren moet niet staan te wachten ginds op de hoofdweg. 't Loopt heel wat prettiger zonder die pakjes.

Het weer is na twee uur geweldig veranderd. Er staat een felle wind. Was 't niet zo wit van de sneeuw, dan zou 't al schemerdonker zijn. Lekker hoor, nu gauw op huis aan hè? Hijgend komt 't tweetal bij de grote weg. Er glijden enkele auto's geruisloos voorbij.

Een paar stappen verder staat een oude schuur. Als ze opzij daarvan gaan staan, kunnen ze de Bruynzeel-wagen al van ver aan zien komen.

Maar hoe ze ook wachten en turen, er komt geen Van Duren opdagen. Als hij maar geen ongeluk gekregen heeft door de sneeuwstorm. Dat is best mogelijk.

Net als ze van plan zijn naar een villa ginds te lopen om te vragen hoe laat 't is, komt de vrachtauto eraan. Ze slaken een zucht van verlichting.

„Dat is laat geworden jongens!” begroet Van Duren hen. „'k Heb pech gehad tussen Apeldoorn en Voorthuizen met de ruitenwissers, maar nou is 't weer voor elkaar.

Tjonge, wat een weertje is 't geworden hè?”

Na 't lange kleumen naast die schuur, is 't heerlijk in de cabine. Voort gaat 't weer en onder 't rijden door doen de jongens verslag van hun bezoek . . . Als schimmen flitsen de bomen voorbij. Rustig maaien de wissers over de ruiten, maar ze hebben 't zwaar, want de sneeuwjacht is geweldig. Van Duren heeft veel hinder van 't licht, dat terug begint te kaatsen op die wolken sneeuwvlokken. Hij moet vaart minderen.

Opeens: . . . een tik . . . en de wissers begeven 't weer. De chauffeur moppert en rijdt op goed geluk zijn auto zo dicht mogelijk aan de kant. Vreemd, die plotselinge stilte na 't afslaan van de motor.

„We zijn hier nog een flink eind van Hilversum af, maar ik zal zien dat 'k het voor elkaar krijg!” . . . Uit een bergruimte onder de zitting wordt een schroevendraaier tevoorschijn gehaald en Van Duren doet zijn best, maar 't schijnt niet te lukken . . . Hij mompelt tenminste nijdig binnensmonds als hij een kleiner instrumentje komt halen . . . klagend strijkt de wind langs het portier. Nu de motor zwijgt, wordt 't hier binnen kouder.

Met een elektrische zaklamp gewapend, probeert Van Duren z'n wissers daarbuiten in orde te krijgen. Intussen is 't volslagen donker geworden.

Als hij weer binnenstapt, kijkt de chauffeur somber . . . „'t Wil niet jongens. 'k Zal proberen een huis te vinden met telefoon.

D'r moet iemand van een garage komen.”

Nou zeg, dat wordt een late boel! Zwijgend wachten ze een kwartier, een half uur . . . Eindelijk keert Van Duren terug, moe, maar zonder resultaat. Hij is overdekt met een laag sneeuw van je welste.

„Komt d'r maar uit, jongens, een end verderop staat een boerderijtje. Daar mogen jullie je warmen en dan loop ik nog wat verderop, daar is telefoon. Dat zeggen ze tenminste. . . Alleen geloof 'k niet dat hier iemand kan komen door die sneeuwstorm . . . Ik zal dan meteen opbellen naar Zaandam. Jouw vader heeft toch telefoon, hè Teun?”

„Ja-ja chauffeur, maar . . . we-we komen toch wel thuis vanavond?”

„Dat is 't em nou net . . . 't Is zulk noodweer geworden, dat ze ons niet kunnen helpen vóór morgenvroeg. En als we nou maar bericht kunnen krijgen naar jouw vader, dan weten ze tenminste waar we vannacht zitten, we zoeken wel een logement op.

Mijn vrouw maakt zich anders ook ongerust.” . . .

De jongens klauteren naar buiten en staan dan in de striemende vlagen sneeuw.

Van Duren loopt nog even rond de wagen, om te kijken of de achterlichten goed branden.

Ja, vóór is 't ook in orde, dus daar gaan ze dan met z'n drieën. Wie had vanmorgen kunnen vermoeden, dat ze zulke avonturen gingen beleven?

Achter de brede rug van Van Duren sjokken ze voort door een laag van wel 15 cm. Er is niets geen verkeer op de weg. De zaklamp straalt nu op een landwegje. En ja hoor: daar staat een boerenwoning. Bij de achterdeur schudden en stampen ze de sneeuw zoveel mogelijk af en dan komen ze op een deel. Er hangt een stallantaarn . . . Midden op die deel staat een melkbus en er liggen grote hopen hooi. Een stuk of zes koeien staren met grote, glanzende ogen die vreemde zwervers aan.

„De boer is al in de keuken, denk ik,” mompelt Van Duren. Hij loopt verder en dan opeens gaat er een deur open.

Een lange boerin verschijnt op de drempel en roept met schelle stem: „Bin ie d'r al mense?” . . .

„Ja juffrouw, zo is 't!”

„Kom d'r dan mer gauw in waór! Mien man is efkes naor de keujes, za 'k mer zegge!”

Ze komen in een flinke woonkeuken.

't Is er kostelijk warm . . .

Achter de brede rug van Van Duren sjokken ze voort.

„Nou jonchies, da's noe ok wat hé? Woon ie ok in Zaandam?”

Ze vertellen één en ander over hun tocht en intussen schenkt de gastvrije boerin grote witte kommen vol koffie. De geur prikkelt je neus. Net als ze er van zitten te genieten, komt de boer zelf binnen.

„Zo lui, drink ze, dan wor ie weer werm!” is zijn groet.

Als Van Duren aanstalten maakt om dat huis met telefoon op te duiken, zegt de boer, dat hij wel efkes met goat.

„Nee, nee, nou astemblief geen compelemente. Je mot mekaôr helpe” . . .

En zo blijven Teun en Cor dan achter bij de boerin en de kachel . . . Ze vertelt, dat haar beide dochters (deerntjes noemt ze die!) naar de catechisatie zijn en wel gauw thuis zullen komen.

Ze haalt een groot brood uit een kelderkast en begint al babbelend en vragend, te snijden. O heden ja, er komen hier wel vaker mensen aan, vooral 's zomers, met leuke fietsbanden, om een emmertje water . . .

De jongens komen hier helemaal op hun verhaal, al vinden ze

't vervelend dat ze waarschijnlijk niet thuis komen vóór morgen. En waar moeten ze slapen? Daar zal Van Duren wel iets op weten.

Als de buitendeur kraakt, verwachten ze de beide mannen terug, maar nee hoor, daar komen de meisjes binnen.

„Omlopen naar achter, deerntjes en op de deel de sneeuw afkloppen!” roept de moeder weer met die harde stem.

Even later komen de meisjes binnen en kijken raar op, als ze daar een paar schipbreukelingen zien zitten.

't Lijken een paar aardige meisjes van ongeveer zeventien jaar, ze zijn niks stijf en al even belangstellend als hun moeder, want ze willen ook graag 't naadje van de kous weten. 't Lijkt wel of alle vrouwen zo zijn!

Van een groot stuk ham, dat boven de schoorsteen hangt, snijdt de boerin, staande op een stoel, een reep af en belegt er daarna de boterhammen mee.

Geweldig, wat kunnen die mensen hier eten! Moet je zien, wat een stapels brood er klaar gemaakt worden.

Vanaf 't mes mogen ze die ham eens proeven. Dat smaakt . . .

Ah! daar klinken dof-bonzende voetstappen langs 't raam en tien tellen later komen de beide mannen binnen.

Ze hebben contact gehad met Zaandam hoor en ook met een garage in Hilversum. De reparateur heeft beloofd, dat hij nog vóór tien en zal komen, als 't met sneeuwen ophoudt en anders morgen vroeg 8 uur.

Je kunt zien dat Van Duren zich opgelucht voelt. Maar de jongens vragen zich af, hoe dat vannacht moet. Eerst zeker weer een eind baggeren door de sneeuw naar één of ander dorp . . .

„Vrouwe, wi goan nog efkes weg.”

„Hé, wat noe?”

„Jao, die man wil z'n auto graag in de schuur hebben, anders beviest em de boel! Wi bint zo weerumme!”

De boer neemt een stalbezem en samen gaan ze er voor de laatste keer opuit.

En ja hoor: een klein kwartier later horen ze het zware gegons van de motor langs 't raam. Hoe heeft Van Duren dat voor elkaar gekregen zonder ruitenwissers?

Maar als ze vóór 't raam naar buiten turen, snappen ze 't meteen: de boer heeft met z'n stalbezem al die tijd naast de auto gelopen en de sneeuw van de ruiten afgeveegd.

Handig bedacht!

„Maòr mien lieve stumper, die lange auto gaat toch nooit in onze schuur?” vraagt de boerin verbaasd. Wanneer Cor haar uitlegt, dat ze de aanhangwagen af kunnen koppelen, begrijpt ze de zaak.

„Jao, dat is handig heur!”

Als 't manvolk eindelijk binnen is, nodigt de boerin de Zaan-kanters aan tafel.

Nee, dat is toch al te bar, dat kan niet hoor! „Dach ie soms, da 'k al die boterhammen veur niks gesneje heb? . . . Alla gien praotjes, an taofel!”

Vooruit, daar gaat ie dan; ze hebben 't geweldig getroffen.

„'k Weet nie, of jullie 't gewend bint, maòr wi bidde altied met eten!” Natuurlijk, dat is hun gewoonte ook, ze zouden 't niet graag overslaan.

Zachtjes bidden ze, ieder vóór zich.

Natuurlijk is Teun erg benieuwd naar thuis.

O, was vader aan de telefoon en vond ie 't niet erg? Gelukkig . . . Dus bij Cor en bij Van Duren weten ze 't nu ook . . . De boterhammen smaken kostelijk. Er wordt druk bij gebabbeld. De boerin zegt eerlijk, dat ze verwonderd is nu ze Zaandammers ziet bidden voor 't eten.

„Ik dacht, dat Zaandam helegaar niet christelijk was.”

En ze vergeten van verbazing te kauwen als hun verteld wordt, dat er 's Zondags duizenden mensen naar de kerk gaan of naar een vergadering van het Heilsleger . . . Nee, dat is bijna niet te geloven!

Even vóór de boer gaat Bijbel-lezen, zegt hij: „Vrouw, wi hebt veur die mensen gien bedde, maar ze kunne wel in 't hooi, als ze wille tenminste. Hei je nog dekens over?” . . . Tegenstribbelen helpt alweer niets en na 't eten gaan ze een kijkje nemen op de hooi-zolder boven de koeien . . . Een paar dekens, wat grijze dekkleden van het paard en 't bed voor drie man is in orde. Prachtig!

Vóór ze naar bed gaan (tien uur is hier al laat!) zitten ze nog een

tijdje gezellig om de kachel. Zo'n ouderwetse met een brede rand er omheen, waar je de voeten op kunt zetten.

Teun en Cor zingen Kerstliederen mee bij 't orgel, dat door Leni, één van de meisjes, bespeeld wordt. 't Is een bijzonder gezellige avond. Natuurlijk komt het Sanatorium ook op 't tapijt en vooral de boerin is vol deernis, als ze de historie van Appie z'n ouders hoort.

„Wat gebeurt er toch veul op zo'n wereld,” verzucht ze.

Konden ze deze mensen maar iets terug doen voor hun gastvrijheid, maar wát hè?

Als 't tien uur is, draait de boer een klein electricch spaarlampje aan op de deel en in hun ondergoed liggen ze even later in 't lekkergeurende hooi.

De wind is gaan liggen. Ze wisselen nog een enkel woord, zeggen elkaar goede nacht en weldra zijn ze heerlijk in slaap. Buiten sluimert de wereld onder een geweldig sneeuwdek.

Als Teun 's morgens wakker wordt, komt hij verbaasd overeind. Wat klinken er toch voor rare geluiden door 't huis. Wat heeft vader toch? . . .

„Huu, hort rooie, overende!”

Is dit zijn bed? En daar naast hem . . .

Opeens wordt hij goed wakker na een loodzware slaap en er glijdt een lach over zijn suffe gezicht . . . Ze slapen hier bij boer Van der Hul, in de buurt van Hilversum! Nou weet ie de hele historie weer tot in bijzonderheden. Hij is zeker wakker geworden door 't rammelen van de koeienkettingen en 't lawaai van de melkimmers.

Langzaam zakt hij weer achterover, want Van Duren en Cor schijnen nog geen aanstalten te maken om wakker te worden. Hoor, daar loeit een koe! Buiten is 't bepaald nog aardedonker. Hij suft weer weg . . .

Om zeven uur worden ze door de schelle stem van de boerin gewekt. Ze wassen zich op de deel bij een pomp en vinden in de kamer een stapel boterhammen, waar je nauwelijks overheen kunt kijken.

Het ontbijt verloopt vrij stilletjes, een mens kan op z'n nuchtere maag niet dadelijk praten. Net als ze klaar zijn, rijdt een man het erf op. Het is de monteur.

Eén van de meisjes wijst hem de weg naar de schuur en een kwartier later is hij al klaar. Van Duren rekent met hem af en ja, nu wordt 't tijd om te gaan. De boerin is bijna beledigd wanneer Van Duren vraagt of hij vergoeding mag geven. Maar als de chauffeur voorstelt, of hij in 't voorjaar eens komen mag met een luxe auto, om hun Amsterdam te laten zien, ja, dan neemt ze dat half en half aan.

„Jao”; met de deerns wil ze dat wel eens doen; „maor de baas het gien tied er veur!”

Hun adressen laten ze achter. En een pakje shag! Nou, dat mag dan voor de baas . . . Vijf minuten later zingt de motor weer z'n vertrouwde zang en nagezwaaid door de meisjes, gaat 't nu op huis aan.

Ha, fijn! Wat zullen ze daar naar hen uitzien en wat hebben zij een bende te vertellen.

Ondanks de vracht sneeuw verloopt de reis prachtig. Nu blinkt de zon zo hevig op de witte deken, dat je er bijna verblind door wordt.

Prompt tien uur rijden ze de pont op en kwart vóór elf zijn ze thuis, waar ze met open armen worden ontvangen.

Jammer, dat Van Duren zijn pakje shag kwijt is, maar . . . vandaag nog krijgt hij een nieuw . . .

VII

De jongens hebben steeds op ijs gehoopt, maar alles schijnt te wijzen op een kwakkelwintertje. Jan van der Goot, de palingboer bij de sluis, vertelt aan elke klant, dat de Enkhuizer Almanak „gezaid heb, dat 'r wainig of gien ais is te wachten, dit saizoen.”

In elk geval hebben ze een witte Kerst. Vóór 't postkantoor staat een geweldige Kerstboom. Jongens van de ambachtsschool hebben voor de versiering gezorgd. Er hangen óók Zaanse molens in. Wat die nu te maken hebben met dit feest snapt niemand. 't Doet helemaal niet denken aan Christus' geboorte, maar eerder aan 't Midwinterfeest van de Germanen.

Vader Koppenol heeft een kleine boom gekocht op de markt en er zijn verder wat hulst- en sparretakken in de huiskamer opgehangen.

Op Kerstmorgen, wanneer 't nog helemaal donker is, worden ze al gewekt door gezang. Een zangkoor zingt vooraan op 't Otterspad. Dat doet 't elk jaar.

Op tal van punten in de stad, brengen de zangers de Blijde Boodschap van Kerst.

't Klinkt mooi.

„Als ik een paar jaar ouder ben, doe ik ook mee,” denkt Cor in z'n warme bed.

Fijn, hij mag misschien met Pasen meezingen in de Matthäuspassion, heeft meneer Herksen pas gezegd in school.

Ze hebben voor 't jongenskoor ieder jaar aanvulling nodig en nu maakt hij kans.

Zouden er nu echt nog mensen zijn, die onverschillig kunnen blijven bij zulke zang?

O ja, Teun en hij moeten met nog meer meisjes en jongens die van de zondagschool af gaan, morgen zingen in de kerk. Ze hebben Zondag al een keer geoefend met 't kerkorgel. 't Klonk wel een beetje ijl . . . Stel je voor dat ze nu nog bij Hilversum in de sneeuw zaten . . .

't Was prettig in 't hooi voor één nacht, maar er gaat toch niets boven 't eigen, veilige dak.

Zo fladderen Cors gedachten in de grauwe kerstmorgen van her naar der . . .

De eerste van de feestdagen zijn ze gezellig thuis en 's avonds komen Teun en zijn zusjes er bij. Er worden Kerstliederen tweestemmig gezongen en bij 't geheimzinnige, stille licht van de boom, leest vader het Geboorte-Evangelie en daarna volgt een prachtige vertelling over Jaloek, een Eskimojongen, die met z'n ouders Kerstfeest vierde in de igloo, de van ijs en sneeuw gebouwde hut.

Ze begrijpen vader best, als hij eindelijk zegt: „Jongens, nu hoop 'k één ding; dat jullie niet 't mooiste gevonden hebben die kaarsjes en de kerstversieringen, maar dat je weet dat Jezus duizend maal mooier en rijker licht geeft in deze donkere wereld dan dit onnozele boompje. Als je Hem kent is 't pas echt licht van binnen” . . .

Vanavond gaan ze niet laat naar bed, want morgen na 't Kerstfeest in de kerk, trekken ze naar oom en tante. Dan zal 't wel laat worden 's avonds . . .

Tweede Kerstdag is de wind omgelopen naar 't Oosten. Als ze buiten komen, is 't vrieskoud. De sneeuw pakt niet meer, 't knierpen onder je voeten klinkt ook heel anders dan gisteren.

Om half drie gaan ze met z'n vieren naar de kerstfeestviering. Willie en Koos blijven bij vader. Cor zoekt Teun en de andere kornuiten op, die onder leiding van meneer Kleyman staan. Deze heeft ook de leiding in de kerk vanmiddag.

Nou, 't is hem best toevertrouwd, want hij is ernstig en toch ook leuk.

't Is geen wonder dat Teun en Cor zich later niet veel meer herinneren kunnen van die middag, want hun gedachten zijn gespannen gericht op 't slot, als ze met hun elven op 't podium moeten komen. en daar toegesproken worden door één van de dominees. Als elk een mooi Bijbeltje met een eigenhandig geschreven herinnering heeft ontvangen, klinkt hun zang door 't kerkgebouw. 't Is héél stil, de roerigste jongens zijn dan even rustig.

Aan dit plechtige ogenblik zullen ze later nog wel eens terug denken . . .

Oom Arie en tante Trien worden tien minuten na 't feest bestormd door Willie en Koos. Ook zij hebben een boekje en allerlei versnaperingen gekregen.

Als vader even later binnen stapt, is het stel compleet. Buiten valt weer wat sneeuw, maar over de vloer van de schemerige kamer ligt de rosse gloed van de haard. Wat is 't hier gezellig.

Jammer dat alles morgen weer gewoon moet beginnen in fabrieken en kantoren.

Is dat waar? . . . Nee, . . . als je echt Kerstfeest hebt gehouden in je hart, dan mag 't niet erg zijn om morgen weer aan de slag te gaan; dan brandt er een licht in je, waardoor alle werk, óók 't gewoonste en saaiste, een gouden glans krijgt. En misschien is 't ook goed eens te denken aan Appie en aan al die mensen in 't sanatorium, die niet thuis kunnen zijn in de huislijke kring.

4 Januari trekken de jongens weer naar school. Zo langzamerhand wordt 't tijd om te beslissen wat er verder met hen gaat gebeuren. Sommigen zitten in een groep, die klaargemaakt wordt voor 't lyceum, anderen gaan naar de Ulo, maar Cor, Hein en Teun gaan die kant niet uit. Cor zal in September overgaan naar de Ambachts-school. Hij zal zien dat hij electricien wordt, dan kun je later allerlei richtingen uit. Ook bij de marine hebben ze zulke mensen nodig. Heintje heeft nog geen plannen. „Ik word duivenmelker,” zegt hij lachend. En Teun heeft zo'n idee, dat hij naar de Handelsschool gaat. Hij hoopt later bij Verkade of een andere firma op kantoor te komen. Twee maal per week heeft hij Frans bij Meneer Herksen, nu al ruim een jaar. Nog een maand of zeven en ze zullen elkaar niet zo dikwijls meer zien.

Maar ze houden hun club en 's Zondags trekken ze er natuurlijk 's middags met elkaar op uit. Intussen is 't zover nog niet.

De tweede morgen na de vakantie komt meneer aandragen met een brief voor de klas van Appie. De eitjes hebben best gesmaakt. Hij maakt 't heel goed en hoopt dit jaar thuis te kunnen komen, maar 't zal wel herfst worden . . . Tjonge, dat is nog een heel tijdje!

Op zekere morgen, 't is intussen al weer Maart geworden, komt Hein 's morgens met een aardig bericht op school.

Z'n vader heeft gister een motorbootje gekocht in Wormerveer! 't Heeft maar een appel en een ei gekost en Zaterdagmiddag komt het. „We gaan hem halen uit Wormerveer, jullie mogen mee!”

Nou, dat is aardig . . . Ze moeten van alles weten. Volgens Hein is 't een boot geweest van de Waterpolitie en hij kan geweldig snel varen!

Jammer, Zaterdag is nog twee dagen ver. Bovendien is 't de vraag of hun ouders 't goed zullen vinden. Vooral Teuns moeder is doodsbenauwd voor water. Onzin vanzelf, want zwemmen kunnen ze alle drie. Ze hebben verleden jaar hun B-diploma in 't overdekte zwembad gehaald.

Maar gelukkig krijgen ze toestemming.

Vader Vis is een uiterst voorzichtige baas, wat zou er dan eigenlijk voor onheil kunnen gebeuren?

Voor de bus naar Wormerveer krijgen ze geld, want helemaal daarheen tippelen is wel wat ver. En zo starten ze tegen tweeën met de bus vanaf 't postkantoor. 't Is een genoeglijk ritje en 't valt je altijd weer op wat een massa fabrieken er toch langs de Zaan liggen.

Vis moet vlakbij de Adelaar-Zeepfabrieken zijn. Natuurlijk zijn ze erg benieuwd hoe dat bootje er uit zal zien. Weldra is 't adres gevonden en ja hoor, daar ligt het ding . . . Nou-nou, veel fraais is 't niet hoor! Wat ziet de romp er haveloos uit, de roest komt door de grijze verf heen. Hein kijkt z'n makkers beschaamd aan. Heeft ie nou opgeschept voor niks?

Maar vader schijnt 't zaakje niet zo somber in te zien. Hij begroet de eigenaar tenminste heel joviaal en weldra zijn ze aan boord. Er staat nog water in.

Is dat van de laatste regenbuien die Donderdag gevallen zijn, of is 't lekkage? Stel je voor dat die schuit straks midden in de Zaan zinkt.

Een duik nemen in dat koude water is geen pretje en bovendien zink je als een baksteen met kleren en schoenen aan.

Opeens slaat de motor aan en al hebben ze in 't minst geen verstand van machines, aan 't regelmatige gonzen horen ze, dat de schuit een goed hart heeft, dat nog prima kloppen kan.

De oude eigenaar zal meevaren tot Koog aan de Zaan. Vis moet dan

de enkele handgrepen, die nodig zijn voor 't hanteren van de schuit, maar onder de knie hebben en alléén thuis zien te komen.

In de boot is ook een ruime kajuit en natuurlijk moeten de jongens de kastjes, die tegen de achterwand aangebracht zijn, even doorsnuffelen.

Oók zijn er een stuk of vier patrijspoorten, zodat je bij slecht weer toch nog genieten kunt van passerende schuiten. Met een behoorlijk vaartje gaat 't nu in Zuidelijke richting en bij de Julianabrug, waar de Zaan geweldig breed is, laat de bestuurder de motor op volle toeren draaien. Als een mes snijdt de scherpe boeg door 't water en aan weerskanten rollen grote golven weg. Ha, dat is nog eens varen!

Om de beurt mogen ze eens sturen en een lach krampt om de mond van de jongens, als ze 't stuurrad vasthouden.

Hun ogen schitteren en direct komt bij Cor weer dat verlangen boven: „'k Wou maar, dat 'k later kon varen!” De verkoper blijkt een collega van Vis te zijn, die met hem op de Ford-fabriek werkt aan 't Noordzee-kanaal. Weldra weet Vis wat hij aan zijn boot heeft.

't Is ook zo eenvoudig, dat een kind 't kan doen.

Als ze een eind teruggevaren zijn tot halverwege Zaandijk-Wormerveer, zegt Vis: „Kom lui, nou gaan we op de goeie afloop iets drinken in een echt-ouderwetse Zaanse herberg!” En eigenhandig koerst hij nu zijn motorboot naar een strook huizen, die vrijwel allemaal nog in Zaanse stijl zijn opgetrokken. 't Is een prachtig plekje.

Jammer, dat 't alléén van de waterkant goed benaderd kan worden. Als een volleerd stuurman brengt Vis de boot bij de aanlegsteiger en weldra stappen ze door de achterdeur de gelagkamer binnen. 't Is of ze tweehonderd jaar teruggestapt zijn in de tijd. Kijk, in die hoek moesten nou een paar kerels zitten met kuitbroeken, kanten kragen en lange kalken pijpen.

Aan de wand hangen oude gravures van molens en koopmanshuizen.

Voor limonade is 't veel te koud, vooral na zo'n kil tochtje op het water. Ze krijgen gloeiende choco met een plak cake.

Heerlijk smaakt 't! Je wordt weer door en door warm.

„Nou Vis, ik heb 't al bekeken, jij kunt die schuit best alléén mannen.

.... roept die man nog wat en hij zwaait.

Als je 't goed vindt, ga 'k weer naar huis." Dat vindt Heins vader best. Er wordt afscheid genomen en even later zwaaien ze naar de oude eigenaar, die hen nog even nakijkt.

Als ze een eind van de kant zijn, roept die man nog wat en hij zwaait. Zij doen 't natuurlijk terug. Maar als ze vlak bij de Noorderbrug zijn gekomen, gebeurt er iets raars: . . . Plotseling slaat de motor af en . . . daar dobberen ze hulpeloos midden in de Zaan.

Vervelende geschiedenis is dat nou! Toch niets kapot? Vis zoekt en speurt en zweet, maar kan niets vinden.

Nog eens proberen, . . . niks hoor!

Daar drijven ze nu met hun goeie gedrag en hoe komen ze aan de kant?

Eén van de planken op de bodem ligt los. Vis neemt hem ter hand en heel langzaam pagaaien ze de boot naar de wal.

Hier ergens moet een zaak zijn, waar ze reparaties verrichten.

Vis is intussen in een slechte stemming geraakt. Heeft die collega hem nou toch bij de neus gehad? . . . Nou, dan zal ie het weten Maandag, alsjeblieft.

Hè, hè, daar zijn ze eindelijk aan de kant. Ze zullen hier even informeren naar die reparateur. O, woont hij hier net over de straatweg? . . . Komt in orde, bedankt! Vis sloft weg en de jongens staan zwijgend en met strakke gezichten op de wal. 't Duurt nogal even, maar daar komt Heins vader dan toch aanlopen met een vreemde. Ze stappen aan boord en de inspectie begint . . . De man zoekt, snuffelt, speurt als een jachthond, maar . . . hij staat voor een onoplosbaar raadsel: er is niets kapot, totdat . . . hij zich tegen 't voorhoofd tikt en een blik werpt in de olietank. . . Dan schatert hij het opeens uit . . . „Nou, jullie zijn me linkerds! . . . D'r zit geen druppel brandstof meer in!”

Stomverbaasde gezichten, maar dan gaat vader Vis plotseling een lichtje op. Dat is waar ook: in Wormerveer hebben ze een bus met olie op de kant laten staan. Hoe is 't in de wereld mogelijk!

Een vrolijk gejuich gaat er op onder 't viertal. De ellende is nu gauw geleden, want hier vlak bij is olie te krijgen.

De reparateur wil niets aanpakken dan een sigaar. Hij heeft al zoveel plezier aan de geschiedenis beleefd, dat de moeite er al mee betaald is!

Vijf minuten daarna varen ze weer.

„Vader, . . . weet u niet meer, dat die Van Krimpen zo stond te zwaaien en te roepen?”

„Nou je 't zegt, ja dat is zo! . . . Hij heeft ons natuurlijk nog terug willen roepen . . .”

De motor loopt weer schitterend en met een mooi gangetje arriveren ze bij de sluis, die wonder boven wonder eens niet gesloten is.

Met een sierlijke boog gaat 't om het hout-eiland van Pont en klokslag 5 uur staan ze bij moeder Vis in de keuken, die nog 't meeste geniet van de grap.

„Ja, dat komt er van hè, als je mij niet mee wilt hebben,” is haar conclusie.

„'k Zal 't je maar vergeven dit keer . . . Drinken jullie maar eens een lekkere, warme kop groentensoep!”

't Is vijf minuten lang heel stil en je hoort alleen 't blazen in de hete soep en 't klokkende geluid van 't naar binnen werken . . .

„Ja jongens, nou hebben jullie dit ritje meegemaakt in de gure tijd van 't jaar, maar bij gezondheid gaan we er deze zomer nog eens op uit. Alleen . . . zouden jullie me een beetje kunnen helpen met 't opknappen van de schuit?“ . . .

Vis is een handige baas om de drie jongens in te schakelen bij dat karwei, want er is nog heel wat aan de boot op te knappen. Als je 't alles in je vrije tijd voor elkaar moet brengen, komt er geen eind aan.

Of 't een kolfje naar de hand van de jongens is, heeft hij niet eens te vragen, dat zeggen hun ogen wel!

„Dinsdag gaat de schuit op de wal, dat knappen een paar knechten van de scheepswerf aan de Hogendijk wel op. De verf moet er met krabbers afgepeuterd worden. Dat is hoofdzakelijk werk voor mij . . . Maar de zaak in de menie zetten en later in de grondverf, dat is net iets voor jullie hè?“ . . . En zo wordt afgesproken, dat het werk Woensdagmiddag al gaat beginnen. Vis zal zorgen voor een paar oude overalls. Thuis bij Teun en Cor vinden ze 't net iets voor die knapen.

Ze komen dan meteen niet in de verleiding allerlei kattenkwaad op straat uit te halen.

Een halve week later treden ze dus aan bij Huize Vis. Overalls en krabbers liggen klaar en achter op het erf vinden ze de motorboot op een houten stellage.

Oei wat ziet dat ding er uit. Er zitten zelfs schelpen vastgegroeid op de stalen scheepshuid. De avond tevoren heeft Vis hun aangevozen wat ze alvast kunnen doen.

Het lastigste zal Vis zelf vóór Zaterdag schoon zien te krijgen, want hoe sneller de menie erop is gesmeerd, hoe beter.

Wat zwoegen ze die middag met hun krabbers. Als je dat niet gewend bent, moet je eerst betalen met zweetdruppels.

Natuurlijk veeg je die druppels weg met je vuile hand en hoe je er dan met die roestvegen uitziet, vertelt de spiegel in de bijkeuken van moeder Vis wel. De houten stelling is vrij laag; ze kunnen dus overal bij.

Om 5 uur stoppen ze. Heins moeder heeft hen nogal eens verwend. Als ze bij 't naar huis gaan een kijkje komt nemen is ze verrast. Wat zijn die rakkers opgeschoten. Vader Vis kan Zaterdag inderdaad de laatste hand leggen aan de schoonmaakbuurt, met een brander gaat de rest er af; maar dan lijkt de boot een zielige hoop roest...

Het meniën, grondverven en afschilderen kost nog heel wat weekjes.

Maar dan komt eindelijk de glorie-dag, waarop de „Tureluur” zoals de schuit gedoopt is, in de Zaan ligt.

Op de verjaardag van de Koningin, 30 April, heeft Vis een snipperdag genomen en mogen de drie vrienden met vader en moeder Vis de eerste tocht maken naar Amsterdam. Ze hebben vrij van school.

't Is pracht weer, echt een zachte lentedag! Klokslag één zijn ze present.

Hé... daar is Annie, Heins zuster, die in Januari getrouwd is met die Zweedse kok, ook. Ze is voor enkele dagen over. Hoe is 't mogelijk! Ze vertelt zelf, dat de houtboot op 't ogenblik in Delfzijl ligt en gisteren is ze onverwachts thuisgekomen.

Wanneer ze allen aan boord zijn, slaat de motor aan; wat broemt ie prachtig gelijkmatig. Hij is ook helemaal uit elkaar geweest!

Zou die Van Krimpen nou geen spijt hebben als hij de helwitte schuit zag? Op de kajuit staat een kleine, sierlijke mast en daaraan wappert een breed oranje lint van zeker twee meter. Weldra zijn ze in 't Noordzeekanaal en in snelle vaart glijdt de „Tureluur” op Amsterdam toe. Even vóórbij 't Centraal-Station, gaan ze onder een spoorbrug door en varen ze op de Schreierstoren aan.

Ze maken een lange tocht door de beroemde grachten. Het zonlicht schijnt door het tere groen van de iepen en doet het water vóór de boeg schitteren als duizenden briljanten.

Daar zwemt een moedereend met een half dozijn gele, donzige kuikentjes.

„De ouwe mag wel oppassen voor de waterratten,” meent Vis.

Een eindje vanaf de Munttoren wordt de boot gemeerd en ze maken even een wandeling over de Nieuwendijk, de Dam en door de Kalverstraat. Daar gaan ze een cafétaria binnen, met een beleefd, saluerende portier aan de deur en mogen ze iets lekkers uitzoeken.

De één neemt een gebakje, Teun ontfermt zich over een schaalkje griesmeel met bessensap, terwijl Hein een aanval doet op een warm croquetje. Hij laat zich niet door Cor van de wijs brengen als deze meent, dat er kattenvlees in zit.

Van vader Vis krijgen ze nog een glas fosco. Teun bedenkt opeens, dat 't leuk zou zijn om Appie een ansicht te sturen. En zo gebeurt 't. Dan zoeken ze de „Tureluur” weer op en nu gaat 't huiswaarts.

Halverwege Zaandam passeert een fregat; van de marine.

Flugger dan hun lief is, wordt de plaats van afvaart weer bereikt.

Vis bedankt hem nog eens voor de hulp die ze hem geboden hebben, maar daar willen ze niets over horen. 't Moet niet al te mal worden, want wat hebben ze genoten!

„Nou jongens, 't is hopelijk niet de laatste keer dat jullie mee zijn geweest.”

Ze bedanken, nemen afscheid en haasten zich naar huis om verslag uit te brengen.

En toch blijkt later, dat dit hun enige tocht met Heins vader en moeder geweest is, want nauwelijks een maand erna krijgt Vis een aanstelling bij de Keyzer-automobielenfabriek in Rotterdam. Hij kan daar meer verdienen.

Cor en Teun vinden 't geweldig jammer, want Hein is hun trouwe makker geworden.

Ze zullen hem missen straks, want al reist Vis voorlopig heen en weer gedurende de week-einden, omdat er nog geen huis is, er komt toch een eind aan hun regelmatige kamerraadschap.

Hein zelf is bar slecht te spreken over de verandering en hij hoopt steeds, dat er geen huis op zal komen dagen dagen in Rotterdam.

Van varen met de „Tureluur” komt nu niets meer.

„Wat doe je met je duiven?” vraagt Teun belangstellend.

„De jonge neem 'k mee, maar de oude zie 'k te verkopen; die vliegen anders toch telkens terug.”

„En de motorboot?” . . .

„Dat is nogal logisch, die gaat mee.”

Zo is 't ook; bij Rotterdam is minstens zoveel gelegenheid om te varen als hier! Juffrouw Vis vindt de verandering ook onplezierig. Ze was nog liever naar Zweden gegaan, naar Annie . . .

„Als we vóór Augustus nog in Rotterdam mochten wonen, vraag 'k of jullie komen logeren!” weet Hein al.

Dat is heel aardig voor Cor en Teun, 't is intussen maar een schrale troost.

Ze gaan in minder vrolijke stemming naar huis.

„Ja jongens,” zegt Leegwater, „aan zulke dingen moet je maar jong wennen, zo is 't leven nu eenmaal . . . Hein verdwijnt van 't toneel, maar misschien komt Appie straks gezond thuis. Dan moet die vriendschap maar dubbel worden hè? . . . Wie weet, hoeveel jullie nog voor elkaar kunnen betekenen.”

VIII

Pinksteren komt in 't zicht, de tijd waarnaar elke jongen in de Zaanstreek met verlangen uitkijkt. De meisjes trouwens niet minder. Over enkele dagen komt van Vrijdag op Zaterdag de kostelijkste nacht van heel 't jaar. Wie dan niet in de weer is, moet wel zwaar ziek zijn. Geen moeder of vader zal tegen de kinderen zeggen: „Jij blijft vannacht in je bed!” Stel je voor! de luilaknacht in huis!

Toen zij jong waren, vierden zij het feest precies zoals 't nu nog gebeurt, en 't al eeuwen gevierd wordt.

Weken van tevoren lopen de jongens te slepen met alles wat brandbaar is: oud papier, planken, stukken zeil of vloerkleed door moeder bij de schoonmaak weggegooid. En graag natuurlijk oude fiets- en autobanden, want die ruiken zo doordringend en scherp als je er de brand in steekt!

Ja, al dat spul moet 's nachts branden. Als moeder iets kwijt geraakt is, dat ze eigenlijk nog gebruiken kan, een bezemsteel of zo, gaat ze maar eens rommelen in de belt, die in de schuur ligt.

Grote kans, dat 't verloren schaap voor de dag komt. Maar laat ze dat vooral onder schooltijd doen en dan nog héél ongemerkt, anders krijgt ze beslist ruzie met haar zoon.

Na enkele weken ligt er zo met elkaar door de stad een vrachtje brandbaar spul opgetast, dat voldoende is om Amsterdam in de fik te zetten. Wanneer alles op één brandstapel gelegd werd, zou de vuurgloed misschien in Enkhuizen te zien zijn.

Cor doet samen met de jongens van 't Otterspad en de Tuinstraat.

Zij zullen hun fik op 't plein vóór de kerk laten branden. Teun zijn buurtvrienden doen dat bij 't Ruiterveer.

De eigen buurt gaat nu eens boven de vriendschap. Op 't schoolplein vormen zich groepjes, die gemeenschappelijke plannen maken. Niemand van de Hogendijk steekt z'n neus in zaakjes van de Haven. 't Apolloplantsoen is bijvoorbeeld een vreemde wereld voor de

jongens op 't Blauwe pad. Natuurlijk vertellen ze elkaar hoe groot de voorraden brandstof zijn.

't Allermost is, als je stiekem te weten kunt komen, waar 't materiaal van een andere straat zit. Dan vertel je dat in diep geheim aan je vrienden en langs geheimzinnige steegjes en sluipweggetjes probeer je met elkaar bij zo'n schuur te komen. Je hebt het volste recht om de hele rataplan weg te slepen.

Alleen loop je natuurlijk de kans een pak slaag te krijgen.

Teun en Cor weten wel zowat van elkaar, waar de spullen van hun clubs zitten, maar ze hebben afgesproken, dat niet door te vertellen en die afspraak geldt voor alle jongens die vrienden hebben in andere stadsdelen.

Een week vóór de grote nacht, lopen Teun en Cor over de Gedempte Gracht.

„O zeg, weet jij al wanneer we met de korries gaan oefenen?”

„Nee, zullen we even bij meneer Van der Born aanlopen, die weet er vast meer van.” Dat is best. En zo gaan ze dan naar de Czarinastraat, waar de onderwijzer van klas 4 woont.

Mijnheer Van der Born is een echte sportman en meestal organiseert hij de schoolwedstrijden voor voet- en korfballen.

Verleden jaar heeft hij de jongens getraind voor de korrie-wedstrijden, die in de vroege Zaterdagmorgen gehouden worden.

Ja, dat is je wat: rijden met die platte karren op de Gedempte Gracht. Eén erop en acht stuks ervoor als trekkers.

Twee korries kampen steeds tegen elkaar en als je school dan uit de bus komt als nummer één, dan heb je voor dat jaar de zilveren Zaanse molen te pakken: een prachtig miniatuur-molentje, dat nu al gedurende twee jaar in 't bezit is van een school, uit de Doniastraat. Als die lui 't nu wéér winnen, mogen ze de molen houden. Reken maar, dat ze er voor zullen vechten, dit keer! . . .

Als ze gebeld hebben op no. 15, duurt 't wel even vóór de deur open wordt getrokken. Meneer woont op een bovenhuis.

„Wie dáár?” klinkt zijn welbekende stem in 't donker ginds boven . . .

Als hij merkt, dat Teun en Cor er zijn, nodigt hij hen dadelijk uit de trap op te komen.

Meneer is zeker aan 't knutselen. Hij ziet er alles behalve snoolmeesterachtig uit in z'n overhemd en allemaal stof op de brilleglazen.

„Neemt me niet kwalijk jongemannen, maar ik ben op zolder aan 't knutselen . . . Komen jullie maar eens kijken.”

Ze volgen meneer een trap op; dan komen ze op een lichte zolder.

Ginds, vóór een raam staat een draaibank. O, ze zien 't al: er wordt een sjoelbak gemaakt.

Alsjeblieft, daar hangen heel wat gereedschappen tegen de muur.

Zo'n meester toch, hij kon evengoed meubelmaker geworden zijn!

„Jullie komen me toch zeker helpen?”

„Ja meneer, van de wal in de sloot!” meent Cor.

„Schiets dan alsjeblieft gauw op . . . Maar zonder gekheid, wat kwamen jullie me vertellen? Moeten er soms weer lootjes worden verkocht!” . . .

„Nee meneer, maar wanneer gaan we oefenen voor de korrie-wedstrijden?”

Onder de bedrijven door werkt meneer verder.

Hij schijnt iets uit te moeten rekenen; . . . maar dan richt hij zich op. „Ja, daar wordt 't hoog tijd voor . . . Even kijken, zouden jullie even naar meneer Vedder willen gaan in de Klaas Katerstraat? . . . Ja? . . . Nou, die gaat over die karretjes. Vraagt hem uit mijn naam, of we morgenmiddag een korrie kunnen krijgen uit de bergplaats van de gemeente. Dan gaat 't er morgen meteen op los!”

De jongens zijn reuze in hun schik en als de wind gaan ze naar meneer Vedder, de gemeenteopzichter. Die kennen ze best, want hij helpt wel meer met één en ander.

De afsluitbomen van de sluis zijn net omhoog gegaan en een massa fietsers, auto's en voetgangers passeert de brug.

Even moeten ze kalm met de stroom meelopen. Dan wringen ze zich behendig tussen twee vrachtauto's door en weldra zijn ze bij 't bewuste huis in de Klaas Katerstraat. Ze treffen 't reuze, want meneer Vedder komt juist de steeg naast zijn huis uit om weg te gaan. Hij lacht wanneer hij 't verhaal hoort en zegt: „k Zal je maar meteen helpen, makkers. Komt maar mee, dan geef 'k je dadelijk een korrie mee.”

Flugger hulp is niet denkbaar en ze rennen achter de fiets aan naar Dam 2, waar ze een bewijsje moeten halen.

Meneer v. d. Born zit net thee te drinken met z'n vrouw, als hij een bekend geratel hoort. „Als je me nou!” zegt hij verbaasd en hij zet zijn kopje op 't schoteltje. Wanneer hij naar 't raam loopt en naar beneden kijkt, ziet hij de lachende snuiten van Cor en Teun omhoog gericht.

„Zulke snaken, ze hebben al een korrie te pakken.”

Mevrouw lacht en stelt voor, dat ze nu maar moeten gaan oefenen op zolder.

Meneer schiet gauw een jasje aan, zijn vrouw haalt even een borstel door z'n stoffige kuif en dan schiet hij de trap af.

„Is tie er gauw meneer?”

„Flugger, dan vlug jongens. Zullen we hem even naar school brengen?” „Dat is best. Gaat u er maar op zitten meneer!”

Maar zo mal is de meester toch niet.

Binnen een kwartier staat de korrie in de hal van de school en zij mogen mee terug om wat te drinken. Zo hebben ze niet alleen een gezellige middag, er is meteen iets nuttigs verricht: morgen kunnen ze trainen.

Donderdag vier uur worden in klas 6 door loting de jongens aan-

gewezen. Van de kleine groep moeten er drie afvallen en ook de jongens uit de opleidingsklas doen niet mee.

't Is wel toevallig, maar Cor, Teun en Hein horen tot de gelukkigen. Ze popelen van ongeduld om em van katoen te geven.

Gert Yskens, de kleinste van de klas, moet op de wagen: hij is zo licht als een veer.

Het lopen aan de trektouwen vereist oefening. Je moet behoorlijk op elkaar ingesteld zijn. Er is natuurlijk nogal wat belangstelling op 't trottoir. Net echt!

Jammer dat de grote waterkuip nog niet klaar staat op 't eind van de gracht. In de luilaknacht, als de echte wedstrijd gehouden wordt, moet de korrie daarin gedompeld worden. Dat is zogenaamd voor 't heetlopen van de assen.

De groep, die behendig is in dat dompelen, is meestal 't eerste terug op de startplaats . . .

't Gaat fijn en als ze drie ritten gedaan hebben, kloppen de harten vol goede verwachting. Nou, . . . wie weet verslaan ze de Donia-school straks.

In prettige stemming keren ze naar huis terug. Maar . . . als Teun vlak bij huis is, komen een paar jongens hem tegemoet lopen met beuteurde gezichten. Wat is er aan de hand? . . .

„De hele voorraad brandstof voor de fik is weggepikt!”

„Dat jok je toch zeker?!”

„Nee, kom maar eens kijken!” . . . 't Is zuiver de waarheid. In de schuur van Rikus van der Ree, vlak aan de Zaan, is zo goed als niets meer te vinden van 't zorgvuldig opgespaarde . . . Wat is Teun woedend!

„Welke lui hebben 't gedaan?”

„O, ze zeggen van de Tuinstraat!”

„Ja,” weet een ander; „Cor Koppenol mot 't verraje hebben!”

„Dat bestaat niet!” stuift Teun op.

„O nee? . . . m'n broertje heeft zelf gehoord, dat ie 't zei tegen die slome Dirk Schaap!”

Teun kan 't onmogelijk van zijn vrind geloven.

Maar als dat bewuste broertje erbij wordt gehaald, blijkt de zegsman 't niet uit zijn duim te hebben gezogen.

Het ventje heeft 't zelf gehoord en hij geeft zo'n nauwkeurige beschrijving van die knul van Koppenol, dat 't wel waar moet wezen . . . Tjonge, wat is die Teun uit z'n humeur . . .

Dat is nou zijn kameraad, die lafaard! Hij windt zich steeds meer op. Met die knul wil hij niets meer te maken hebben . . . Jammer genoeg vertelt hij niets aan vader . . . Die zou hem wel tot verstandiger gedachten hebben gebracht.

Boos kruipt Teun 's avonds onder de wol. Wacht maar, nou vertelt hij aan de jongens, waar de bergplaats van die lui uit de Tuinstraat is. O zo! . . .

Wanneer Cor de volgende morgen Teun wil halen, hoort hij dat deze al weg is.

Hé, dat gebeurt bijna nooit; maar Cor staat er niet zo bij stil . . . Misschien moest hij iets afmaken in school voor taal of zo . . .

Maar op de speelplaats staat Teun met andere jongens druk te praten.

„Hallo, waarom was jij al weg?“ . . .

Maar op datzelfde moment ziet hij in Teuns ogen iets vlammen, dat hem tot vandaag vreemd was . . .

„Vuile huichelaar, schiet gauw op!“

Stomverbaasd staart Cor zijn vriend aan. Wat, wat heeft hij nu aan de hand? . . .

Zenuwachtig knipperen zijn ogen! „Wat?“ vraagt hij dan schor.

„Ja, wat! Hou je niet van de domme. Laf ventje ben je . . . Aan de knullen van de Tuinstraat overbrengen waar de spullen voor onze fik zitten hè?“

Een algemeen geloei gaat er op bij de omstanders.

Hein staat er ook bij, maar hij weet na Teuns verhaal niet, wat voor houding hij aan moet nemen . . .

Opeens loopt Teun weg en nu hoort Cor uit de mond van een paar klasgenoten, dat hij aangebracht moet hebben, waar de brandstof zat. Nee, dat kan niet. Wat zou dat een gemene streek zijn en gelooft Teun zulke praatjes over hem? Dan bruist in Cor een kokende woede op. Hij loopt Teun achterna, gaat pal vóór hem staan en zegt hees van drift: „Durf dat nogeens te zeggen, als je 't hart in je lijf hebt!“

Eén moment kijken die twee elkaar aan als tijgers, even is 't of Teun nog aarzelt, maar dan gooit hij 't er uit:

„Een huichelaar ben je, mannetje, een” . . . Maar hij krijgt geen kans de zin af te maken. Een keiharde stomp treft zijn neus en bijna meteen siepelt het donkerrode bloed er uit.

Maar een gevecht volgt er niet. Hein en nog meer jongens springen er tussen en pijnlijk helder ziet Cor nog lang vóór zich dat bloedende gezicht en 't is alsof een spottend stemmetje in hem zegt: „Nou heb je de vriendschap voor altijd kapot geslagen, ezel!”

Teun gaat naar de gang om bij de kraan zijn gezicht te wassen. Als in een droom gaat Cor mee in de rij en als twee bonken ijs zitten de oude makkers even later naast elkaar. 't Wordt een akelige morgen.

Vooral gedurende de leesles is 't vervelend, want ze hebben samen één boek.

Met opzet elkaar niet aankijken en toch met twee paar ogen staren naar dezelfde letters, is bijna een marteling.

Je schrijft liefst geen hoofdstuk over, omdat je niet weet waar 't is, anders zou je met de ruggen naar elkaar toe gaan zitten . . .

Cor is blij, dat hij in 't speelkwartier voor de vogels en de borden moet zorgen. Hij rekt 't nu zo lang, dat er geen tijd is om naar buiten te gaan.

Alleen heb je 't nu dubbel te kwaad met jezelf.

Teun voelt zich evenmin prettig. Er is steeds een stem, die vraagt: „Weet je 't zeker dat Cor die flauwe streek heeft uitgehaald? Waarom werd hij dan zo nijdig op je?” . . . Maar de bloedneus heeft Teun zo bitter gestemd, dat hij die stem niet meer horen wil. En als je dan even volhoudt, zwijgt die stem wel. Nee, hij wil geen vrede meer sluiten met z'n vroegere makker.

Heintje hangt er tussenin en nu loopt hij moederziel alleen over de speelplaats te slenteren.

In een trieste stemming komt Cor 's middags thuis. Vader heeft te kort schaftijd om aandacht aan zijn jongen te besteden en natuurlijk doet Cor alles om zich niet bloot te geven. Hij moest eens weten, hoe Teun ook met 't geval in zijn maag zit . . . Die kan 't tenminste niet over zijn lippen krijgen om te verklappen waar de voorraad van de Tuinstraat-jongens zit.

't Zou trouwens moeilijk geweest zijn er bij te komen, want de jongens hebben op 't terrein van de firma Eyer, een grote meubelzaak, een pracht-plaatsje gekregen.

Nee, daar kom je zo niet bij.

Er zit niet anders op dan zo gauw mogelijk weer van alles te gaan verzamelen.

Als de jongens van 't Ruiterveer 's avonds naar huis gaan, hebben ze weer een prachtvoorraad bij elkaar.

Donderdags vóór 't naar bed gaan, wordt Cor bij vader geroepen.

„Jongen, je moet me nou eens eerlijk vertellen wat er met jou aan de hand is. . . . Je hebt slecht werk gemaakt op school of je hebt iets met meneer gehad. Waar of niet?”

Als de jongen van nee schudt, kijkt vader hem nog eens onderzoekend aan. „Cor je hoeft 't me natuurlijk niet te vertellen, ik zal je nooit dwingen.

Als jij 't beter vindt 't slecht voor jezelf te hebben, ga dan je gang! Welterusten!”

Cor voelt een brok in zijn keel, toch vertikt hij 't om door de mand te vallen en met een bijna gefluisterd „dag va” gaat hij de trap op.

Morgenavond begint 't luilakfeest, maar voor hem is de aardigheid er al lang af. En natuurlijk kun je in zo'n stemming ook niet knielen vóór je bed. In zijn koppige hoofd komt plots een akelige gedachte:

„'t Is de schuld van God, dat 't ruzie is met Teun . . . Waarom moest 't zo lopen?”

Hij weet heel goed, dat de satan die brutale gedachte opwekt . . . Zonder bidden kruipt hij onder de dekens. Maar de slaap wil niet komen. Lelijke bedenkzels komen vanzelf naar boven . . . Hij houdt 't niet langer uit.

Zal hij er morgen met Teun over beginnen? Nee, dat is zoveel als schuld bekennen. Laat die knul maar bij hém komen.

Toen Hein vanmiddag uit school met hem op wilde lopen, heeft hij die óók afgesnauwd. Stom, nu is hij hem natuurlijk ook kwijt . . . Was Appie maar terug uit „Zonneglören”, dan ging hij met hem.

Had hij straks toch maar met vader over 't gebeurde gepraat. En, dan plotseling, geeft hij de tegenstand op. Op blote voeten stommelt hij de trap af. Onder de deur van de kamer valt een streep licht door.

't Is doodstil in huis. Zou vader er even uit zijn gelopen?

Voorzichtig duwt hij de deur, die aan staat, open . . . Vader zit met de krant vóór zich een sigaret te roken. Hij kijkt vreemd op als hij zijn jongen daar ziet staan, knipperend tegen 't licht.

„Wat zullen we nou krijgen?” zegt hij en legt de sigaret op de rand van de asbak. Cor komt naderbij en leunend met de ellebogen op de tafel, de ogen strak gericht op de figuurtjes in 't kleed, biecht hij de geschiedenis op . . . 't Blijft een hele tijd stil, dan zegt vader alléén maar: „Jammer!”

Ze kijken elkaar aan: „Je moest maar een andere vriend zoeken!” zegt Koppenol langzaam, terwijl hij z'n sigaret weer aansteekt.

„Nee, dat wil 'k juist niet!” barst de jongen los.

„Zo . . . en je wou toch nijdig blijven?”

„Nee, maar ik zou wel gek wezen als ik naar die knul toeging . . . Hij is toch zeker begonnen?”

„Ja net, maar jij hebt hem op z'n neus getimmerd, zei je? . . . Als je dat niet gedaan had, was 't al lang weer in orde geweest, driftkop!”

Daar kan vader best gelijk in hebben, maar wat heeft hij eraan dat te zeggen? 't Is nou toch eenmaal gebeurd!

„Hoor eens hier Cor . . . Wat zou je er van denken als ik naar Leegwater loop. Hoe eerder dat zaakje opgehelderd is, hoe beter . . . Of je moest niets meer te maken willen hebben met Teun” . . .

Cor schudt heftig van nee. Hoe eerder 't goed wordt, hoe beter.

„Vooruit, gauw naar je bed. Dan ga 'k maar meteen.”

Nog geen minuut later hoort Cor vanuit z'n bed vader 't huis uitgaan. Die beste vader. 't Bestaat niet dan andere jongens een betere vader hebben . . . Natuurlijk duurt 't een heel tijdje vóór de achterdeur weer open en dicht gaat. Een kuchje en daar komt vader de trap op.

Tik! . . . Het zwakke elektrische lampje van 't zolderkamertje brandt. En meteen als vader en Cor elkaar aanzien, weet de laatste dat alles weer in orde zal komen. Vader gaat op de rand van 't bed zitten.

„Dat was nou heel toevallig!” zegt hij, „maar ik kwam juist op 't geschikte moment . . . Jullie zijn allebei grote domoren . . . Teun

heeft van dat gevalletje net zoveel last gehad als jij, misschien wel meer, omdat hij voelde dat hij 't wel eens fout kon hebben. En precies zoals 'k al dacht, heeft die stomp van jou de deur dichtgedaan . . .

Teun heeft vanavond ook alles opgebiecht. Hij heeft bovendien al ontdekt, dat jij met die gapperij niets te maken hebt . . . Een jongen op de Herengracht heeft hem uit school verteld, dat zijn club de spullen had weggehaald. Teun natuurlijk spijt van z'n gedrag en zo kwam ik net op 't geschikte ogenblik " . . .

Bij elk woord dat vader zegt, glijdt er iets van dat akelige gevoel weg, dat hem vandaag zo heeft gekweld. En als vader weggaat en tot besluit zegt dat hij morgen weer gewoon Teun moet halen, is er nog maar één ding dat schrijnt: zijn boosheid tegen God, Die tenslotte alles weer in orde heeft gemaakt. Zal God hem dat nog kunnen vergeven? Niemand hoeft verder te weten wat er op dat donkere kamertje gebeurt, maar als Cor weer in bed ligt, daalt er een grote rust, een heerlijke vrede in hem neer. Het is toch nog erger weet hij nu, ruzie met God te hebben dan met Teun.

Hij zal er voortaan tegen vechten, als die boze, duivelse gedachten in hem naar boven willen dringen . . . Ha, morgen! Gelukkig!

't Is Vrijdagavond. Bijna twaalf uur . . . De anders zo stille straten, steegjes en paadjes zijn vol van geloop en beweging. Daar sluipen jongens en meisjes-gedaanten, geheimzinnig fluisterend de deuren en zijgangen uit.

Er wordt gesjouwd en gesjord. Op de hoeken van de straten loeren ze eerst of er geen „juut-koffietuut" ¹⁾ in de buurt is. Maar de politie schijnt vanavond een oogje dicht te knijpen.

Tegen de donkere voorjaarshemel verrijst het zwijgende silhouet van de Bullekerktoren met zijn verlichte wijzerplaten . . . Ginds klinkt plots gerammel en geschreeuw en in razende vaart komen een paar jongens de Zeemansstraat uitschieten. Aan twee touwen sleuren ze een oude emmer achter zich aan. Wild dansend springt het ding over de straatstenen, die af en toe vonken schieten.

Dat is het sein voor de feestvierderij in de Westzij. Weldra is 't een heidens kabaal in alle oorden van de stad. Meisjes slaan met

¹⁾ In Zaandam is dat de bijnaam voor een politie-agent.

stokken op bussen en blikken en overal moeten de bellen en brievenbussen er aan geloven. „Luilak-beddezak!” klinkt 't . . .

Maar de meeste mensen hebben de draadjes van hun bel losgemaakt of de stroom uitgeschakeld.

't Bestaat haast niet, dat mensen met een normaal gehoor hier doorheen kunnen slapen.

Zo tegen één uur vlamt ergens het eerste vuur. 't Is een groot, want de rosse gloed hangt duidelijk zichtbaar tegen de lage bewolking.

Weldra branden er tien, twintig, veertig fikken.

Een knap mens die ze nog tellen kan . . .

Op het plein vóór de kerk hebben de jongens van Tuinstraat en Otterspad een pracht van een brandstapel opgericht. Een halve kan petroleum erover, een gejuich dat opkaatst tegen 't hoge kerkgebouw . . . en meer dan twintig jongens genieten met glinsterende pretogen van de helle lichtgloed. Steeds nog door wordt er voorraad aangedragen. Cor zou weleens even willen kijken bij de fik van Teun of die nog behoorlijk geworden is.

Ja, 't is tussen hun tweeën weer dik in orde. In z'n zak heeft Cor een prachtig zakmes; van Teun gekregen! Natuurlijk wou hij 't eerst niet aanpakken, maar toen Teun zei: „dan wil je vast kwaad op me blijven!” heeft hij 't toch in z'n zak gestoken. 't Is een mirakels best mes, 't kost zeker f 2,50. Bij ijzerwinkel van Perk liggen precies dezelfde in de étalage voor een knaak ¹⁾).

Daar komt Piet van Saane aansjouwen met een knaap van een autoband. Die hebben ze vanmiddag nog van een garagehouder afgebedeld. De fik brandt enorm met af en toe korte knalgeluiden, 't is nu het geschikte ogenblik om het ding er op te smijten. Hup, daar gaat ie dan!

Even dooft het vuur, maar dan krijgt de hitte goed vat op de band. Een zacht gesis vertelt, dat het rubber begint te smelten. Zwarte rook stijgt omhoog en meteen doen ze allemaal een paar passen achteruit, want de lucht die er af slaat is afschuwelijk, of beter: lekker-vies.

Ze grinniken. Op zo'n prachtband is elke club verzot, maar niet ieder krijgt zoiets waardevols te pakken. Hun fik stinkt best! . . .

Ah, daar komt Gert de Vries aanzetten met een bordpapieren doos

¹⁾ Rijksdaalder.

vol houtwol en drie oude fietsbanden. Er gaat een hoeraatje op. De vlammen zijn nu meters hoog, de gevel van de Bullekerk staat in 't volle flakkerende licht.

Meer dan een uur genieten ze. De galmende twee-uurslag wordt niet gehoord.

„In onze schuur staat nog een bus smeerolie; waar zand in is gevallen!” bedenkt Piet ineens.

„Joh, haal em dan gauw!” klinkt 't van alle kanten. Piet gaat er als een hazewind vandoor en terwijl een paar oude planken van een kippenhok de zaak vrolijk verlichten, is Piet alweer terug. Hij loopt scheef van de vracht, maar Cor is er al bij om te helpen dragen.

„Niet leeggieten Piet, niet doen joh! . . . Leg 'em boven op de fik!” En zo gebeurt 't.

Maar als bij ingeving voelen de jongens, dat dit wel eens gevaarlijk kan zijn. Ze gaan een eind achteruit en dat is heel gelukkig, want opeens klinkt er een harde klap en de bus wipt een heel eind de lucht in, om dan met een dof geraas op de stenen neer te duiken.

Een straal brandende olie spuit omhoog en 't is een wonder dat er niemand door wordt geraakt. . . . Ze zijn er echt even beduusd van.

In de omtrek van het plein gaan deuren open en mensen in nachtkledij komen achterdochtig kijken wat daar nou toch gebeurt. Geen twee minuten later klinkt een auto-signaal en snel als de wind komt een brandweerwagen het plein oprijden. Als een koppel mussen, waar een steen tussenin valt, rennen de jongens er vandoor, want er komen ook twee juten de Parkstraat uitfietsen.

Vanachter een pakhuis zien ze hoe de kostelijke fik in een wip wordt gedooft. Wat jammer! . . . Maar ze hebben schik gehad en 't materiaal is nu toch óók op. Ze gaan in kleine koppeltjes zwerven door de stad. Op 't Ruiterveer ligt nog wat smeulende as, maar Teun is nergens te bekennen. Op de Herengracht, vlak vóór ooms huis, is een beste fik en daar ontdekken de makkers elkaar.

Met nog twee Tuinstraters trekken ze de hele Westzij door. Bij de Gedempte Gracht valt nog niets te beleven. Dan maar even naar de Klaas Katerstraat, dáár is 't soms ook geweldig.

Maar wat daar toch aan de hand is, snappen ze eerst niet. Bij Jamin heeft politie de straat afgezet. Er is toch geen huis in brand

gevlogen? . . . Die fik daar, met een koppel jongens en meisjes er omheen, is toch heus niet de moeite waard . . . Met een omweg komen ze vlakbij de bewuste straat.

De slager op de hoek staat net aan een paar mensen te vertellen, dat 't toch eigenlijk een schandaal is.

„Azze ze nou zo de boel op stelten zette, wordt die hele luilakkerij volgend jaar verboden!” moppert hij.

De jongens dringen naar voren en dan zien ze wat er aan de hand is . . . Een stuk of tien jongens en ook meisjes, lopen daar te veggen met bezems.

En wat rinkelt daar toch? Ah, Teun heeft iemand aangeklampt en nu komen ze aan de weet wat er gebeurd is. De jongens van 't Franse pad hebben een geweldige fik gestookt . . . en toen een agent waarschuwde dat hij de brandweer moest alarmeren, hebben die lui een bende flessen gehaald en kapot gegooid in een wijde kring rond de fik. Dan kon de brandweer er lekker niet bij komen, meenden ze.

De politiemann had versterking gehaald en nu waren er een stuk of tien belhamels onder bewaking naar huis gebracht, om bezems te halen.

Nu veggen ze de scherven op een hoop.

Kijk, daar is de brandweer al. Jammer, hij zet er een fikse straal op ook! Handig hoor, in de watertank zit juist voldoende om een grote fik of een begin van huisbrand te blussen.

't Is gebeurd. Jammer dat ze hier niet wat eerder zijn komen kijken. „Dan hadden wij ook kunnen veggen,” meent Gert en daar kan hij weleens gelijk in hebben.

Op 't Franse pad is ook iets moois te beleven.

Hoe verzinnen die gasten 't! Daar staat een wagen van een lorrenboer. O ja, die man kennen ze wel: 't is Jantje Boes zijn kar. De kleine hit, die er overdag voor loopt, is bekend door de hele stad.

Hoe kan Jantje toch zo onnozel wezen! Weet ie dan niet, dat alles wat in de luilaknacht buiten staat, meegesleept mag worden voor een fik.

Dat weet toch elke Zaankanter?

Jan zal wel weer te diep in 't glaasje gekeken hebben . . .

De jongens genieten. Rammelend en piepend gaat de wagen mee.

Jan heeft een brok zweep in de hand.

Dat zal Jantje centen kosten! Maar hij verdient ze best in de lorren en oude metalen, die sjacheraar. Hij koopt er wel een betere voor weerom. Er gaat een gejuich op . . . Net als een kwajongen een lading petroleum over Jantjes kar staat te gieten, komt de ongelukkige eigenaar het Franse pad oprennen . . . in z'n onderbroek, met fladderende bandjes! Hebben de burens hem soms gewaarschuwd voor 't naderende onheil?

Jan heeft een brok zweep in de hand, en met een zware vloek jaagt hij de brandstichter van de kar af. Die kan de klap ternauwernood ontgaan.

Jans haren staan recht overeind als van een egel en z'n borstrok staat van narigheid open. Fluks grijpt 't kereltje, dat op blote voeten z'n huis is uitgesprongen, de trekbomen en voort gaat 't naar de schuur achter de woning, waar zijn scheldende vrouw hem in nachtpon op staat te wachten. Nooit is een koningin zo omstuwd door haar onderdanen naar 't paleis gebracht, als Jantje in de luilaknacht!

De jongens vinden 't schitterend; toch zijn ze blij voor de man dat hij zijn kar heeft kunnen redden, want dat was eigenlijk al te baldadig geweest. Maar ja, de jongens van 't Franse pad staan niet voor niets bekend door heel de stad.

Als ze nog een tippel door de Oostzij gemaakt hebben, keren ze via de Prins Bernhardbrug om een uur of vijf terug bij de Tuinstraat. „Heb jij al centen, voor hete bollen?” vraagt Cor. „Ja, jij toch ook?”

Natuurlijk hebben ze allemaal een kwartje om na afloop van de korrie-wedstrijden twee warme bollen met stroop te halen bij bakkerij „De Zeeuw”. Hè, hadden ze er al vast maar een.

Je wordt hongerig en ook een beetje slaperig van zo'n nacht.

't Is nog schemerig als de jongens zich bij de school verzamelen. Ah, daar is meneer Van der Born ook al.

„Komt u nou pas uit bed meneer?”

„Wat denken jullie nou van me? 'k Heb de hele stad al afgefietst om brandjes te zien!” . . .

„Ja, dat zal wel!” „Nou, dan niet jongens, maar ik heb twee- en dertig fikken geteld!”

Nu wordt 't toch druk op de Gedempte Gracht. Als de ploeg van de Vinkenstraat-school naar buiten komt met de beide korries, is 't vrijwel licht.

Oei, 't is óók koud! Kijk eens, wat een mensen en daar staat de wedstrijd-commissie ook al. En loopt de Burgemeester daar niet? . . . Even over zes stellen de eerste groepen zich op. De ploeg van de Donia-school moet tegen die van de Ooievaarstraat. 't Begint dus al met spanning. Overal langs de baan staan kameraden en klasgenoten van de deelnemers en boven 't geratel van de korries klinkt 't aanmoedigende gejuich. 't Wordt een nek-aan-nek-race, maar die van de Doniaschool zijn een ietsje vlugger met 't onderdompelen in de kuip. Onder oorverdovend gejuich gaan ze één seconde eerder over de startstreep.

Teun, Hein en Cor staan vlak bij de kuip. Er staat daar een vervelend ventje telkens te gooien met handenvol water. Wel tien keer wordt hij gewaarschuwd. Dan grijpt opeens een forse kerel hem in de nek en stopt hem tot over de schouders met z'n hoofd in de

kuip! . . . Groot plezier bij de omstanders. Huilend gaat 't kereltje nu op huis aan.

Nu is 't tijd om naar de startplaats te gaan. Ha, zij moeten tegen de Herderinstraat-school. Gert Yskes, dat kleine kereltje, kruipt op de korrie, de trekkers hebben hun touwen al in de hand. Ja? . . . Nee! . . . Ja! Daar is 't startsein! In razende vaart gaat 't er vandoor. Prachtig gaat 't. Bij het dompelen in de kuip raken even een paar touwen verward. Jammer! Maar de anderen hebben óók vertraging. Hup! daar wipt Gert weer op de natte korrie. Zet em op, zet em op!

Ja-aaa! . . ., daar gaan ze als eersten over de streep. Ze hijgen en trillen van spanning. Als 't toch eens lukte vandaag hè? . . . Vol belangstelling volgen de jongens het verdere verloop. Bij de tweede ronde moeten ze tegen de school uit de haven en inderdaad, ook die race winnen ze en 't is bijna niet te geloven, maar ze komen echt in de eindstrijd tegen de Donia-school.

Daar geeft de Burgemeester in eigen persoon 't vertreksein en: weg zijn ze!

Tot de kuip zijn ze precies gelijk. Een daverend gejuich vergezelt hen en dan . . . gebeurt op de terugrit 't noodlottige! . . . Ze verliezen bij een wilde slingering hun karreman! De lichte Gert zeilt met een sierlijke boog op de straat neer naast 't trottoir en daardoor stormt de Donia-ploeg als no. één over de streep en heeft nu definitief de zilveren molen veroverd.

Wat jammer, wat jammer! Gert grient en de anderen lachen zenuwachtig . . . Niets aan te doen: 't gaat tenslotte om 't spel. Maar ach: de knikkers zijn toch ook leuk, vooral als je ze vlak vóór je neus hebt zien liggen! . . .

In de zaal van „Ons Huis” komen de kampvechters samen. De zilveren molen wordt persoonlijk door de Burgemeester in eigendom overhandigd. Er worden enkele films vertoond van vroegere korriewedstrijden en dan trekken ze naar de bakkerswinkel, om zich te voorzien van bollen.

Dan staat Teun opeens met een beteuterd gezicht te kijken.

„Wat is 'r?” informeert Cor.

„M'n kwartje is weg!” . . . Tjonge, dat is erg jammer. Hoe

Teun ook zoekt, hij is 't geldstuk kwijt. Natuurlijk is 't tijdens de wedstrijd uit zijn zak gesprongen. „Nou joh, dan doen we samen!” en ondanks Teuns protest moet hij een warme bol met stroop van Cor overnemen.

Wat smaakt die zeldzaam! . . .

Tegen achten keren de jongens terug naar huis en ze moeten vechten tegen de verleiding om niet een tijdje in bed te kruipen. Ze gaan wat spelen met Willie en Koos en tippelen kwart vóór twaalf naar de Provinciale-weg om vader Koppenol te halen. Natuurlijk doen de jongens uitvoerig verslag over de nacht en de korrie-wedstrijden en 's middags trekken ze met hun vaders naar de Zeemansstraat, waar deze keer markt wordt gehouden. Héél vroeg gaan ze naar bed om iets in te halen van de verloren slaap, want morgen is 't Pinksterfeest en moet ieder fris zijn om de kerkdienst mee te kunnen maken.

IX

Die Zondagmorgen beieren de klokken over Zaandam dat 't een lieve lust is. De hemel is diep-blauw en boven het water van 't Otterspad, dat niet eens rimpelt, dansen dozijnen muggen een vrolijke dans.

Wil en Koos lopen hand-in-hand vóór vader Koppenol uit, trots als kleine pauwen. Geen wonder, want Koos heeft een spiksplinter-nieuw matrozenpak gekregen gisteren en Willie twee grote vlinderstrikken van witte zij, die maar wat mooi staan in haar blonde krullen. Daar moeten ze vóór kerktijd even mee geuren.

Koppenol smooft een pijpje . . . 't Is een genot zo te stappen in je overhemd, zonder de knellende boord. Daar is Cor ook al; hij heeft de beide konijnen gauw hun voer gegeven.

De familie heeft vanmorgen thee van hem in bed gekregen. Hè, eerst kon hij er moeilijk uitkomen na de avonturen van gisternacht. Zaterdagavond is hij met de kippen op stok gegaan, half-acht lag hij al onder de wol.

't Is vandaag voor heel wat mensen een bijzondere dag. Ook voor Miep, die nog altijd hun hulp in huis is. Cor weet er iets van. Vanmorgen zal ze met nog zestien anderen belijdenis doen. Hij heeft dat al verschillende malen meegemaakt in de kerk en 't lijkt hem een plechtige gebeurtenis. Wat is 't toch eigenlijk, dat belijdenis doen? Worden de mensen dan ineens vroom?

Dat schijnt wel zo te wezen, want kort na die belijdenis, is er in de kerk Avondmaal en daar mogen die mensen dan ook naar toe.

Tjonge nee, hij zou vast niet durven. Je moet natuurlijk heel veel van God houden als je zoiets gaat doen . . .

En dan is er nog dat andere, dat zo raadselachtig is deze dag: de uitstorting van de heilige Geest. Vrijdag heeft meneer het in school nog verteld, hoe de discipelen daar ergens in Jeruzalem samen waren. Toen kwamen die wonderlijke vlammetjes vuur op hun

hoofden en er was een geheimzinnige storm en een wonder van talen . . .

Nee: Kerstfeest en Paasfeest begrijpt hij veel beter. Die feesten kun je in de kamer thuis vieren. Je kunt er bij zingen en je ziet óf het kind in de kribbe, of een opgestane Here Jezus met doorboorde handen, die de dood heeft verslagen . . .

Om half tien trekken ze met hun vieren naar de kerk. De familie Leegwater loopt vlak vóór hen uit. Zij zitten óók op de galerij dicht bij hen, met alleen 't pad ertussen.

In de Stationsstraat is te zien, dat er iets bizonders is. Hoewel 't nog vroeg is, stromen de mensen al naar de kerk.

Als ze boven komen, zit 't daar al half vol. Teun kan onmogelijk meer bij z'n ouders in de bank. Cor schuift op zij en nu zitten ze naast elkaar. Vanaf de eerst rij hebben ze een pracht gezicht over de mensen beneden. Toch fijn, zo'n volle kerk . . .

Zou dat nog weleens gebeuren zo met al die vlammetjes vuur op de hoofden? . . . Nee, dat is natuurlijk maar één keer gebeurd. Eens kijken: dat is dus al bijna 1900 jaar geleden, nee, langer al . . .

„Weet je wat nu fijn zou zijn?“ mijmert Cor. „Als 't vandaag nu eens de laatste dag voor de wereld werd! Dat zou heel best kunnen, zo onverwachts . . . De Here Jezus moest nu op die wolk, die daar langs 't kerkraam drijft, opeens verschijnen. En hij, Cor Koppenol, moest dat als eerste zien. Zouden de mensen niet schrikken als hij 't opeens heel hard door de kerk riep? Alle doden zouden dan opstaan uit hun rustplaats van honderden jaren geleden al. Moeder ook! Wat een heerlijke ontmoeting zou dat zijn! Dan was vader niet meer zo alleen . . .

Maar och, 't zal met die wereld nog wel heel lang duren. Er komen eerst nog moeilijke tijden van vervolging en zo. En 't is toch ook wel fijn, als de aarde nog een tijd blijft bestaan, want misschien gaan ze deze zomer weer naar Texel. O nee, niet naar de Dennenhoeve, dat zou tante . . .”

Daar schrikt hij uit zijn heen en weer flitsende gedachten op door een zachte stomp van Teun. Als hij opkijkt, is de deur aan de overzijde in de kerk opengegaan en met een ouderling voorop, komen daar de belijdenis-catechisanten in lange rij binnen. Zie, daar loopt Miep ook.

't Wordt even doodstil in de kerk als ze gaan zitten op de eerste stoelenrij.

Het orgel zwijgt. De kerkeraad komt binnen, allen in deftig zwart en daar achteraan Ds Bos. In toga.

Wanneer hij op de preekstoel staat, rijst de hele gemeente op voor 't votum.

't Is nu nog stiller dan stil. En dan begint de dienst en ze zingen.

Nu eerst gaat hij begrijpen, dat het niet zo geheimzinnig en moeilijk is, want die Trooster is door de Here Jezus, de kindervriend, zelf gestuurd. En zou Hij iemand sturen, die je angstig maakt? Dat bestaat niet.

De dominee heeft een tekst gekozen voor de jongens en meisjes hier in de kerk, zegt hij. „Lezen jullie maar eens goed mee in de Bijbel bij vader en moeder:

„Ik zal uitstorten van mijn Geest op alle vlees en uw zonen en uw dochters zullen profeteren en uw jongelingen zullen gezichten zien. — Die dochters en zonen dat zijn jullie natuurlijk.”

In de preek vertelt hij, dat alle kinderen, wanneer ze Jezus liefhebben, de heilige Geest ontvangen en tot zegen kunnen zijn voor andere jongens en meisjes. „Misschien vraag je: Hoe kan dat dan? Wel, je kunt uit liefde tot Hem, vriendjes en buurkinderen meenemen naar de Zondagsschool. Dan kunnen ze over Jezus horen. De grotere jongens nemen de vriendjes uit hun straat mee naar de Jeugdclubs, dan worden zij misschien net zo gelukkig als jullie.” . . .

Ongemerkt kijken Teun en Cor elkaar heel even aan en ze kunnen raden wat ze ieder voor zich denken.

„Appie meenemen, als hij weer thuis is!”

Aan 't eind van de dienst moeten de jongelui vóór de preekstoel opstaan en antwoord geven op de vragen die gedaan worden. Dat is een plechtig ogenblik.

Van sommigen kun je maar amper horen dat ze „ja” zeggen.

Ze worden toegezongen en alles wacht, tot de lange rij achter dominee aan, 't eerst is weggegaan. Dan stroomt de kerk leeg.

Als ze naar huis stappen, worden ze weldra opgenomen in de stadsdrukte. Een afdeling van een wandelclub marcheert zingend voorbij. Zouden die lui vandaag nou niet iets moois missen? . . .

Wanneer ze gezellig koffie zitten te drinken en de kleintjes choco, komen oom, tante en Teun bijna gelijk binnen stappen. De laatste komt vragen of Cor vanmiddag mee gaat wandelen en of ie na de avondkerk bij hem boterham mag blijven eten.

Dat vindt vader natuurlijk niet zo erg leuk, maar als tante Trien voorstelt, dat hij met Wil en Koos meegaat naar de Zeemansstraat, is de zaak in orde. „Je mag de jongens ook niet aan je broekspijpen vastbinden,” denkt Koppenol

Maar ja, zulke feestdagen blijf je nou eenmaal graag bij elkaar . . .

Na de afwas, waarbij die kleine rakker van een Wil al reuze helpt, trekt Cor er op uit.

Hé: komt Heintje daar nou aanlopen? . . . Werkelijk, hij is 't! Wat doet die op Zondagmiddag in de Westzij? . . . Als ie soms op weg naar 't Otterspad is! Aan zijn gezicht zou je zeggen, dat hij 't helemaal niet naar zijn zin heeft. En opeens voelt Cor, dat er iets aan de hand is . . . Je zult nog beleven, dat ze van Vis een huis hebben in Rotterdam! . . . Zie je nou wel!!

Samen lopen ze nu naar Teun en intussen vertelt Hein, dat z'n vader gisteren thuis is gekomen met 't onverwachte nieuws, dat ze midden deze week kunnen verhuizen.

't Is heel plotseling gegaan door ruiling. Morgen gaat moeder in Rotterdam kijken naar hun huis en Woensdag gaan de meubels weg met de verhuisauto van Welbedacht . . .

Hein is er miserabel van! Ook Teun kijkt gek op als hij 't nieuws hoort.

Jammer, nu zullen ze hun makker nog plotseling missen. Na 't theedrinken gaan ze met z'n drieën aan de tippel. Ze sjouwen eerst naar Koog a. d. Zaan en Zaandijk. Vandaar over 't Kalf en door de Oostzij terug.

De wijde polders zijn helgroen en langs de slootkanten bloeien pinksterbloemen en botergeel speenkruid.

Een enkele molen spreidt zijn wieken nog uit tegen de blauwe hemel. Je kunt niet begrijpen, dat er hier vroeger dozijnen hebben gestaan.

Eerst lukt 't hun niet Hein in een vrolijker stemming te krijgen. „Je gaat toch zeker de wereld niet uit jôh!” meent Teun . . . „Je komt gauw weer eens logeren in 't Zantje . . .

'k Zal aan m'n moeder vragen of je bij ons mag logeren van de zomer!"

Daar klaart Heins gezicht van op. Als dat voor elkaar komt, zijn ze over twee maanden weer bij elkaar!

„Nou, dan vraag ik, of jullie samen met Kerstmis in Rotterdam mogen komen!"

Ze fantaseren verder over alles wat nog komen kan en geleidelijk verbetert de stemming. Tot slot brengen ze Hein thuis met de belofte, dat ze komen helpen met verhuizen. Maar als ze weer in de Westzij belanden, voelen ze hun benen terdege.

Na 't broodeten, zitten ze gedurende de vallende avondschemer op de stoep aan de Zaan . . . Wat is 't rustig op 't water!

Een enkel plezierjachtje glijdt zacht ronkend voorbij.

Bij de schoeiing deinen een oude plank en een grote, bliken bus mee op de golfslag . . . Boven de verffabriek van Pieter Schoen verschijnt de maan en tovert weldra honderden lichtflinsters in 't watervlak.

Met gedempte stemmen praten ze over Appie, over Hein en de vrije dagen, die ze nog vóór de boeg hebben . . . Dan zitten ze weer stil, een heel tijdje. Tot opeens Teun vraagt:

„Zou jij uit de Zaan weg willen?"

„Ikke? . . . nee, nooit!" . . .

't Wordt zachtjes aan kil, ze huiveren. Boven het water zweeft een lichte nevel. Daar slaat de klok van de Bullekerktoren negen slagen . . . De Roomse kerk in de Oostzij antwoordt als een echo.

De maan is nu groot en bijna rond. Een stem bij de keukendeur roept:

„Jongens! . . . Komen!"

Langzaam staan ze op. Cors hand glijdt opeens over 't zakmes en terwijl hij kijkt naar de schim die vóór hem uitloopt, denkt hij: „Teun en ik . . . we blijven vrienden, ons hele leven!"

